

nt

naš tednik

LETO XXXX.
Številka 27
Cena 8,— šil.
(200 din)

petek,
8. julija
1988

Poština plačana
v gotovini
Celovec P.b.b.
Erscheinungsort
Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec

80-letni razvoj zavoda šolskih sester v Šentjakobu

Tibo, brez kakšne posebne slovesnosti obhaja letos zavod šolskih sester v Šentpetru 80. leto svojega obstoja.

Ves čas njegovega obstoja je skušalo vodstvo zavoda delovanje prožno prilagajati trenutnim, časovno pogojenim potrebam. Prav zato je delovanje v teku 80 let doživljalo neprestane spremembe. Preko začetne 3-razredne osnovne Narodne šole v prvih letih in sirotišča v času prve svetovne vojne je prešla ustanova k izobraževanju in vzgoji deklet, najprej v kmetijsko-gospodinskih in šivalnih tečajih, iz katerih se je razvila po drugi svetovni vojni kmetijsko-gospodinska šola s šivalnimi tečaji s pravico javnosti, 50 let je bilo v zavodu možno voditi tudi šivalno obrt.

Po drugi svetovni vojni je začel delovati v zavodu tudi prvi slovenski otroški vrtec.

Reportažo, ki jo je napisala s. Salvatora Klun, objavljamo v Tednikovem magazinu.

Ob 40-letnici izhajanja Našega tednika bomo na prazniku NT v Šentjakobu v Rožu (v šotoru pred kulturnim domom) počastili dosedanje urednike. Podrobnejši spored in čas praznika NT objavljamo v Tednikovem magazinu. Slike spodaj: bivši glavni in odgovorni uredniki skupaj s Tončijem Dolinškom, ki bodo v nedeljo — poleg drugih urednikov — prejeli priznanje NT.

Jutri in v nedeljo prisirčno vabljeni na praznik NT!

TEDNIKOV MAGAZIN

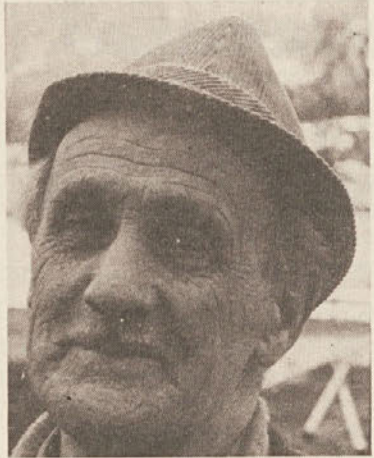
Danes 20 strani. Glavne teme: 80-letnica šentpeterskega „kloštra“, šentjakobska nedeljska šola, uvodnik predsednika NSKS dr. Grilca in komentar gostov (Ivana Lukanā in dr. Fritza Csokliča) ob prazniku NT ter prispevek dr. Valentina Inzka „Iz življenja Našega tednika“.

dv. sv. dr. Valentin Inzko

prof. Jože Wakounig

Janko Janežič

dr. Reginald Vospernik

Janko Tolmajer st.

Tonči Dolinšek

Nužej Tolmajer

dipl. trg. Janko Urank

Tednikov komentar

PIŠE JANKO KULMESCH

Obhajamo 40-letnico izhajanja Našega tednika. Prihodnje nedeljo bo v Šentjakobu praznik NT. Kakor že na drugih mestih zapisano, je tokrat namenjen — poleg številnim in zvestim bralkam/cem — predvsem dosedanjim vodilnim sodelavcem. S skromnim priznanjem bi se jim radi iskreno zahvalili za vse to, kar so v zadnjih desetletjih ustvarili za širjenje slovenske tiskane besede.

Njihovo delo v prvi vrsti obvezuje tudi nas mlajše, ki nosimo trenutno odgo-

Kaj me pri naših slavljenjih oz. „očetih“ Našega tednika, od pokojnega dr. Joška Tischlerja pa do dolgoletnega odgovornega urednika Janka Tolmajerja, še posebej fascinira, je njihov idealizem. Idealizem, ki ni poznan medilnim sodelavcem. S skromnim priznanjem bi se jim radi iskreno zahvalili za vse to, kar so v zadnjih desetletjih ustvarili za širjenje slovenske tiskane besede.

Brez tega idealizma Našega tednika danes po vsej verjetnosti sploh ne bi bilo več. Koliko neprespanih — brezplačnih — ur so žrtvovali za pozitiven razvoj glasila NSKS, koliko duševne-

Slediti njihovemu izročilu!

vornost za „nt“. Vem, da se take besede in izjave pogostokrat uporabljajo, da so za marsikatero postale že fraze. Tembolj je važno, da skušamo s konkretnimi dejanji dokazati nasprotno. Kaj se lahko od naših slavljenčev še posebej naučimo? To je na primer njihova tesna povezanost z našim ljudstvom, ali „teronom“, kakor temu radi pravimo v Celovcu. Najboljši dokaz za to: moč Našega tednika je vedno bila v tem, da je pripisoval posebno važnost poročanju iz domačih krajev ter o njihovih dogodkih. Tudi današnje uredništvo se trudi hoditi po enaki poti kakor slavljenčji. Seveda pa se zavedamo, da v tem oziru še dolgo nismo dosegli optimalnih rezultatov.

Nadalje odlikuje naše slavljenčje njihova velika skrb — in zaskrbljenost — v zadevi slovenščine. Znamo je, da zlasti mi mladi na tem področju mnogo grešimo. Kljub temu bi rad naše „stroge“ jezikovne učitelje „pomiril“: vaše pozivanje za boljše slovenščino jemljemo resno in se skušamo iz napak (na)učiti.

ga in telesnega napora so vložili v svoje odgovorno delo, v obveščanje in osveščanje našega naroda! In če so zagovarjali kako stališče, ki se je razlikovalo od mnenja drugega — pri tem nikoli niso zgubili čuta ter pripravljenosti za maksimalno možno skupnost. Znali so in znajo razlikovati: eno da sta stvarno razmišljanje in prepričanje o tem ali onem stališču, nekaj čisto drugega pa da so osebne zadeve.

Zavedam se, da nismo vedno znali slediti takemu izročilu. Smo pa se prav posebej v zadnjih tednih trudili za uredniško linijo, pri kateri naj bi prevladovalo oz. bilo merodajno pozitivno poročanje. Poročanje, ki se ne osredotoči na napadanje ter polemiziranje, temveč v prvi vrsti na stvarno in umirjeno posredovanje informacij ter stališč. Saj tako uredniško delo ne izključuje odprtega kresanje mnenj in stvarne kritike.

Upam, da bomo v bodoče dalje in še bolj dosledno uspevali v tej usmeritvi. Prepričan sem, da bi tako naredili našim slavljenčcem največje veselje.

Smolletovi nastopi na južnem Korodem:

„Enotnost bo mogoča le takrat, če bomo spoštovali tudi drugače misleče“

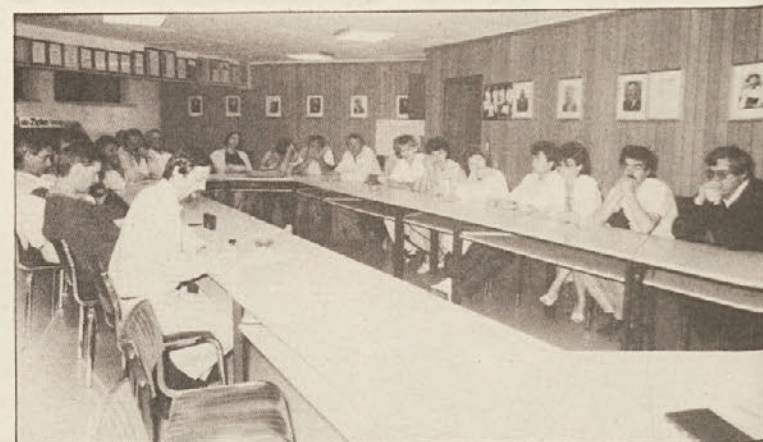
Serijo diskusij o novem dialogu je pretekli teden nadaljeval naš državni poslanec na Radišah. Lepemu številu domačih diskutantov se je pridružila organizirana skupina iz Celovca, ki je pred Smolleta postavila demonstrativno pregrado. V takem ozračju so podlegli tisti, ki odkrito iščejo sodelovanje med slovenskimi organizacijami, saj izrazi kakor „zeleni pes“ nikakor ne prispevajo k medsebojnemu spoštovanju.

Kot preudaren nasprotnik Smolletove politike je nastopil predsednik domačega društva Ludvik Ogris, menil pa je, da kljub upravičenosti diskusijskih večerov marsikdo ne bo vedel, ali ima zdaj bolj prav, ali manj prav. Zastopnica komiteja Dermutz je diskusijo označila kot volilno propagando. Ostro je Smolletu nasprotoval tudi tajnik ZSO dr. Sturm, ki je dejal, „daj je naša edina perspektiva ta, da pokažemo, da model ne funkcionira“.

V Dobri vasi so Smolleta kritizirali predvsem mlajši, medtem ko je občinski odbornik EL Wastl dejal, „da je za nas bolj važno vprašanje, kje se otroci naučijo več

materinega jezika in boljše slovenščino“, direktor Srienc pa je ob zgodovinskem prikazu šolskega razvoja dejal, „da se za skupno šolo bojujemo predvsem iz političnih vzrokov“. Jože Golavčnik je kritiziral pisanje NT, „ki v nasprotju z Vestnikom samo napada“, ter dejal, „da NSKS ruši enotnost, medtem ko je ZSO bolj demokratična“. Dr. Brugger od komiteja je kritiziral predvsem odbornika EL Galicija Jožeta Uranka, ker se je ta zavzel za politiko dialoga.

Diferencirana so bila mnenja v Bilčovsu. Tu se je razpravljalo tudi o vlogi nemško govorečih, ker so zastopniki komiteja dejali, da „morajo nemško govoreči demo-

Prizor s krajevnega sestanka v Pliberku

Solidarnost z Madžari

Danes bodo na Dunaju demonstrirali Madžari proti politiki romunskega diktatorja Ceaucesca, ki hoče v enem zamahu uničiti 8000 romunskih kmečkih vasi. Mimo tega, da je tak naklep svojevrstni kulturni barbarizem, bosta iz teh predelov, ki jih hočejo uničiti, na ta način pregnani predvsem madžarska in nemška manjšina.

Proti temu načrtu je v Evropi nastal val protestov, močno zaslobo pa je dobila madžarska manjšina tudi pri matičnem narodu na Madžarskem. Madžarski časopisi tudi obširno poročajo o

protestih ter na vidnem mestu omenjajo, „da je kot eden prvih avstrijskih politikov protestiral prav Slovenec in član avstrijskega parlamenta Karel Smolle“.

K udeležbi na današnji demonstraciji na Dunaju pozivata tudi Narodni svet in KEL. V proglasu je rečeno, „da demonstriramo solidarno manjšina za manjšino ter proti evropski kulturni sramoti“.

Smolle pa je s tem v zvezi tudi napadel predsednika Waldheima, ki je v Celovcu dejal, da je to, kar počenjajo na Romunskem, „samo notranjdržavna zadeva“.

Z desne: drž. poslanec Karel Smolle, Marijan Pipp in dr. Borut Sommeregger

krati soodločati, ker gre za skupno šolo“, padla je tudi izjava, da „dosedanja šola otrok ni naučila pošteno slovensko“. Učitelji so opozorili na dejstvo, da je tečaj, s katerimi pripravljajo učitelje na jensko ureditev, zelo slab.

Da je Smolle iskal premalo konsenza med Slovenci, so kritizirali v Ločah, navzočemu glavnemu uredniku Vestnika Lukanu pa so očitali neseriozno poročanje Vestnika o Smolletu: „Dolej ni izšel v Vestniku noben intervju s Smolletom, kjer bi lahko zavzel stališče do očitkov“. Menili pa so tudi, da si je „Smolle pridobil politični mandat, da sodeluje pri izboljšanju in kritiziranju napak nove ureditve“.

Najmanj udeležencev je v Velikovcu prišlo na prvo javno zboro-

vanje slovenskega politika v tem mestu. Tu je Smolle v bilanci nastopov dejal, da je bil vesel živahnih in ostrih diskusij. Osebnih napadov da so bili še znosni, izpadli so le redki, zato „samokritično priznam, da je treba informacijo razširiti in z njo nadaljevati“.

Zeleni občinski odbornik Zirgol pa je dejal: „Izrecno pozdravljam dialog, ki je težaven in ne bo takoj obrodil sadov. Dolgo ste bili Slovenci v Velikovcu osamljeni, zdaj pa vas vsaj v enem vprašanju — odprtje dvorane — podpira večina občanov, ki zna misliti. To smo dosegli s politiko dialoga.“ Poziv k enotnosti je bil izražen povsod. Enotnost pa bo „mogoča le, kadar bomo spoštovali drug drugega tudi tedaj, če imamo različna mnenja“, je dejal neki diskutant.

Kako je v Železni Kapli resnično?

Že, ko si vstopil v prostor, si iz raznih izrekov na steni lahko razvidel, da so se člani ÖED zelo intenzivno ukvarjali tudi s slovenskim vprašanjem. Predstavnik skupine je razložil, zakaj so prišli ravno v kapelško občino; dejal je, da predvsem zato, ker tu živita dva naroda in dve kulturi. Zanje pa so doživetja in način življenja teh dveh skupin zelo važni za delo v tretjem svetu. Tudi tam bodo soočeni z drugimi jeziki in kulturami.

Povedal je tudi, kako so delali. Predvsem so si vse natančno ogledali, potem pa so se razdelili v več delovnih skupin, ki so šle med občane in z njimi diskutirale in jih izpraševale. Govorili so predvsem s 150 osebami iz vseh 9rap in iz vseh poklicev.

S katerimi vprašanji so se ukvarjale te skupine? Ena se je ukvarjala s statistiko, z zgodovino in s splošnimi družbenimi problemi. Povedali so, da so Avstrijci do tujih delavcev, manjšin in drugih

Člani ÖED (Österreichischer Entwicklungsdienst) so deset dni bivali v Železni Kapli in raziskovali občino. Pretekli petek pa so vtise in zaključke predstavili občinstvu v gostilni Koller.

obrobnih skupin zelo netolerantni. Taki konflikti so predvsem tudi zgodovinsko pogojeni.

Druga skupina se je ukvarjala z občinskimi kmetijami. Pri tem so ugotovili: kmetje da so pretežno slovensko govoreči, problemi da so predvsem ti, da mladi kmetje težko dobijo žene, ki bi hotele delati na kmetiji. Povedali so tudi, da se slovenske vloge na občini dolgo zavlačujejo, da si potem vsak premisli napraviti kako pronojo v slovenščini. Mladine da je v Železni Kapli zelo malo. „Veliko jih študira, drugi pa morajo tudi s trebuhom za kruhom. Premalo se v občini mladini nudi, zato sedijo predvsem po gostilnah. Alkoholi-

Formularji za popis strojev in orodja v slovenščini

„Namesto puhlih parol sem raje stopil v akcijo. Manj zmerjajmo drug drugega, raje storimo kaj,“ nam je dejal tisti kmet, ki je v večmesečnem vztrajnem boju dosegel pravico, ki je odločilna za vse slovenske kmete.

Po dolgem, vztrajnem boju je oseba (ime je uredništvu znano) dosegla, da ji je Avstrijski centralni statistični urad sedaj končno poslal polo za popis strojev, ki bi se moral praviloma vršiti že pred meseci. Kmet, ki je ta uspeh dosegel, je zavrčal vse nemške, pa tudi dvojezične pole, ter vztrajal na svoji pravici po zgolj slovenskem obrazcu. Kakor je razvidno iz faksimila, do sedaj obrazci še niso tiskani, ker, ta-

ko so nam dejali na Dunaju, „je ta zahteva prišla do nas šele v enem primeru. Seveda bomo ugodili vsem podobnim zahtevam, ki bodo prišle v prihodnosti“.

Osebi, ki je dosegla tak uspeh za vse južnokoroške kmete, odkrito čestitamo ter ji izrekamo vse priznanje, naše priznanje pa velja tudi pisarni KEL, ki je osebi v njeni vztrajnosti in vsakodnevnem boju z občino stala ob strani.

Avstrijski centralni statistični urad	
oddelek 2 - agrarna statistika	
Hintere Zollamtstraße 2 b, 1033 Wien	
Tekoča številka	
0	00136
POPIS STROJEV IN ORODJA V KMETIJSTVU IN GOZDARSTVU 1988	
z dnem 3. junija 1988	
OBRATNA POLA	
Številka občine	Številka obrata
1	207225
	2 1153145 000

zem je problem, ki ga zaenkrat še ni mogoče zatreti. Cerkev in društva so edini kraji, kjer deluje tudi majhen del mladincev.“ Tako njihove ugotovitve.

V odlični lutkovni igri so prikazali, kako bo z gledala šolska ureditev jeseni. Nakazali so, da je ta ureditev delitev po jezikovnih kriterijih. Eden od navzočih je ugotovil, da bi tudi obirska šola dobila asistenčnega učitelja, če bi ena družina z Obirskega ne dala otroka, ki ni pripravljen v šolo v Železni Kapli. Tovarna Obir je glavni delodajalec v občini. Bili so enotnega mnenja, da bi zaprtje te tovarne povzročilo v Železni Kapli pravo katastrofo.

Po tej predstavi, katero sta

olepšala Obirski ženski oktet in Mešani pevski zbor iz Železne Kaple, je sledila živahna diskusija. Župan Haller je v svojem prispevku rekel, da so v teh desetih dneh veliko zvedeli, a v nekaterih vprašanjih, predvsem, kar se tiče slovenščine, da so se najbrž informirali pri napačnih ljudeh. S tem je hotel reči, da so se preveč zavzeli za Slovence. Dejaj, da lahko vsak da na občino slovenski predlog, ki se takoj obravnava. Nakar mu je eden navzočih občanov odgovoril, da že tri mesece čaka na slovenski rojstni list za svojega otroka. Tudi otroški vrtec je po mnenju župana dvojezičen, kar pa ne drži. Franc Smrtnik je pojasnil, da je občina odklonila predlog, da bi bil vrtec dvojezičen, čeravno bi zvezna vlada plačala vrtnarico, če bi občinski svet to sklenil. Na te ugotovitve pa tudi župan ni imel odgovora.

Franc Jožef Smrtnik

Mašniško posvečenje na Krki

Dan žetve za našo škofijo

Samo teden in dan po papeževem obisku je Krka spet bila duhovno in versko središče škofije. Pet mladih mož je v nedeljo, 3. julija 1988, v krški stolnici izreklo svoj „Pripravljen sem“ za duhovniško službo. To so: Janko Krištof iz Vidre vasi pri Božjem grobu, Josef Allmeier iz fare Rattendorf, Hans-Peter Premur iz Gospe Svete, Gottfried Siebel iz Saarbrückna (ZRN) in pa Franz Uibing iz Marije na Zilji.

Iz rojstnih župnij novomašnikov ter iz tistih far, v katerih so opravi obvezno pripravno leto v du-

šnem pastirstvu, so prišli ljudje na posvečenje. Posebno številno sta bili zastopani fari Pliberk in

pa Šentjakob, rojstna fara Janka Krištofa in pa župnija, kjer je pri Pepu Marketzu opravil pastoralno leto.

Velika udeležba slovenskih vernikov je bila nepreslišna, sploh pa je bogoslužje bilo v duhu, ki krepi notranje-koroško ekumeno med obema narodoma.

Posvetitelj je bil škof Kapellari; dejal je, da je vsak od petih bil čisto po svoje poklican v duhovniški stan, ki je tudi danes — in morda prav danes —, nekaj čudnega, svojevrstnega, a že od Kristusa sem nekaj posebnega. Poudaril je dve osnovni misli, ki sta neomajno povezani z duhovništvom: molitev in pa nemir, ki se izražata tako, da bodi duhovnik kot mož molitve vselej na poti k ljudem in s tem k Bogu.

Sooblikoval je posvečenjsko bogoslužje šentjakobski cerkveni zbor, kot poseben gost pa se je posvečenja udeležil bivši regensburški škof dr. Graber.

Pred zaključnim Te Deum-om, ki ga je množica pela v obeh deželnih jezikih, so novomašniki skupno podelili novomašniški blagoslov.

Franc Wakounig

Spored nove maše na Humcu

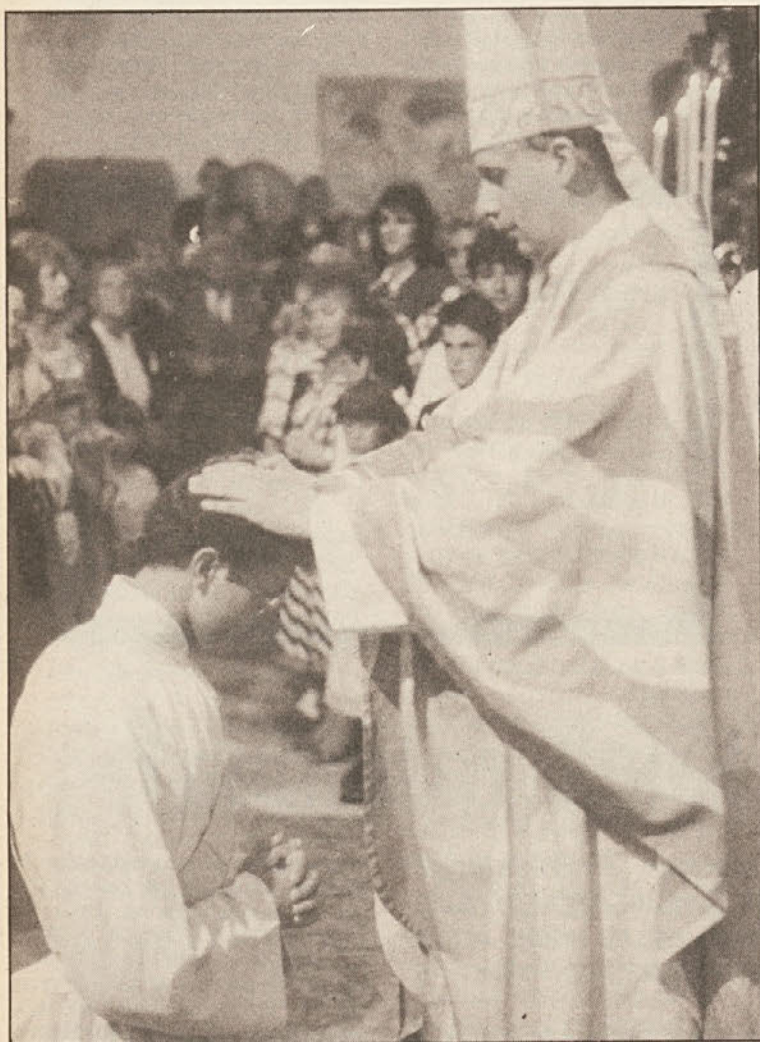
Sobota, 16. julija 1988

19.00: Sprejem in besedno bogoslužje v cerkvi pri Božjem grobu.

Nedelja, 17. julija 1988

9.00: Slovo od doma in sprevod na kraj nove maše.
10.00: Nova sveta maša in delitev novomašniškega blagoslova ter skupna agapa.

19.00: Večernice v cerkvi Marija na pesku v Nonči vasi.

Janko Krištof: „Pripravljen sem za duhovniško službo.“

Blagoslovitev prenovljenih orgel v Šmihelu

V nedeljo dopoldne je bila pred drugo sv. mašo blagoslovitev temeljito prenovljenih orgel v šmihelski farni cerkvi. Orgle je v večtedenskem delu restavriral podjetje OTTITSCH iz Bilčovsa. Restavriranje fasade na orglah pa je izvršil cerkveni restavrator Luka Arnold iz Celovca.

Iz zgodovine šmihelskih orgel je razvidno, da je leta 1909 izdelal orglarski mojster Janez

Kuher iz Vetrinja te ogre. Nabavila jih je Jopova mati iz Bistrice, ki je bila zelo premožna in pobožna. Od istega mojstra so še orgle v Mežici in pa v Marijanišču v Celovcu.

Leta 1949 jih je restavriral tvrdka Mauracher iz Salzbruga. V času prezidave cerkve leta 1975 sta jih prenovila Andrej Benda in Ivan Loboda iz Mengša.

Prav slovesno so minulo ne-

deljo zadonele prenovljene šmihelske orgle in slišalo se je, da je organist Mihej Sadjak malo krepkeje pritisnil na pedal. Pa tudi pevci so ta dan slovesneje zapeli nekaj pesmi, katerih že dolgo nismo slišali.

No, pa kaj se bomo hvalili, kdor hoče slišati šmihelske orgle, naj pride prihodnjo nedeljo na zlato mašo gospoda dekana v Šmihel!

NAŠ TEDNIK: Bi na kratko opisali svojo duhovniško pot?

BRUMNIK: Posvečen sem bil leta 1938 na Krki, to je bilo že pod nacizmom, in posvetil nas je škof Adam Heftner. Bil sem v petem letniku, torej še nisem imel zaključenega bogoslovnega študija, a vendar sem že isto leto nastopil duhovniško mesto na Suhi, kjer sem od 1. 9. 1938 do 1. 1. 1939 zastopal tamkajšnjega obolelega župnika. Zaradi ravnanja nacistov se je bogoslovje moralo iz Celovca preseliti v Šentjur na Jezero in to šele decembra 1938. Do konca šolskega leta sem potem spet bil v bogoslovju in zaključil študij. 1. julija 1939 sem bil nameščen v Hodišah, kjer sem bil do 1. 10. 1939, od tam pa sem prišel v Železno Kaplo za kaplana h gospodu Alešu Zechnerju. Tu sem bil devet mesecev, potem pa naj bi šel k vojakom, ker se nas je neki učitelj (slovenski duhovnik, on pa nacist) hotel znebiti. Bil sem že v Velikovcu pred naborno komisijo, kjer pa so rekli, da nas bojo ob priliki že poklicali na nabor. Nemudoma sem šel k škofijskemu administratorju dr. Rohrerju in mu vse razložil. Ta je takoj ukrepal in mi dal samostojno faro, da je preprečil vpoklic v vojsko.

Prišel sem v Čače, tedaj slovenske, od tam pa na Kostanje, odkoder so župnika pregnali zaradi slovenščine. Leta 1941 sem po smrti župnika Kindlmana prevzel faro Šteben pri Globasnici in tam bil do leta 1943.

NAŠ TEDNIK: Po 6. aprilu 1941 vas torej nacisti niso

„Če kdo izstopi iz Cerkve, potem zaradi davka“

pregnani iz slovenskih far?

BRUMNIK: Ne, in to je bilo zelo pomembno, kajti poleg vsega so me klicali na vse kraje na spovedovanje, ki je bilo, čeprav prepovedano, slovensko, ker pač nemški župniki niso znali slovensko, verniki pa ne nemško. V adventu 1943 je bila dekla, ki je služila pri globaškem ortsgrupenlajterju, pri spovedi. Ko se je vrnila domov, jo je le-ta nadri, kje je tako dolgo bila. Odgovorila je, da je bila slovenska spovedna priložnost — in to je zadostovalo, da sem moral s fare. Prišel sem v Kamen, kjer je služboval moj sošolec Maksimilijan Stindl, ki je prišel namesto mene v Šteben. Dobil sem prepoved spovedovanja v slovenščini, a se nanjo seveda nisem oziral. Javno pa je v cerkvi moralo biti vse nemško.

Po vojni sem bil premeščen v Pliberk, tja sem prišel 1. 9. 1945, bil je ravno jormak, in služboval leto in dva meseca. Leta 1946 je bilo v Nočni vasi

Zahvalno romanje za srečen konec vojne in za to priložnost sem dal napraviti transparent „Marija kraljica Slovencev, prosite za nas“. To je bilo nekaterim preveč. Nekega večera je nekdo prinesel v farovž pakelč in dejal, da bo nekdo drug prišel ponj. Vzel sem ga in se več nisem menil zanj. Zjutraj pa je prišla žandarmerija, hišna preiskava, in našla ta paket. Ko ga je odprla, so notri bile — jugoslovanske cigarete. Očitek črne borze in drugo je bilo dovolj, da so me odgnali v velikovski zapor, kjer sem bil dva meseca in enajst dni brez preiskave in razprave. Preden smo šli iz Pliberka, je žandar še dejal: „Gospod župnik, ne pozabite cigaret, v zaporu jih ni!“ Rekel sem mu, da ne kadim, kar ga ni nemalo začudilo.

Po posredovanju župnika dr. Zeichna sem končno prišel na svobodo in prevzel faro Šmarjeta pri Velikovcu. Ključje mi je predal sošolec dr. Pavle Za-

blatnik. Devet let sem tu služboval, potem pa sem prevzel faro Kotmaro vas, kjer sem bil deset let. Nato mi je škof dr. Köstner poveril vodstvi Dušnopastirskega urada in Doma v Tinjah. Po smrti dobrolskega župnika in dekana prošta Brandstätterja, Ziljana, sem prišel sem v Dobro vas. 1. avgusta 1988 bo dvajset let.

NAŠ TEDNIK: Dobrolski župnik je bolj znan pod nazivom „prošt“. Od kod ta naziv?

BRUMNIK: Jaz sem župnik in dekan dobrolski, naslov „prošt“ pa je še iz meniških časov.

NAŠ TEDNIK: Kaj je prinesla sinoda?

BRUMNIK: V verskem pomenu posebnih sledov ni videti, za sožitje obeh narodov pa je kar dobra.

NAŠ TEDNIK: Kako se kaže delovanje sekt?

BRUMNIK: V Dobri vasi jih skoraj ne čutimo, pa tudi izsto-

pov iz Cerkve skoraj ni. Če kdo izstopi, potem zaradi davka, ne pa iz verskih razlogov.

NAŠ TEDNIK: Petdeset let duhovništva. Ali bi, ozrti nazaj, mogli reči, da je prej laže bilo biti duhovnik?

BRUMNIK: Tega ne morem trditi; župnik je priznan, spoštovan, sovraštva do njega ni. To vsaj velja za našo dekanijo.

NAŠ TEDNIK: Kaj pa mladi- na?

BRUMNIK: Še hodi v cerkev.

NAŠ TEDNIK: Vodili ste tudi Dom v Tinjah. Kaj po vašem pomeni za narodno skupnost?

BRUMNIK: Je duhovno središče koroških Slovencev, nekaj zelo dragocenega. V Tinjah smo dosegli več, ko prvotno načrtovano.

NAŠ TEDNIK: Vi ste tudi predsednik Mohorjeve družbe. Kaj bi o njej rekli?

BRUMNIK: Za versko in kulturno raven koroških Slovencev zelo važna ustanova. Z njo sem povezan že od ranega

otročstva, vsako leto smo se doma veselili njenega knjižnega daru. Tako je vez med Mohorjevo in Slovenci rasla in se krepila in je slej ko prej živa. Ob tem bi pa rad omenil še dodaten vidik: Mohorjeva družba postaja širša, kar je prav. Mohorjeva daje Slovincem delo.

NAŠ TEDNIK: Gospod prošt, preden zaključiva ta pogovor, še dve vprašanji: na kateri fari ste bili najrajši in ali bi se spet odločili za duhovniški poklic, če bi imeli to izbiro?

BRUMNIK: Najlepše je bilo v Kotmari vasi, kjer je bilo najbolj mirno; najbolj živahno pa je tu v Dobri vasi.

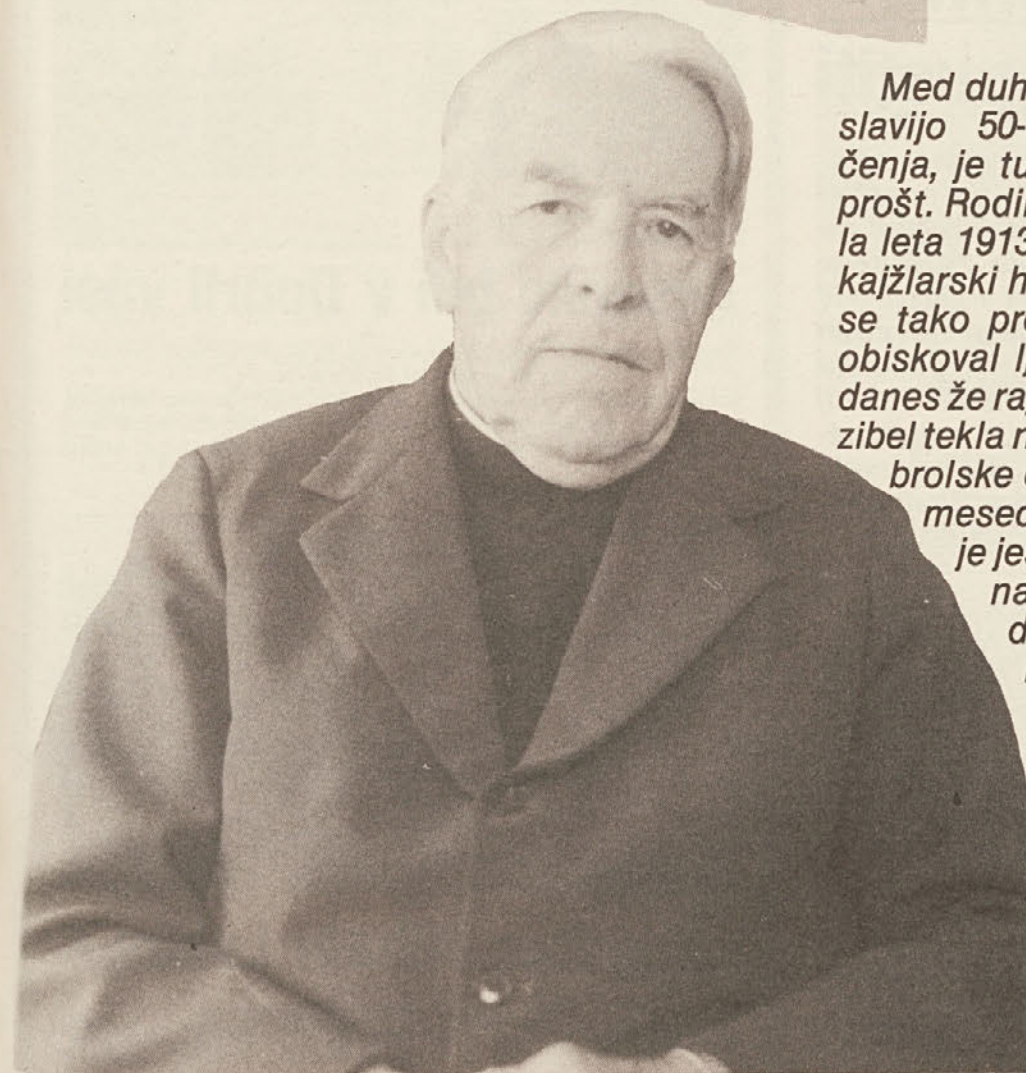
Z veseljem bi se spet odločil za ta poklic, ker kot duhovnik sem bil zmeraj srečen in se še danes dobro počutim.

NAŠ TEDNIK: Gospod prošt, hvala za pogovor in naše iskrene čestitke za vaš zlato-mašniški jubilej. Ad multos annos!

NAŠ

S proštom Francem
Brumnikom se je
pogovarjal urednik
Franc Wakounig

GOST

Med duhovniki, ki letos praznujejo oz. slavijo 50-letnico mašniškega posvečenja, je tudi Franc Brumnik, dobrolski prošt. Rodil se je Franc Brumnik 12. aprila leta 1913 v Gorenčah, občina Ruda, v kajžlarski hiši — „imeli smo dve kravi in se tako preživljali“. Do 12. leta je tam obiskoval ljudsko šolo, potem pa ga je danes že rajni župnik Ignac Muri, ki mu je zibel tekla na Jezerskem (bivšem delu dobrolske dekanije — op. pisca), v dveh mesecih naučil toliko nemščine, da je jeseni lahko opravil izpit za gimnazijo. Iz tega podatka je jasno, da so ti kraji bili še do nedavnega trdo slovenski; mladež, ki je prihajala v šolo, ni znala nemško oz. „z doma nihče ni znal nemško“, kot gospod prošt to potrjuje. Župnik Muri je Brumnika podpiral vsa gimnazijska leta; po maturi je vstopil v bogoslovje in v petem letniku bil leta 1938 posvečen v duhovnika.

Strupeni odpadki v Borovljah — firma Edelhoff noče popustiti

Edelhoff, firma za odvažanje in spravljanje smeti, noče popustiti v zadevi „deponija za posebni odpad“ v Borovljah. Kot je znano, je Edelhoff že pred meseci najavil svoje zanimanje za prazne hale bivše boroveljske žičarne, da bi v njih uredil deponijo za razdeljevanje strupenih in nevarnih smeti in odpadov. V zavesti, da taka deponija ogroža zdravje občanov in gospodarski razvoj Borovlj, je Volilna skupnost Borovlje z nujnostnim predlogom dosegla, da je 16. junija boroveljski občinski svet soglasno zavrnil vse Edelhoffove načrte po ureditvi deponije v Borovljah.

V ponedeljek, 4. julija, je vodja koroške Edelhoff Kulterer masivno kritiziral tiste, ki so proti tej deponiji. Na eni strani je sicer govoril, da načrt deponije še sploh ni v projektnem stadiju. Na drugem mestu pa je že ugotovil, da je deželna vlada ta projekt že pože gnala. Jasno je dal vedeti, da Edelhoff od projekta in kraja Borovlje ne bo odstopil, kajti tu da so dani vsi prometni in tudi strukturni pogoji, kot železnica, vse napeljave, veliki in ustrezni prostori, poleg tega pa vladni načrt za spravljanje odpadov in smeti na področju srednje Avstrije (Österreich-Mitte) predvideva deponijo. Zadnjo besedo ima ministrice za zaščito okolja, Flemmingova, ki ima po novem zakonu

možnost, da z navadno odredbo določi neki kraj za deponijo. Bodo to postale Borovlje?

Drugače pa so ravnali v Velikovicu. Tam je v torek, 5. junija, kljub masovnim in masivnim protestom občinski svet večinsko sklenil, da bodo v Trušnjah uredili asfaltno bazo. Proti tej bazi se niso izrekli le okoličani, ampak tudi strokovnjaki za okolje, kajti ta obrat bo najtežje obremenjeval okolje in ljudi.

Primeru Borovlje in pa Trušnje kažete, da južni del Koroške postaja neke vrste slepo črevo, odpadna deponija ne samo regionalnega značaja, ampak kar vsedržavnega. Kar ne bo šlo zlepa, bo pa uspelo z „navadno“ ministrsko odredbo.

Avseniki bili v Dobrli vasi

Pred nedavnim so Dobrovske novice ob 10-letnici povabili svetovno znani ansambel bratov Avsenik.

Avseniki obhajajo namreč letos 35-letnico. Kakor so nam povedali, bodo tudi v naslednjih letih razveseljevali domačo in mednarodno publiko. Koncerta se je udeležil tudi predsednik SPD „Srce“ Andrej Sturm.

Vogrče: Mihael Lubas - 50 let organist

Čudno se je godilo z našim organistom, ki mu le Mihej pravimo. Talent je imel za muziko, deloma se je učil pri domači organistki, potem ga je župnik g. Wölfl spravil v organistovsko šolo v Celovcu in jo je končal l. 1938. Letu 1941 je moral k vojakom, tri leta je bil na Holandskem, nato pa v Rusiji. Marca l. 1944 je bil tako težko ranjen, da bi skoro izkravel in le z veliko srečo si je ohranil življenje in bil potem pol leta po raznih bolnišnicah. Toda desno roko ima zato pokvarjeno, da z njo ne more igrati. Navaditi se je moral, da igra le z levico in nogami in sedaj skoro ni čutili razlike med njim in drugimi organisti.

Mi ga torej imamo hvala Bogu. Je napreden kmet, zavzet v raznih gospodarskih društvih in v narodnem delu. Predvsem pa je v fari zgleden, točen in požrtvovalen organist, igra z veseljem, ne za denar, ampak za božjo čast, pa tudi da se ohranja naša cerkvena in narodna pesem. Je član zbora „Foltej Hartman“ in igra ob romanjih pri Božjem grobu.

V nedeljo, 26. junija, smo poleg slovesnosti ob papeževem obisku imeli še farno

slovesnost, kjer je Mihej prejel škofijsko priznanje in zahvalo za 50-letno organistovsko službo. Hemin srebrnik naj ga spominja na obisk papeža, ker je v Krki prepeval, in na njegov jubilej.

Za 40-letno sodelovanje pri cerkvenem zboru sta škofijsko priznanje prejela še Franc Kotschitsch, pd. Tratnik, in Maks Possegger, pd. Trapič, in za 25-letno ga. Elfrida Tomic. Pohvalo seveda zasluži tudi pevovodja g. Jožko Koncilija in ves zbor, ki nam vsako drugo nedeljo (vmes je ljudsko petje) in ob praznikih tako prepeva, da bi ga lahko postavili pred papeža.

Cerkveni zbor prepeva seveda tudi pri pogrebi. Prav zadnje čase je moral trikrat prepevati pri pogrebih treh naših najstarejših faranov, ki so bili tudi najbližji sosedje cerkve: Alojz Rossman (85), Valentin David (80) in Štefka Flaschberger (91). Marca so prepevali ob pogrebu Rozalije Sadjak (96) in Katarine Hafner (79). Takó petje povezuje žive in mrtve. Želeli bi pa, da bi pevci večkrat zapele tudi pri porokah...

Vinko Zaletel

Pliberk: žalostne novice

Nenadna smrt mladega 23-letnega Heinza Kapa je ta teden pretresla vas Blato. Mladi fant je bil že dalj časa težko bolan, kljub temu pa je prišla njegova smrt za vse zelo nepričakovano. Heinz se je izučil v podjetju Wild v Velikovicu, že kot vajenec pa je dobil neozdravljivo krvno bolezen, za katero je ta teden na Dunaj v bolnici tudi umrl. Smrt mladega človeka je vedno zelo pretresljiva in boleča, predvsem pa za starše in sorodnike. Pa tudi v krogu svojih znancev je zapustil Heinz veliko vrzel — na Blatu je imel veliko prijateljev. Staršem in sorodnikom velja naše iskreno sožalje.

* * *

Pred kratkim pa so položili v Šmihelu k večnemu

počitku gospoda Franca Rožmana. Rajni je bil nečak škofa Rožmana in je živel na Bistrici nad Pliberkom. Dosegel je visoko starost 90 let. Že kot 17-letni fant je moral v vojsko, kjer je bil ujet. Franc Rožman je bil tudi v II. svetovni vojski, bil je vedno veren in razgledan človek. Dekan Kristo Srienc je opravil pogrebne obrede, rajnega pa so položili v družinski grob k večnemu počitku. Domača zemlja naj mu bo lahka.

* * *

Žalostno vest smo prejeli tudi iz Libuč, kjer so položili k večnemu počitku domačina Valentina Pikalona, ki se je utopil v potoku v Libučah. Žalujoči družini in sorodnikom velja naše iskreno sožalje.

Pašovnikova mati Ana Čebul obhajala 80-letnico

V nedeljo, 3. julija, je obhajala Ana Čebul, Pašovnikova mati iz Šmihela, v krogu svojih otrok, vnukov in sorodnikov svojo 80-letnico. Družinsko slavlje je bilo v gostišču JUE-NA. Njeni vnuki in otroci sorodnikov pa so ji v deklamacijah, v pesmicah in s poskočnimi melodijami izrekli prisrčne čestitke.

Slavljenka je bila doma pri Toncarju v Štebnu. Leta 1937 se je poročila z Valentinom Čebulom — Pašovnikom iz Šmihela, ki je umrl pred nekaj leti.

Srčna želja Pašovnikove mame pa je bila, da bi ob svoji

80-letnici mogla zbrati okrog sebe vse svoje otroke, vnuke in sorodnike. Zato pa so ta družinski praznik, katerega sta se udeležila tudi gospod dekan Kristo Srienc in kaplan Jože Markowitz, prav dostojno praznovali. Prišla pa sta tudi svak slavljenke, župnik Avguštin Čebul, in župnik Stanko Trap.

Čvrsti in vedno nasmejani slavljenki želimo k njeni 80-letnici še mnogo zdravih, zadovoljnih in srečnih let v krogu njenih dragih.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi EL Pliberk in Društvo slovenskih upokojencev.

Z leve: dekan Srienc, slavljenka Ana Čebul, njena hčerka Ančka z možem Fricom.

Sklepni koncert Glasbene šole — oddelek Šmihel

Minulo nedeljo je priredila Glasbena šola — oddelek Šmihel — v farni dvorani v Šmihelu svoj sklepni koncert. Učenci vseh letnikov so v številnih nastopih pokazali svoje glasbeno znanje in svoje talente. Brez dvoma so učenci lahko ponosni na svoje uspehe in dosežke. Kot zahvalo za vztrajno in ljubeznivo izobrazbo so učen-

ci GS obdarili svoje učitelje — ki že deveto leto hodijo poučevati na Koroško — z rožami. Upati je samo, da bo ta koristna ustanova otrokom še naprej na razpolago in obrodila še bogate sadove.

Za zaključek pa je Godba na pihala pod vodstvom J. Burdzija zaigrala nekaj poskočnih in veselih viž.

Prizor z zaključnega koncerta GS Šmihel

Tradicionalno selško žegnanje je lepo uspelo

Preteklo nedeljo in ponedeljek je športno društvo DSG Sele priredilo tradicionalno selško žegnanje. Publika sta zabavala Planinski sekstet (slika zgoraj) in ansambel Vita Muzeniča iz Ljubljane. Kakor obe sliki dokazujeta, so se obiskovalci selškega žegnanja zelo dobro počutili.

Celovec: naši dijaški domovi zaključili šolsko leto

Naši dijaški domovi v Celovcu so ta teden zaključili šolsko leto, dijaki pa so odšli na počitnice. V Modestovem domu letos zaradi praznovanja don Boska niso pripravili zaključne skupne prireditve, dijaki pa so pripravili domski list „Žetev“, v katerem so zbrali vtise in dogodke preteklega šolskega leta. Modestov dom bo poleti deloma odprt za večje skupine, ki so se že najavile. Slomškov dom v Celovcu je imel pretekli četrtek svoj tradi-

cionalni zaključek z zaključno mašo in s skupno družabno prireditvijo na vrtu. Kakor vsako leto so dijakinje pripravile majhen kulturni program.

Že pretekli teden pa je imel Mladinski dom SSD svojo zaključno prireditev, na kateri so gojenci uprizorili igro „Atomske bombe ni več“. Dijaki Mladinskega doma pa so ob zaključku šolskega leta pripravili tudi domski časopis „Prepih“, ki je zelo pester in dokaj zanimiv.

Nada Zerzer nova predsednica KDZ

Na občnem zboru Koroške dijaške zveze so dijaki izvolili za novo predsednico dijakinjo Slovenske gimnazije Nado Zerzer. Novo predsednico in novi odbor čaka v novem šolskem letu vsekakor mnogo dela, saj KDZ trenutno nima niti lastnih prostorov. Izhodišče za delo v Koroški dijaški zvezi po letih precejšnje neaktivnosti ni ravno najboljše, novi odbor pa hoče z novimi vsebinami in tudi z novim načinom deloma začeti popolnoma znova.

Novi odbor:

Nada Zerzer (predsednica), Tomaž Nessmann (podpredsednik), Mario Podrečnik (blagajnik), Tatjana Koren (nam. blag.), Marija Nachbar (tajnica), Kristina Hrobath (nam. tajnice), Anton Rosenzopf (časnikarski referent); Mirko Lepuschitz, Monika Novak, Klemen Violetič, Sabina Novak, Verena Gallob, Marko Smrtnik, Tomaž Moschitz, Dominik Hudl (odborniki).

Velika vas pri Šentjakobu:

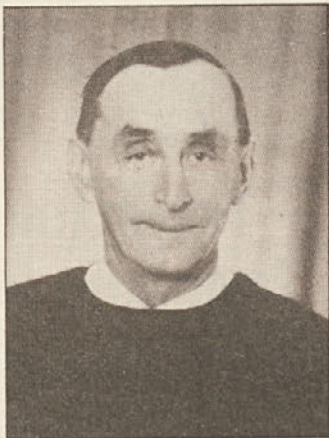
Poslovili smo se od Mečinovega očeta

Iznenadila nas je vest, da nas je v sredo, dne 29. junija 1988, nenadoma zapustil Mečinov oče — Franc Mečina. Čeprav je že dalj časa bolehal, je bil vendar še vedno pokonci, a ga je pretekli teden zadela kap.

Franci Mečina se je rodil dne 1. novembra 1909 kot sin kmečkih staršev Neže in Jozeja Mečina v Veliki vasi pri Šentjakobu. Že kot mlad fant se je vključil v kulturno življenje Šentjakoba in postal član Izboraževalnega društva „Kot“. Predvsem pa je postal znan po vlogi Iškendar — paše v Miklovi Zali. Odigral je to vlogo izredno, tako, da po njem ni bilo več nobenega, ki bi to vlogo tako originalno igral. Po smrti svojega očeta je prevzel tudi mesto cerkvenega ključarja v podružnici sv. Antona v Veliki vasi; to nalogo je skozi več ko trideset let vestno opravljal. Vedno si je samo to želel, da bi ostalo to mesto v Mečinovi družini, kar se je tudi posrečilo. Mesto cerkvenega ključarja je prevzel njegov sin Jozej. Predvsem bi bilo tudi treba omeniti, da je bil do razpustitve slovenske požarne brambve v Šentjakobu njen zvest član. Pred vojsko se je udeleževal tudi društvenih sestankov Slovenske prosvetne zveze v Celovcu.

Leta 1938 si je polskal življenjsko družico v osebi Arihove Trezije iz Svate. V harmoničnem zakonu se jima je rodilo šest otrok, od katerih je danes še pet živih. Hudo ga je prizadela smrt hčerke Micije, katera je v cvetu mladosti podlegla zavratni bolezni.

Seveda je tudi on, kakor mnogi drugi, moral iti v vojsko. Pripovedoval je, da je ležal pred Leningradom v izkopih in je bilo poleg njega vse mrtvo. V tistem hipu, ko je že zaključil s svojim življenjem, je še hitro vzdihnil en očenaš in ostal je živ, čeprav je bil hudo ranjen. Takrat se je zaobljubil, da če pride živ iz tega strašnega pekla, bo postavil v zahvalo kapelico — kar je tudi storil in je to kapelico vedno s cvetjem olepšaval. Hudo ranjenega so ga našli in prepeljali v vojaško bolnico in pozneje v neko bolnico v Avstriji. Ker je bil nesposoben za nadaljnjo službo v vojski, je bil leta 1944 odpuščen domov.

Komaj je prišel domov, se je takoj povezal s partizani, ki so delovali v tem delu Roža. Mnogo je žrtvoval in jim vozil hrano in se tako vsak dan izpostavljaval smrtni nevarnosti. Leta 1945 smo ga našli spet med prvimi, ki so se udeleževali pri takratni „Narodni straži“. Samo njegova zasluga je, da se je preprečilo, da bi sedanji obrambni spomenik pognali v zrak. Tega ni preprečil zato, ker bi se morda strinjal s spomenikom, pač pa zato, ker se je bal, da bi pri tem postali nedolžni ljudje žrtve.

Na začetku vojne so pobrali vse zvonove, tako tudi naše iz Velike vasi. Ravno Mečinov atej je leta 1948 začel po vasi zbirati zaseko za zvonove — kajti takrat nisi dobil ničesar, če nisi „mazel“. Odpeljal se je v Innsbruck in tam naročil zvonove za podružnico sv. Antona v Veliki vasi. Dobili smo zvonove in je bil tisti dan praznik za Veliko vas in za vso faro.

Rajni se je tudi takoj vključil v gospodarsko življenje v Šentjakobu in bil ustanovni član Kmečko gospodarske zadruga v Šentjakobu in član upravnega odbora domače Posojilnice nad trideset let. Omeniti bi bilo treba, da je pri izgradnji Kmečke gospodarske zadruga v Šentjakobu brezplačno pomagal in se veselil, ko se je zadruga preselila v nove prostore. Iskrena hvala mu pa gre tudi za to, da je bila hiša Posojilnice renovirana in dobila današnjemu času primerne prostore. Tudi pri izgradnji farne dvorane je z vsemi svojimi močmi sodeloval.

Rajni Mečinov oče je bil dober sosed, globoko veren mož in narodna grča. Mečinova hi-

ša je bila zelo gostoljubna in odprta za vsakega, pred vojno tudi za berače. Dolga leta je vozil takratnega župana po raznih komisijah in si potem sam dobil obrtniško dovoljenje za prevoznništvo. Mečinov atej je vzgojil svoje otroke v zavedne člane slovenske narodnostne skupnosti. Veselil se je, če se je zbrala vsa družina z vnuki vred, katere je zelo ljubil. V letošnjem letu je še s svojo ženo praznoval jubilej zlate poroke. Do zadnjega se je zanimal za vse, kar se je v naši občini dogajalo in prebiral časopise. Tožil je v zadnjem času, da mu vid pojenja in je imel strah, da ne bi doživel usode svojega očeta, ki je bil nazadnje slep.

Za vse njegovo požrtvovalno delovanje v prid narodnostni skupnosti in Avstriji je bil odlikovan od zveznega predsednika dr. Kirchschrägerja „za zasluge za avstrijsko republiko“. Prav tako je dobil tudi odlikovanje od Zveze koroških partizanov. Zelo veselil se je teh odlikovanj in ni mogel razumeti v svoji ponižnosti, da je ravno on bil tako počaščen. Prepričan je bil, da je to, kar je storil, samo po sebi umevno. Komaj se je ustanovilo „Društvo upokoencev Šentjakob v Rožu“ je bil spet zraven — kot član številka ena.

Odšel je, zelo nam bo manjkal. Dne 1. julija 1988 se je ogromna množica ljudi poslovila od rajnega Mečinovega atejja na pokopališču v Šentjakobu. Pogrebne obrede je imel sorodnik od žene rajnega, msgr. dr. Kajžnik, ob asistenci mag. Pepeja Marketza in župnika Tevžija Nageleta. V cerkvi so med mašo prepevali cerkveni pevci. Pred mrtvaško vežico se je od njega poslovil pevski zbor „Rož“ s pesmijo „Rasti, rasti rožmarin“, na grobu pa s pesmijo „Kje so tiste stezice“ in rajnemu izpolnil tudi zadnjo željo — s pesmijo „Oj Doberdob“. V imenu Posojilnice Šentjakob se je od rajnega poslovil inž. Tonči Schlapper.

Rajnega Francija Mečina bomo ohranili v zvestem spominu. Ob tej priložnosti izrekamo hudo prizadeti ženi, otrokom in vnukom naše iskreno sožalje. Naj rajni mirno počiva v domači zemlji — katero je tako ljubil in za katero se je ves razdal.

MI.

Šorli-Puc v Mohorjevi
knjigarni

V prostorih Mohorjeve knjigarne ali v „galeriji pod arkadami“, kadar je tam razstava, je v petek, 1. 7. 1988, bila odprta razstava akademske slikarke Veselke Šorli-Puc ter predstavljena pesniška zbirka „Puntarji“ pesnika Štanka Janežiča, ki jo je Šorli-Puc opremila.

Šorli-Puc razstavlja akvarele cerkva Koroške in Slovenije, cerkva, ki so mogočni spomeniki slovenske bitnosti v tej deželi in na sončni strani Alp. Pretežen del slik je nastal lani v okviru slikarskega tedna v Modestovem domu. Bistveno drug izrazni stil se kaže v Šorli-Pucovih ilustracijah zbirke „Puntarji“. Napetost, upornost, življenjska volja, deviacije v imenu svobode, osvobajanja — Stanko Janežič je vse to s pronicljivo besedno tvornostjo izpovedal in vtil v poezijo, ki jo ta čas potrebuje, da bo za dobro prihodnost lažje dojeti in prenašati preteklost.

Razstava bo odprta do 30. julija.

-wafra-

TEDNIKOV MAGAZIN

Spet je minilo pet let, ko obhajamo Praznik NT — tokrat ob 40-letnici izhajanja našega glasila. Na sporedu so nastopi domačih pevskih, glasbenih in plesnih skupin, pa tudi mednarodno znani narodno-zabavni muzikantje s pevci bodo razveselili svoje ljubitelje.

Toda to ne more biti osrednji del Praznika Našega tednika. V ospredju našega praznika bo počastitev nekaterih bivših sodelavcev. Na skromen način, a zato tembolj odkrito se želimo zahvaliti dosedanjim glavnim in nekdanjim odgovornim urednikom, pa tudi tistim, ki so profesionalno opravljali uredniške naloge. Kakor že na drugem mestu omenjeno, bodo tokrat prejeli skromno priznanje: Janko Janežič, Janko Tolmajer st., dr. Valentin Inzko, dr. Reginald Vospernik, prof. Jože Wakounig, dr. Anton Lipovšek, Tonči Dolinšek, dipl. trg. Janko Urank, Bogomir Lumbar, župan Albert Sadjak, Nužej Tolmajer in Florijan Sablatšchan.

Rad bi pa v tej zvezi poudaril predvsem tudi tole: priznanja, ki jih bodo omenjene osebnosti prejele, so izraz naše odkrite zahvale za njihovo požrtvovalnost in ljubezen, katere je bil — in je

Velja jim naša iskrena zahvala

Piše dr. Matevž Grilc,
predsednik Narodnega sveta
koroških Slovencev

slej ko prej — Naš tednik deležen. Zlasti pa se še želim po naših slavljenicah prav posebej zahvaliti tudi tistim tihim ter širši javnosti morda manj znanim sodelavkam in sodelavcem, ki so prav tako mnogo prispevali za obstoj in razvoj Našega tednika.

Naj omenim samo naslednje osebe: župnika Vinka Zaletela, dipl. inž. Valentina Klinarja, dr. Franceta Vrbinca, Helmuta Hartmana, s. Lamberto, Marico in dr. Jan-

ka Tischlerja, Anico Vrečar ter na žalost že rajne: dr. Joška Tischlerja, dr. Vinka Zwittera, dipl. inž. Lamberta Murija in Jožeta Hočevarja. Gotovo nisem naštel vseh, zlasti ne naših številnih dopisnikov.

Vsem bi se na tem mestu v imenu Našega tednika in Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je izdajatelj NT, prav iskreno zahvalil za vse, kar so za Naš tednik storili — predvsem pa tudi za zvestobo, ki so jo vedno in

povsod izkazovali našemu listu.

Posebej bi se še spomnil rajnega dr. Joška Tischlerja, ustanovitelja NSKS, in dr. Vinka Zwittera. Skupaj z drugimi idealisti sta ustanovila in vodila Naš tednik v času, ki je bil neverjetno težak, da, včasih celo krut. Primanjkovalo je tudi finančnih sredstev, tako da včasih sploh ni bilo zagotovljeno, ali bo Naš tednik še sploh mogel iziti. Pa je le šlo, med drugim tudi s pomočjo Mohorjeve družbe.

Zato naj nas delo in idealizem „očetov“ Narodnega sveta oz. Našega tednika učita: če gre za dobro stvar, te ne more uničiti nobena težava, pa naj je še tako neusmiljena. Edino, kar skupno stvar lahko uniči, je malodušnost ali oportunitizem.

Za to dvoje pa v naših vrstah res ne sme biti prostora.

Kar potrebujemo, sta optimizem in zaupanje v lastno moč. Predvsem pa zdravo samozavest. Potem bomo tudi uspevali, in čeprav morda samo korak za korakom. Kakor so, kljub neštetim in včasih docela nepremagljivim težavam, dosegli naši slavljenici mnogo pomembnih uspehov.

Glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev „naš tednik“ obhaja letos svoj jubilej 40-letnega izhajanja. Od prve izdaje do današnjega dne je ta list spremljal in istočasno dokumentiral težavno pot koroških Slovencev v povojnem času — skupaj z drugim tednikom koroških Slovencev, „Slovenskim vestnikom“, ki je medtem že stopil v 43. leto neprekinjenega izhajanja.

Oba lista imata svoje korenine v slovenskem narodu na Koroškem in opravljata osveščevalno delo v korist slovenske narodnostne skupnosti. Pri tem je seveda treba upoštevati različno ideološko in svetovnonazorsko usmerjenost listov, ki je v preteklih desetletjih narekovala razvoj „našega tednika“ oz. predhodne „kronike“ ter „Slovenskega vestnika“ in njun odmev med pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter Slovenci zunaj koroških meja. Povojni razvoj in postopno sodelovanje obeh listov je imelo pozitiven razvoj, saj se danes oba slovenska tednika zavzemata za sodelovanje v skupnem slovenskem kulturnem prostoru.

Naloga časopisa pa ni samo

Vsako- dnevna odgovornost

Piše Ivan Lukan,
glavni urednik
Slovenskega vestnika

spremljanje in dokumentiranje dogajanj v narodu in med narodom, temveč tudi sooblikovanje življenja, javnega mnenja v okviru narodnostne skupnosti in tudi zunaj nje. Zato je poklic časnikarja, ki ureja in oblikuje časopis, težak in odgovoren, posebno tedaj, če se to dogaja v razmerah, ko list prevzema določene naloge eksistenčnega boja nacionalno ogrožene narodnostne skupnosti.

Mislím, da so slovenski časnikarji na Koroškem v zadnjih desetletjih to nalogo in to veliko odgovornost sprejeli kot resni izziv in so ji bili tudi kos. Ne morem pa trditi, da smo naše odgo-

vorno delo napram pripadnikom slovenske manjšine na Koroškem in tudi nemškogovoreče javnosti opravljali v optimalni meri. Večkrat je bil pritisk struktur znotraj manjšine premočan, včasih smo se premalo zavedali dejstva, da je časnikar človek, ki mora imeti gotovo distanco do dogajanj, da ne sme pozabiti na novinarsko etiko. Taki primeri so bili, so in jih tudi nočemo prikrivati. So pa brez dvoma lahko opozorilo, da ne bi v prihodnosti delali istih napak.

Različno gledanje osrednjih organizacij na možnosti reševanja problemov v zadnjih mesecih

znotraj narodnostne skupnosti nam odpira tudi možnosti, da si na novo priborimo zaupanje med Slovenci iz različnih taborov, da izkoristimo vse možnosti, da postaneta časopisa bolj verodostojna. Samo vloga „uradnega obveščevalca“ bi bila usodna za časnikarstvo, kajti v takem slučaju bi za urejanje časopisa zadostovali uradniki, ne pa kreativni novinarji, ki hočejo delati profesionalno.

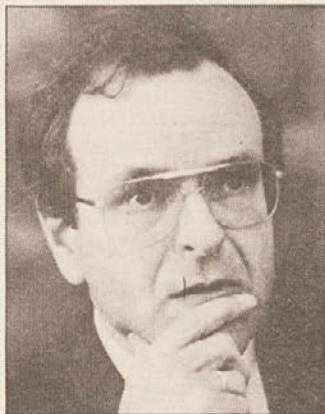
Zdi se mi, da je pot slovenskega novinarstva na Koroškem perspektivna, da lahko z optimizmom in s samozavestjo stopamo v naslednja leta. Kajti oba časopisa lahko črpata iz trdne življenjske volje slovenskega naroda na vseh področjih in obenem to voljo tudi krepijo. Časnikarstvo naj nam bo izziv, da se uveljavimo — ne osebno, temveč kot javni faktor v boju slovenske skupnosti za ohranitev narodnostnega življenja in dosego pravic, ki nam gre do.

V tem smislu jubilantu v imenu uredništva „Slovenskega vestnika“ čestitam in upam, da se bo sodelovanje med obema uredništvoma krepilo — v prid vseh Slovencev.

In der schwierigen Situation des slowenischen Volkes, das in drei Ländern mit verschiedener Gesellschaftsordnung lebt, und das in Jugoslawien selbst „separatistischer Bestrebungen“ bezichtigt wird, gibt es neben einer Reihe bedrückender Umstände zwei Entwicklungslinien, die zu Optimismus Anlaß geben:

1. Durch die Arbeitsgemeinschaft Alpe-Adria haben sich die Möglichkeiten des slowenischen Volkes vergrößert, die Zusammenarbeit grenzübergreifend zu pflegen und die eigene Identität zu behaupten. Diese Chancen sollten in Hinkunft noch stärker als bisher genutzt werden.

2. In Österreich hat sich schon seit einiger Zeit durch eine immer noch wachsende Schicht verständnisvoller deutschsprachiger Österreicher, die vor allem in der jüngeren Generation aller Bundesländer zu finden sind und die in der Existenz der slowenischen Volksgruppe in Österreich eine unverzichtbare Bereicherung ihres Landes sehen, eine neue Situation ergeben. Nur dadurch war es möglich, daß der Konflikt über das zweisprachige Schulwe-

Eine neue Situation

Von Fritz Csoklich,
Chefredakteur
der Kleinen Zeitung

sen in Kärnten, der in den vergangenen Monaten zunehmend eskalierte, im Februar plötzlich in ein relativ weitgehendes Angebot der Bundesregierung in Wien an die Kärntner Slowenen umgeschlagen ist. Wie immer man diesen Umschwung beurteilen mag: Er ist Ausdruck einer öffentlichen Meinung, die es bis Ende der Sechzigerjahre überhaupt nicht gegeben hat, und die von den Kärntner Slowenen durch Kontakte und Gespräche aller Art noch intensiver als bisher genutzt werden sollte.

Gleichzeitig ist zu überlegen, ob die Kärntner Slowenen diese Stunde nicht nützen und in den Volksgruppenbeiräten mitarbeiten sollten. Dadurch könnte in Kärnten selbst die Präsenz der slowenischen Volksgruppe verstärkt werden. Und wenn es auch für eine ethnische Minderheit verständlich ist, daß sie durch kein Angebot der Mehrheit je voll zufrieden gestellt werden kann, sollte doch bedacht werden, ob das Angebot von slowenischen Klassen in der Handelsakademie, der Förderung von Kindergärten,

diverser Konzessionen zugunsten der slowenischen Volksgruppe in den elektronischen Medien Österreichs und einige (freilich nicht sehr großzügige) finanzielle Zugeständnisse nicht angenommen werden sollten.

Scharfmacher, die es gewiß auch in der slowenischen Volksgruppe gibt, werden derartige Konzessionen ablehnen, weil sie sich in der Vergangenheit schon zu oft in ihren Erwartungen getäuscht haben. Angesichts des großräumigen Assimilierungsdrucks, der in unserer Zeit nicht zuletzt durch den immer noch zunehmenden Industrialisierungsprozeß und den Einfluß elektronischer Massenmedien besonders stark wirksam ist, muß jedoch gefragt werden, ob es nicht eine zukunftsweisende Politik für die slowenische Volksgruppe in Österreich wäre, Schritt für Schritt an Zugeständnissen zu erreichen, und damit die eigene Identität zu sichern. Der Rückzug in einem Schmollwinkel der Verbitterung wäre gewiß das letzte, was man den slowenischen Mitbürgern und uns allen in Österreich wünschen kann.

Nove politične razmere po drugi svetovni vojni v Jugoslaviji so vplivale tudi na Koroško. Politiko koroških Slovencev je vodila po letu 1945 komunistično usmerjena Osvobodilna fronta (OF). Katoliško usmerjeni koroški Slovenci so se začeli zbirati okoli Družbe sv. Mohorja. Z letom 1948 je začela spet izdajati svoj vsakoletni knjižni dar. S tem je nadaljevala svoje versko-kulturno poslanstvo, ki so ga začrtali Mohorjevi družbi njeni ustanovitelji. Na istih idejnih izhodiščih, kot je delovala Družba sv. Mohorja, se je začela leta 1949 formirati nova politična organizacija med koroškimi Slovenci. Na zborovanju zaupnikov so ustanovili 28. junija 1949 Narodni svet koroških Slovencev.

Medtem ko je bilo od 14. junija 1946 naprej glasilo Osvobodilne fronte Slovenski vestnik, je začel izdajati Narodni svet koroških Slovencev 14. septembra 1949 Naš tednik. Lastnik in izdajatelj je bila prvotno Krščanska ljudska stranka. To spričo dejstva, ker so bile 9. oktobra 1949 volitve v koroški deželni zbor in je Narodni svet koroških Slovencev podprl pri volitvah listo s tem naslovom. Od 3. maja 1950 naprej je lastnik in izdajatelj glasila Naš tednik Narodni svet.

Dr. Joško Tischler in dr. Vinko Zwitter sta me prosila, da prevzamem mesto odgovornega urednika za Naš tednik. Bil sem star tedaj 26 let in poučeval na celovski gimnaziji (Völkermarkter Ring) slovensčin in zgodovino. Z dr. Tischlerjem sva se prvokrat srečala, ko je obiskal v Svecih mojo mamo, rojeno Einspieler. Želel je od nje zvedeti kaj več o Einspielerjih, saj je Gregor Einspieler kot tinjski prost spremljal njegovo študijsko pot. Dr. Vinka Zwitterja pa sem poznal z dijaškega sestanka na Brnci. Njegovo ime so omenili tudi moja mama, ki so sodelovali s krajšimi prispevki za časa prve avstrijske republike pri Koroškem Slovcu. Glasilo je urejeval tedaj Vinko Zwitter.

Mesto odgovornega urednika sem sprejel tudi zaradi tega, ker sta mi to mesto ponudila dva vidna predstavnika koroških Slovencev, ki sta si pridobila v preteklosti velike zasluge za kulturni in politični razvoj koroških Slovencev. Kljub temu,

DR. VALENTIN INZKO JE BIL PRVI ODGOVORNI TER VEČ LET GLAVNI UREDNIK NAŠEGA TEDNIKA. POLEG DRUGIH ZASLUŽNIH SO DELAVCEV NT BO PRIHODNJO NEDELJO, NA PRAZNIKU NT, TUDI DR. INZKO PREJEL PRIZNANJE. PROSILI SMO GA, DA NAM NAPIŠE NEKAJ SPOMINOV, KAKO JE ON DOŽIVLJAL RAZVOJ NAŠEGA TEDNIKA.

Iz življenja Našega tednika

DR. VALENTIN INZKO

da o urejevanju kakega lista nisem imel nobenega pojma, pa sem vendar prinesel za to odgovorno mesto s seboj važne pogoje. Ko sem pisal namreč na graški univerzi disertacijo o Andreju Einspielerju, očetu koroških Slovencev, sem se sproti baval s politično in kulturno dejavnostjo koroških Slovencev. Duhovniki Einspielerji so odigrali v kulturni in politični zgodovini koroških Slovencev pomembno vlogo. Ko sem prevzel mesto odgovornega urednika, sem vedel, da bom moral oddati za vsako številko tudi svoj delež. Ne le to, dejansko sem prevzel z uredništvom tudi lomljenje strani v tiskarni Carinthiji, in to za vsako številko. Mohorjeva družba leta 1949 še ni imela lastne tiskarne in je tudi tiskala svoj knjižni dar pri Carinthiji.

Z delom, ki sem ga prevzel kot odgovorni urednik, se je začela moja politična dejavnost. In to v času najhujše ideološke in politične konfrontacije med slovensko levico in desnico za časa deželnozborskih volitev 1949. Tekom volilne borbe, ki je zahtevala od vseh na obeh straneh najhujših naporov, je bilo veliko neprespanih noči. Sestanki in pogovori na dr. Tischlerjevem stanovanju so trajali v tem času pozno v noč. Izredno potrpežljivost je imela z nami gospa dr. Tischlerjeva. Prve številke Našega tednika dokazujejo, kakšen odmev je našel samostojen nastop pri deželnozborskih volitvah po obci-

nah. V teh tednih s številnimi volilnimi zborovanji in sestanki sem začel spoznavati naše vasi in predstavnike slovenskega političnega življenja po občinah. Delo pri Našem tedniku mi je ostrilo čut za diferencirano gledanje na politična in ideološka vprašanja. Spoznaval sem, kako važna za pridobivanje javnosti so lastna idejna in politična stališča, izpovedana v uvodnikih. Uvodnike sta pisala tekom volilne borbe predvsem dr. Joško Tischler in dr. Vinko Zwitter. Medtem, ko je znal — to velja seveda za vse obdobje dr. Tischlerjeve politične dejavnosti — Tischler prikazati politične razmere zelo realistično, je bila moč uvodnikov, ki jih je pisal dr. Vinko Zwitter, v iznašanju načelnih gledanj na slovensko politiko in kulturno življenje. V tem sta se dr. Tischler in dr. Zwitter odlično dopolnjevala.

Po prvih deželnozborskih volitvah leta 1949, ko smo koroški Slovenci prvokrat nastopili po drugi svetovni vojni pri volitvah samostojno, smo osredotočili delo pri Našem tedniku na dejavnosti Narodnega sveta koroških Slovencev. Njegovo politiko je bilo treba približati slovenskemu človeku na Koroškem, obdelati njegov odnos do političnih strank na veliko bolj preudaren način kot je to možno tekom volilnega boja. Deželnozborske volitve leta 1949 so bile povezane istočasno z državno-zborskimi volitvami. Prvikrat je nastopila tedaj pri volitvah predhodnica današnje

Naš tednik

Zopet nov list, se boste vprašali!

Res nov list, nov po naslovu in nov po vsebini. Tednik bo in tedensko nam bo prinašal novice iz naše domovine in nas vezal med seboj. Tudi vsebinsko bo šel list povsem novo pot.

Dovolj je bilo sovraštva in naprotovanj na vasi, v občini in v deželi.

Prijatelj! Ali si se že kdaj vprašal, iz česa je izviralo to nasprotstvo, ali si sam pri sebi že iskal izhoda iz tega položaja?

Ni li bilo lepše v družini in na vasi, ko je živel človek ob človeku, sosed ob sosedu?

Ni li bilo naravno, ko se je človek veselil tudi sosedove sreče in občutil njegovo nesrečo,

Ni li bilo naravno, ko si našel v sosedu svojega prvega pomočnika?

Ni si li bil bolj srečen in sam s seboj bolj zadovoljen, ko sta se s sosedom vsedla in posvetovala o gospodarskih skrbih, o družinskih zadevah in tudi o svetovnem dogajanju?

Človek je stal ob človeku. Človeka je vezalo duhovno in duševno, gospodarsko in družabno življenje na človeka. Koliko je bilo teh medsebojnih vezi in kako globoke so bile te vezi!

Kaj je sledilo? Razdor, prepri, tožbe, uboj, nasilje! Nismo li vsi postali zveri v malem? Nismo li vsi podlegli zunanjim vplivom in tujemu prišepetavanju? Sovraštvo se je ugnezdilo tam, kjer je nekdanj vlada la ljubezen, nasprotstvo tam, kjer smo poznali le vzajemnost. Na tem razdoru so se okoristili drugi, mi vsi pa tako v družinah, kakor na vasi, v občini in deželi smo trpeli.

Prijatelj! Niso li sledila leta najhujšega trpljenja za vse?

Prijatelj! Smo se li česa naučili? Ali smo pa ostali slepi za vse, kar se je dogajalo okoli nas?

Gotovo se ti zdi nekam nenaravno, da ti v času hude volilne borbe, v času, ko ti od vseh strani pridigujejo sovraštvo, govorim in pišem o človeku, o sosedu, o medsebojni ljubezni.

Mogoče v nobenem času ne vidiš tako zelo razdora na vasi, občini, celo v družini kakor ravno sedaj. Mogoče te to lastno opazovanje privede do razmišljanja.

O svobodi ti govorijo, pa komaj čakajo, da bi zavladali.

O demokraciji in enakopravnosti pišejo in pripovedujejo. Pogledj okoli sebe, kje in kakāna naj bo demokracija, ko se vsak veseli, da bi tlačil drugega. Kje je enakopravnost, ko vidimo na eni strani ljudi, ki si v potu svojega obraza služijo svoj bori vsakdanji kruhek, na drugi strani pa vidimo, da živijo drugi v izobilju in dostikrat brez dela. Kje in kako naj bi pravica žive la ob naslju?

Tega tudi ti ne odobravaš! Nove poti je treba!

ČLOVEK ISČE ČLOVEKA! bi lahko zapisali kot geslo našemu listu. Če se je tudi tebi zahotelo po človeku, pojdi z nami! Iskali in šli bomo isto pot. Majhen bo spočetka naš krog, vsak dan pa bo večji, če bomo mi sami v sebi nosili človeka, če bomo sami apostoli medsebojnega razumevanja, če bomo sami apostoli medsebojnega spoštovanja, če bomo znalci ljubezni.

Na tej svoji poti pa imamo močnega spremljevalca, kateri nam bo kažipot in merilo.

Najvažnejši nauk krščanstva „Ljubi svojega bližnjega, kakor naseba sebe“ nam bo zvezda vodnica in globoko smo uverjeni, da bomo po tej poti zopet našli od človeka k človeku, od Slovence k Slovcu, od Slovence k Nemcu in tudi od Nemca k Slovcu.

To je bil prvi uvodnik v prvi številki Našega tednika.

Svobodnjaške stranke. Bil je to VDU, Verband der Unabhängigen. Do stranke, ki so jo močno podprli pri volitvah nekdanji somišljeniki nacionalsocializma, je zavzema la Narodni svet odločna stališča ter svaril (Nadaljevanje na naslednji strani)

Dr. Valentin Inzko:

Iz življenja Našega tednika

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

pred ponovno nacistično nevarnostjo. Hkrati je branil in zagovarjal šolsko ureditev z obveznim dvojezičnim poukom za vse južnokoroške otroke ter sproti poročal o pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo.

Zelo so se priljubile bralcem Našega tednika domače novice pod vzglavjem „Pri nas na Koroškem“. Ljudje so jih radi prebirali, kar je bilo razbrati iz številnih dopisov, tako da smo upravičeno smeli trditi, da so te novice srce lista.

Seveda ni imel ne Narodni svet in ne Naš tednik nobenih finančnih sredstev. Izredno težko je bilo za primerne podlistke. V tej stiski je prihitela na pomoč moja žena. Že v prvi številki je začela izhajati njena povest „Dom ob Dravi“. Povest „Zvesta srca“, ki jo je prav tako za Naš tednik sproti pisala, je izhajala v približno petdesetih nadaljevanjih. V njej je obdelala zvestobo slovenske kmečke družine na južnem Koroškem do izročil naših prednikov in njih borbo za obstanek.

Kot sem že povedal, je zahtevalo urejevanje lista skupne pogovore, sestanke ob večernih urah. Ker sem stanoval v Rožu in sem se moral voziti iz dneva v dan v službo v mesto, ob tedanjih slabih prometnih zvezah pa po navadi šele zvečer domov, sem po enem letu mesto odgovornega urednika oddal. Odgovorni urednik je postal 18. oktobra 1950 dipl. trg. Janko Urank, ki je stanoval — kot dr. Tischler — v Mohorjevi hiši v Celovcu. V letu sourejevanja in urejevanja Našega tednika sem dobil precej vpogleda v kulturne, politične in gospodarske razmere koroških Slovencev. Bila je to za moje poznejše javno delovanje važna in prepotrebna šola.

7. aprila 1952 je prevzel mesto odgovornega urednika Albert Sadjak, sedaj župan v Globasnici, s 15. novembrom 1954 pa Janko Janežič, kmet v Lešah, v fari Šentjakob. 15. julija 1959 je prešlo mesto odgovornega urednika na Janka Tolmaierja z Radiš. Mesto odgovornega urednika je oddal Janko Tolmaier 2. junija 1974,

nasledil ga je njegov sin Nužej Tolmaier. 14. februarja 1980 pa je javil Narodni svet za odgovornega urednika Florijana Sablatschana iz Šmarjete v Rožu. S 1. oktobrom 1981 je postal odgovorni urednik Našega tednika Hanzi Artač z Obirskega.

Glavni uredniki Našega tednika so bili sledeči predsedniki Narodnega sveta koroških Slovencev: dr. Joško Tischler (1949 do 1960), dr. Valentin Inzko (1960 do 1968), dr. Reginald Vospornik (1968 do 1971), dr. Joško Tischler (1971 do 1976). Prof. Jože Wakounig pa je bil glavni urednik Našega tednika med leti 1976 in 1987. Od leta 1987 naprej pa je glavni urednik mag. Janko Kulmesch.

Poleg odgovornih in glavnih urednikov so bili pri Našem tedniku glavnopoklicno nastavljeni: dipl. inž. Lambert Muri, dr. Anton Lipovšek in prof. Bojan Lumbar. Uredniki Našega tednika pa so bili nekaj časa tudi: dipl. inž. Zdravko Klinar, dr. France Vrbinc, Vinko Zaletel in Florjan Lipuš.

Vsebinsko in na politični teži močno pridobil je Naš tednik, ko je urejeval glasilo Anton Lipovšek. Tehtni so bili njegovi zunanjepolitični pregledi, analize in komentarji manjšinsko-političnega značaja, kulturno bogati so bili prispevki pod vzglavjem „Slovinci doma in po svetu“. Znal je pritegniti domače avtorje, ki so objavljali v listu krajevno zgodovino, kot Lambert Pisjak z Radiš, gospod Rainer z Loge vasi itd. Bil je — kljub temu, da pravnik po poklicu — rojen urednik.

Poudariti je treba, da se je boril Naš tednik s stalnimi finančnimi težavami. Prva leta si je skušal pomagati Narodni svet s pridobivanjem inseratov. Inseratni oddelek je bil izredno aktiven, vendar so se težave z odplačevanjem računov pri Mohorjevi družbi ponovno pojavljale. Tako me je nekega dne prosil dr. Tischler, naj se začnem glede financiranja Našega tednika in stroškov za tisk pogajati v imenu Narodnega sveta z Mohorjevo družbo. Bilo je to leta 1954. Po številnih razgovo-

rih z ravnateljem Mohorjeve družbe, dr. Janezom Hornböckom, je prevzela Mohorjeva družba 12. avgusta 1954 upravo lista Naš tednik. Lastnik in izdajatelj lista je ostal Narodni svet. Leta 1961 sta sklenila Narodni svet in Mohorjeva družba novo pogodbo. Priznati moram, da se je odbor Družbe sv. Mohorja skupaj z Narodnim svetom trudil vedno za to, da bi mogel zagotoviti nadaljnje izhajanje Našega tednika. Le, ker je Mohorjeva družba omogočila, da so bili kriti stroški za tisk Našega tednika iz sredstev kulturne odškodnine, je mogel Naš tednik izhajati naprej. Podporo iz Jugoslavije je Narodni svet odklanjal, da ne bi postal politično odvisen. V zborniku ob 130-letnem obstoju Mohorjeve beremo v poročilu o poslovnem letu 1962 v zvezi s kulturno škodo, ki jo je utrpela za časa nacizma Mohorjeva družba, sledeče: „Finančno ministrstvo je to zadevo rešilo tako, da je ponudilo in izplačalo Narodnemu svetu koroških Slovencev in Zvezi slovenskih organizacij šil. 3.000.000,— v dveh obrokih. Nakaznice so nosile opombo „Subvencija finančnega ministrstva“. Narodni svet je od svoje polovice prenakazal Mohorjevi v obrokih šil. 1.500.000,—. Mohorjev odbor je sklenil in izjavil, da so s tem plačani vsi za tisk Tednika pri Mohorjevi nastali dolgovi.“

V zelo lepem spominu sem obdržal Tončija Dolinška. Kadarkoli ga srečam v Celovcu — zdaj je že v pokoju — si seževa prijazno v roke. Pobiral je po naših krajih naročnino za Naš tednik, pridobival nove naročnike. Bil je izredno dober opazovalec in poznavalec razmer na terenu. Njih ocena je bila za uredništvo važnega pomena.

Poslanstvo Našega tednika je bilo od vsega začetka v tem, da pomaga utrjevati med Slovenci na Koroškem narodno zavest, da posreduje s komentarji slovenskim družinam vesti s področja politike, kulture in gospodarstva v materini besedi, da oblikuje javno mnenje in družbena dogajanja na osnovi krščanske miselnosti, da poveže med seboj enako usmerjene organizacije in brani njih interese. Skratka: v Našem tedniku naj se zrcali življenje koroških Slovencev v vsej vitalnosti, ki je potrebna, da kot narodna skupnost preživimo.

Počastili bomo tudi bivše zaslužne urednike Našega tednika

To so glavni uredniki dv. sv. dr. Valentin Inzko, ravnatelj dr. Reginald Vospornik in prof. Jože Wakounig. Uredniki: župan Albert Sadjak, dr. Tone Lipovšek, Bogomir Lumbar in Florijan Sablatschan. Odgovorni uredniki: dipl. trg. Janko Urank, Janko Janežič, Janko Tolmajer in njegov sin Nužej Tolmajer. Počastili pa bomo tudi našega dolgoletnega inkasanta Tončija Dolinška.

Na sporedu bo nagradno žrebanje.

Pričakujejo vas lepe nagrade

— mdr. potovanja s turistično agencijo CARTRANS.

Praznik Našega tednika 9. in 10. julija 1988 V Šentjakobu v Rožu

V soboto, 9. julija, ob 21.00 uri bo igral za ples svetovno znani ALPSKI KVINTET

Andrej Šega, mladi čarodej iz Ljubljane, bi vam v okviru nedeljskega kulturnega sporeda pokazal razne trike.

Katere skupine bodo nastopile v Šentjakobu?

Moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč
Godba na pihala KPD Šmihel
Otroška folklorna skupina SKD Globasnica
Kvartet Smrtnikovih bratov iz Kort
Otroški zbor iz Škocijana
Folklorna skupina KPD „Planina“ iz Sel
Ansambel „Drava“ iz Borovelj
Mešani pevski zbor SPD „Gorjanci“ iz
Kotmare vasi
Mešani pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa
„Vaščane pojo“ iz Zgornje vesce
Otroški vrtec iz Šentpetra pri Šentjakobu
Moški pevski zbor SPD „Jepa-Baško jezero“
Tamburaška skupina
SPD „Jepa-Baško jezero“
Podhumška dekleta
Moški pevski zbor Dunajskega krožka
Duo Kora s Prevalj na Koroškem
Andrej Šega, čarodej iz Ljubljane

V nedeljo, 10. julija, ob 17.00 uri bo igral ansambel LOJZETA SLAKA

Že v stari zavezi je Bog obljubil narodom, ki mu bodo ostali zvesti in živeli po njegovih zapovedih, svojo posebno pomoč s tem, da jim bo dajal vodnike, ki jih bodo modro vodili skozi življenjske preskušnje.

Tako je tudi slovenski koroški narod stoletja lahko ohranjal svojo bitnost, saj so mu bili dani v vseh časih v boju za obstoj številni možje s karizmo potrebnih zmognosti za vodstvo naroda.

Navdani z občudovanja vrednim neizmernim idealizmom so ti vodniki, ki se jih koroški narod občasno ob raznih obletnicah hvaležno spominja, ta svoj idealizem z magično močjo prelivali z ljudske množice, ki so se radovoljno odzivalo njihovim idejam in navodilom. Prav v tem idealizmu, v tej pravilnosti na največje žrtve, kar današnji čas, kljub vsej obilnosti, ne pozna več v prvotni meri, je bila tista skrivnostna moč, ki jo more dati človeštvu samo božja milost.

Tudi zavod šolskih sester v Šentjakobu, ki letos slavi 80-letnico svojega delovanja, je idejna zamisel enega izmed koroških vodnikov, Matevža Ražuna, tedanjega župnika šentjacobske fare.

Šentjakob je bil na prelomu med 19. in 20. stoletjem zgledna slovenska fara z globokim verskim in bogatim kulturnim življenjem. Vse to pa je skalilo ozračje, ki je nastalo v občini ob graditvi železniškega predora skozi Karavanke, ki naj bi povezal Celovec in Beljak z morjem, pa je sporedno razdvojil oba naroda v deželi. Priseljenci delavci, ki so prihajali od vseh strani in se tu naselili, so s svojimi idejami izpodkopali trdnost verskega in kulturnega življenja in ogrozili narodno pripadnost naših koroških slovenskih prednikov. Njihov župnik Matej Ražun je kmalu spoznal nevarnost, spoznal pa tudi rešilno pot. Navdušil je svoje rojake, da so si na lastne stroške sezidali za svoje otroke lastno šolo, kjer bi se ti lahko vzgajali po zdravih krščanskih načelih v svojem materinem jeziku v zveste pripadnike svojega naroda in svoje države.

Za izvršitev te zamisli pa je bila potrebna herojska mera idealizma rojakov doma in po svetu. Država je sicer dala dovoljenje za zidanje šole, ni pa prispevala nikakih sredstev.

Zvišanje življenjskega standarda in gospodarski razvoj je po 70 letih našega stoletja rodilo potrebo po temeljitejši izobrazbi ženske mladine. Tudi to nalogo je vodstvo zavoda kmalu spoznalo in temu primerno ukrepalo, najprej z dvojezično Enoletno gospodinjsko šolo, ki jo učence lahko absolvirajo kot 9. šolsko leto, in nato z dvojezično 3-letno strokovno šolo za ženske poklice, ki so jo v zadnjem času preimenovali v 3-letno strokovno šolo za gospodarske poklice, ker jo lahko absolvirajo tudi fantje. Eden od teh je to možnost izrabil že v tekočem šolskem letu.

Dokaz, da dandanes stremi mladina po temeljitejši izobrazbi, je tudi to, da je v tekočem šolskem letu močno padlo število učenc v Enoletni gospodinjski šoli.

Več deklet se prijavi v 3-letno strokovno šolo s temeljitejšo 3-letno učno dobo. Skupaj obiskuje letos v 3 razredih triletno strokovno šolo 69 deklet.

Sporedno s stremljenjem vodilnih mož naše manjšine po ustanovitvi slovenske oziroma dvojezične trgovske akademije v Celovcu si je mladina zaželela tudi višjo 5-letno strokovno šolo za gospodarske poklice. Zato sta vodstvo zavoda in učiteljski zbor že apelirala na pristojnih mestih za uresničitev te želje.

Zavod ima učilnice že opremljene za naj sodobnejše učne potrebe. S potrebnim dovoljenjem pristojnih šolskih oblasti bo s skupnimi napori možna tudi izvedba te daljnosežne zamisli.

je Ražun zapisal za razvojno pot ustanove nadvse važne besede:

„Narodno in versko zavedno mladino si bomo vzgojili po zavednih materah. Ker nimamo nobenega vzgojnega zavoda za vzgojo kmečkih deklet, potrebujemo v Šentjakobu nujno tudi popolno gospodinjsko šolo.“

Tudi sestre so uvidele važnost izvedbe te zamisli. Ob poučevanju otrok na osnovni šoli, ob delu v internatu so že leta 1912 organizirale tudi prvi gospodinjski tečaj s 16 odraslimi dekleti. Za praktične vaje deklet v kmečkem gospodarstvu je Ražun dokupil že leta 1910 sosedno Boštjančičevo kmetijo. Z nakupom posestva so se sestre udejstvovale tudi pri gospodarskem delu.

Previdnosti, ki jim je sproti načrtno preskrbela potrebne dobrine.

ŠIVALNI TEČAJI IN ŠIVALNA OBRT

Po letu 1925 so se sporedno

mostani v deželi. V hiši je utihnila molitev. V domači kapeli, ki so jo spremenili v prostor za zabave, je ugasnila večna luč. Zavod je zasedla občina in uredila v njej nemško nacistično gospodinjsko šolo „Rosental“, v kateri so se vzgajala dekleta v

PRVI SLOVENSKI OTROŠKI VRTEC

Oblast je odobrila obnovo slovenskih kmetijsko-gospodinjskih in šivalnih tečajev ter dodatno še otvoritev

mahnilo z novim elanom, kritično pa je bilo še vedno finančno stanje, saj zavod ni imel razen prostovoljnih darov in prispevkov z majhne kmetije nobenih rednih dohodkov. Zato so tudi naprošeni učitelji, ki so bili potrebni za uspešnejše delovanje šole, hodili poučevati dolga leta iz golega idealizma, brez vsakega plačila. Dandanes to že kar težko razumemo.

ZAVOD POSTANE LAST KOROŠKE PROVINCE ŠOLSKIH SESTER

V takem kritičnem položaju je bila koroška provinca šolskih sester prav v teh letih za nadaljevanje delovanja te za koroški narod tako važne ustanove prisiljena k pridobitvi lastništva zavoda, ki so ga se-

80-letni razvoj zavoda šolskih sester v Šentjakobu

ki bo nudila naši mladini celo vrsto novih možnosti enakopravne izobrazbe in zaposlitve.

Ob 70-letnici obstoja zavoda je slavnostni govornik župnik Lovro Kasel med drugim dejal: Narodna šola v Šentjakobu je eden izmed primerov, ki dokazuje podjetnost našega naroda, ki si sam pomaga do uspehov.

Ob 80-letnici zavoda naj bi bil dosežen nov uspeh: 5-letna (višja) strokovna šola za gospodarske poklice.

Kljub temu se je v juniju leta 1907 začelo na kupljenem zemljišču z idealno lego živahno delo.

14. julija 1907 je bilo, ob navzočnosti odličnih osebnosti in večtisočglave navdušene ljudske množice, slovesno blagoslavljanje temeljnega kamna. Vse se je zavedalo, da je bilo s tem storjeno za slovenski koroški narod veliko zgodovinsko dejanje.

Delo je zelo dobro in hitro napredovalo. Ob sedemdesetletnici zavoda je bilo v spomin na te čase zapisano:

„Z ognjem svojega srca Račun izzval pri narodu je svojem val navdušenja. Se narod ves pastirju je odzval, se na gradbišču je v Šentpetru zbral. Ne s stroji — le krampi in lopate so se v tla zarile, na hrbtih svojih znojnih opeko žene so znosile, da delo bo čimprej končano poslojpe svojemu namenu dano.“

Do jeseni l. 1907 je bila štirietažna stavba že pod streho.

NARODNA ŠOLA

2. novembra l. 1908 se je začel na trirazredni slovenski Narodni šoli pouk s 173 učenci.

Se zbirali se v novi šoli naši mali, z veseljem so učili, peli so, žebrali, besede prve matere so brali, svoj narod so spoznavali, se zanj navduševali, življenja srečo so si tu kovali. V razredih treh se vsak dan radi zbirali in prvo so življenjsko si modrost nabirali.

Da bi ustanova mogla uspešno delovati, je Ražun dosegel, da so vodstvo delovanja v zavodu prevzela slovenski šolske sestre iz Maribora. Sprva so prišle tri. Ker je bilo sester premalo, se je pouk vršil s sodelovanjem civilnih učiteljev. Število učencev je v letu 1913 naraslo celo na 252.

GOSPODINJSKI TEČAJI

Že v brošuri „Bodoča narodna šola v Šentjakobu v Rožu“

SIROTIŠČE

V letih med prvo svetovno vojno so se sestre hitro znašle in organizirale za tedanje razmere nujno potrebno sirotišče za osirotele otroke in nadaljevale z gospodinjskimi tečaji. Delovanje sirotišča in gospodinjskih tečajev je odobrila tudi deželni svet.

Ker sestre, ki so delovale v zavodu, za svoje delo niso prejemale od nikogar nikakega plačila in so poleg tega še skrbele tudi za vzdrževanje stavbe, jim je država dovolila zbiranje prostovoljnih prispevkov po dvojezičnem ozemlju. Z nabranimi prispevki v denarju in živilih so omogočile bivanje otrok v sirotišnici in izobrazbo deklet v gospodinjskih tečajih in opravile najnujnejša popravila. Delovanje zavoda so v teh časih finančno podpirali tudi slovenski koroški duhovniki.

DELOVANJE PO PRVI SVETOVNI VOJNI

Ob koncu prve svetovne vojne so sestre po prestanih plebiscitnih težavah nadaljevale s kmetijsko-gospodinjskimi tečaji in internatom in se ukvarjale in preživljale z delom pri gospodarstvu, ki jim je bilo poleg darov uvidevnih rojakov edini vir dohodkov. Prav lahko bi zavod v teh in naslednjih letih mirno imenovali hišo božje

z gospodinjskimi tečaji pričela zbirati v zavodu dekleta v velikem številu tudi v šivalnih tečajih, ki so bili dobro obiskani od deklet iz bližnje in daljne okolice Šentjakoba pa tudi iz vsega dvojezičnega ozemlja.

V teh letih se močno kaže vpliv zavoda v vseh župnijah Žilje, Roža in Podjune, ki so uživale sadove Ražunove ustanove ob vernih materah in gospodinjah, saj je v njej že stotine deklet in žena spoznalo veliko poslanstvo materinstva, ožarjenega z lučjo vere. Od tu so prenesle to osrečujočo miselnost v svoje domove in ob njej ustvarjale in oblikovale voje družine.

UNIČUJOČA HITLERJEVA PETA

Razvejeno in cvetoče delovanje zavoda, v katerega so prihajala dekleta iz vseh krajev dvojezične Koroške od Šmohorja do Djekš in Žvabeka, je prekinila druga svetovna vojna. Ko je Hitlerjeva vojska zasedla Jugoslavijo, so postale sestre s svojo narodno pripadnostjo mnogim nevarne in nezanesljive državljanke velike Nemčije. Zato so morale v najkrajšem času vse učence odposlati in tudi same oditi. 12 sester, ki so tedaj delovale v zavodu, je moralo pobrati svoje osebne reči in oditi v begunstvo. Zavetje jim je dala škofija in nemški sa-

nacionalno-socialističnem duhu. Le kako dolgo bo vse to trajalo?

KO JE POTIHNIL OROŽJE IN SE JE NEBO ZJASNILO

Neizmerno je bilo veselje sester, ko jih je takoj po kapitulaciji Nemčije dosegel poziv tedanjega šentjacobskega župana Obilčnika, da naj se čimprej vrnejo v zavod. Sestre so pozivu takoj sledile, a zavod so zasedle zasedbene angleške čete, ga smatralo za nemško sovražno ustanovo in zato uničile vse, kar se je uničiti dalo. Lepo urejena gospodinjska šola je povsod kazala uničujočo moč sovražne sile. Končno so sestre s pomočjo intervencij dosegle pri oblasti umik zasedbenih čet, odstranile iz zavoda navlako, skrajno demolirano poslopje za silo uredile in že jeseni sprejele 80 zunanjih učenc.

Sedaj se učijo v Šentpetru tudi elektronične vede.

slovenskega otroškega vrtca, ki je bil tedaj prvi in edini v deželi. Pri povojni obnovi delovanja zavoda je z vso svojo pripravljenostjo stal pri oblasteh sestrar ob strani poleg drugih predvsem pokojni dr. Joško Tischler, ki je s svojimi intervencijami skupaj s pokojnim škofom dr. Jožefom Köstnerjem dosegel tudi to, da je slovenska kmetijska gospodinjska šola skupaj s šivalnimi tečaji dobila leta 1955 tudi pravico javnosti.

Delo v zavodu pa je lepo napredovalo, kar lahko razberemo iz zavodove kronike, v kateri je zapisano:

Kot lipe so pred šolo se povzpelle visoko pod nebo, tako zdaj delo v šoli se razvija kar lepo. Naj mlade vse, ki tu se bodo vzgajale, materni besedi zveste bi ostajale. Naj plamen vere v srcih teh nikoli ne ugasni, zvestoba domu, dedom svojim v srcih teh naj vedno znova zagori. Saj v šoli materna beseda jim sladke melodije poje, se v materni besedi pripravljajo na vse življenjske boje. Ob tem prepričani smo vsi, da v zavodu Previdnost božja snuje, ukrepe urejuje, tako kot narod to v gotovih časih najbolj potrebuje. Zdaj vzgajajo se v šoli kmečke gospodinje, ki zvesto naj bi varovale naroda svetinje. Se oblikuje z njimi naroda srce, saj ta dekleta bodo naše matere. Za izvor jim zavod Miklovo je Zalo dal, saj za Zalino zvestobo jih je navduševal.

(Nadaljevanje na nasl. strani)

Nadaljevanje
s prejšnje strani

S ČASOM SE POTREBE SPREMINJAJO

Delovanje božje Previdnosti je zavod znova izdatno občutil v letu 1966, ko se je v Avstriji uvedel devetletni obvezni pouk.

Na povabilo škofije so se stre odločile, da bodo omogočile, da dobijo tudi dekleta slovenskih družin na Koroškem možnost, da absolvirajo to leto v zavodu.

Zato so v ta namen osnovale poleg 8-mesečne kmet.-gosp. šole s šivalnimi tečaji in otroškega vrtca še enoletno gospodinjsko šolo, katero bi lahko dekleta absolvirale namesto politehnične letnika.

ENOLETNA GOSPO- DINJSKA ŠOLA — PREHOD K DVOJEZIČNOSTI

Ker so se prijavile za enoletno gospodinjsko šolo tudi učenke s popolnoma nemško osnovno izobrazbo, je bil nujno potreben sicer boleč prehod od slovenskega pouka k dvojezičnemu.

Uvedba Enoletne gospodinjske šole je pokazala, da za uspešno delovanje v novih razmerah primanjkuje potrebnih prostorov. Ražunova dediščina je postala kljub prostorni obsežnosti po 60 letih delovanja že pretesna.

Opogumljeno po zgledu ustanovitelja se je vodstvo zavoda l. 1968 lotilo nove naloge povečanja. Ker je država odrekla vsako finančno pomoč, so mogli nastajati novi prostori samo s pomočjo dobrotnikov — zavodnih narodnjakov. Nova stavba sicer ni bila končana v tako rekordnem času kakor prvotno poslopje, kljub temu se je posrečilo, da je bila ključna prireditev po 2 letih zidanja — ne več na prostem, kakor dotlej, temveč v že tako potrebni in zaželeni domači dvorani in da se je mogel jeseni preseliti v nove prostore tudi otroški vrtec.

Po dolgih 54 letih delovanja zavoda brez kakršnihkoli zagotovljenih finančnih virov je država končno uvidela, da je trajno in uspešno delovanje privatnih ustanov brez njene

finančne podpore močno ogroženo. Z velikim veseljem je zavod pozdravil odločbo, ko je 1. nov. 1962 po sklenjenem konkordatu med Cerkvijo in državo ta prevzela plačevanje 60% učnih moči na šoli. Kljub temu, da je ostalo breme vzdrževanja šole in nabava učil še vedno zavodu, je vodstvo v zagotovitvijo rednih sredstev že lažje mislilo na ukrepe, ki bi omogočili uspešnejši pouk in

Slavnostni govornik prof. Janko Zerzer je ob tej priložnosti ugotovil: „Dekleta, ki absolvirajo to šolo, so usposobljena za takojšnji nastop v vrsti poklicev, ki zahtevajo izobrazbo, tako v pisarniških službah ali v turizmu. V šoli se vzgajajo mlade koroške Slovenke, ki imajo buden čut za družbene in narodno-politične probleme.

Z delovnimi mesti, ki jih bodo zasedle, bo ustvarjeno po-

in v internatske prostore spremenjeno podstrešje prvotne zgradbe. Tudi otroški vrtec je ob razširitvi dobil nove prostore za drugo skupino otrok. Tako so občasno v zavodu: dvojezična enoletna gospodinjska šola, 3 razredi triletne strokovne šole za gospodarske poklice in 2 oddelka otroškega vrtca.

Poleg pridobivanja strokovnega znanja je važno za učenke tudi udeleževanje pri kulturnem delu. Vsakoletne zaključne prireditve, ki privabljajo obiskovalce tudi z onstran meja, so verna slika neprestanega prizadevanja in usmerjenosti zavoda.

Ob proslavi 70-letnice zavoda je ob zaključni prireditvi slavnostni govornik in dober poznavalec snovanja zavoda, saj tudi sam v njem poučuje, predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer dejal: „Brez pretiravanja si upam reči, da je ustanovitev triletne strokovne šole važen mejnik v zgodovini slovenskega naroda oziroma dvojezičnega šolstva na Koroškem.“

NAČRTOVANJE 5-LETNE STROKOVNE ŠOLE

Kolo časa pa že spet kaže zavodu v Šentjakobu nova izhodišča. Mladina si želi še višje izobrazbe. Ustanovitev slovenske trgovske akademije je rodila sporedno potrebo po ustanovitvi dvojezične petletne strokovne šole z zaključno maturo.

Državnemu poslancu Karlu Smolletu je učiteljski kolektiv zavoda že poslal prošnjo, da bi pri pristojnih oblasteh posredoval možnost izpolnitve teh načrtov, ki bodo spet nov doprinos za razvoj slovenske koroške manjšine.

Nedvomno je zavod v teku 80 let dosegel razvoj, ki ga najbrž niti njegov ustanovitelj sam ni pričakoval.

Zavedati pa se moramo, da vsi ti uspehi slonijo na trdnem temelju začetnikov te velikopotezne zamisli. Doprsni kip Mateja Ražuna pri vhodu v zavod naj bi nas vedno spominjal na velikega moža, po čigar zaslugi sta se dvignila v dvojezični Koroški gospodarski in kulturni nivo, se ohranila vera in živa pripadnost narodni manjšini. Idealizem, ki ga je vcepil zavodov ustanovitelj naj zato nikoli ne zamre. Le tako bosta zavod in narod živela in se razvijala še naprej.

80-letni razvoj zavoda šolskih sester v Šentjakobu

vzgojo slovenskih koroških deklet sporedno z dekleti na državnih šolah.

NOVA PRIDOBITEV: USTANOVITEV TRILET- NE STROKOVNE ŠOLE ZA GOSPODARSKE POKLICE

Naraščajoči tujski promet v deželi, dviganje življenjskega standarda in padajoče število prijav za kmetijsko gospodinjsko šolo v začetku 70 let našega stoletja so nakazali potrebo po temeljitejši splošni in strokovni izobrazbi naših deklet, da bi v boju za delovna mesta s svojim dvojezičnim znanjem lahko prednjačila pred absolventkami strokovnih šol z enojezičnim poukom. Zato se je vodstvo zavoda v službi narodu leta 1973 odločilo za ustanovitev triletne dvojezične strokovne šole za gospodarske poklice.

Koroškim slovenskim dekletom bo dano s to šolo z razširjenim znanjem več izbire pri zaposlitvi in dodatna možnost nadaljnega študija. Potrebo tovrstne šole je nakazalo visoko število kandidat. Kar 30 se jih je prijavilo k prvemu sprejemnemu izpitu. Pravico javnosti je dobil ta tip šole z dekretom Zveznega ministrstva leta 1976. V naslednjem koledarskem letu je razposlal zavod že prve absolventke, ki so ponesle duha šole na svoja mesta širom po deželi.

dročje, kjer bo znanje slovenskega neprecenljive vrednosti in važen doprinos k ugledu našega jezika.“

KMETIJSKO-GOSPO- DINJSKA ŠOLA PRENEHA S SVOJIM DELOVANJEM

Zaradi potrebe prostorov in učiteljstva za triletno strokovno šolo se je sporedno z nastajanjem 3-letne strokovne šole leta 1975 ukinila kmetijsko gosp. šola s šivalnimi tečaji in šivalno obrtjo. Od leta 1946 je kmet. gosp. šolo absolvirano 16 učenk, 875 pa šivalni tečaj. Šivanja se je izučilo 34 deklet, 7 od teh je napravilo pozneje mojstrski izpit.

Sicer pa je bilo upadanje prijav za kmetijsko gosp. šolo v zadnjih letih očiten dokaz, da je zavod pravočasno usmeril svoje delovanje k potrebnim višjim izobrazbam.

ZAVOD ZOPET PRETESEN

Kljub ukinitvi teh dejavnosti so manjkali v zavodu še novi prostori, potrebni za strokovni pouk. S hitrimi ukrepi se je z delno pomočjo državne podpore posrečilo, da so obiskovalci zaključne prireditve leta 1985 že lahko prisostvovali blagoslavljanju, po najnovejših metodah opremljenih učilnic za strokovni pouk v novi stavbi

NAŠ TEDNIK — CARTRANS

Programi izletov jeseni 1988

NAŠ TEDNIK SKUPAJ S KKZ IN DRUŽINO IN DOMOM

MEDJUGORJE — MOSTAR — SARAJEVO — PLITVICE

Varianta A — avtobus

Termin: 23.—26. 10. 1988

Spored:

23. 10. CELOVEC — LJUBLJANA — ZAGREB — BANJA LUKA — JAJCE — SARAJEVO; večerja, zabava, nočitev
24. 10. ogled Sarajeva (Gazi-Husrevbegova mošeja, muzeji, cerkve, olimpijsko mesto)
turško kosilo v restavraciji MORICA HAN
popoldne prosto za osebni ogled mesta; večerja, zabava, nočitev
25. 10. po zajtrku vožnja v Mostar, skupno kosilo s skupino B; ogled MOSTARJA-MEDJUGORJE: ob 18.00 uri zahvalna maša ob 40-letnici NT; nato večerja, nočitev.
26. 10. po zajtrku odhod domov na progi SPLIT — ŠIBENIK — ZADAR — KARLOBAG — PLITVICE — KARLOVAC — NOVO MESTO — LJUBLJANA — CELOVEC.

Cena variante A šil. 1960,—

doplačilo za enoposteljno sobo šil. 680,—

Vključeno:

- avtobusni prevozi po navedeni progi
- namestitev s polnim penzionom v hotelih srednje kategorije
- vodnik

Varianta B — avtobus in ladja

Termin: 24.—27. 10. 1988

Spored:

24. 10. CELOVEC — LJUBLJANA — POSTOJNA — RIJEKA; ob 17.00 uri odhod ladje iz Rijeke, večerja, zabava, nočitev na ladji
25. 10. pribl. ob 7.00 uri prihod ladje v pristanišče SPLIT; zajtrk, nato ogled Splita in prevoz z avtobusom v MEDJUGORJE, kjer se srečamo s skupino A; nadaljnji program kakor pri varianti A
26. 10. po zajtrku odhod avtobusa preko MOSTARA (ogled) v SPLIT; ca. 17.00 odhod ladje iz SPLITA; večerja, nočitev na ladji;
27. 10. ob 8.00 uri prihod ladje v RIJEKO, nato avtobusni prevoz v Celovec

Cena variante B šil. 2850,—

Vključeno:

- avtobus Celovec — Rijeka — Celovec in Split — Medjugorje — Split
- prevoz z ladjo Rijeka — Split — Rijeka
- polni penzion
- vodnik

MOŠČENIČKA DRAGA

Termin: 20.—27. 9. 1988

hotel *MARINA* (B kategorija)

Moščenicka Draga — mala vas, 15 km južno od Opatije, čista voda, peščena plaža, lepa promenada ob morju, stalna avtobusna zveza z Opatijo.

Htl. Marina: tik ob morju, velik vrt, igrišče, bazen, plaža je plitva (idealno za otroke), dobro vodstvo hotela

Sobe: vse imajo prho in WC, nekatere tudi balkon, zelo prostorne sobe.

Cena vključuje:

- avtobusni prevoz Celovec — Moščenicka Draga — Celovec
- namestitev v dvoposteljnih sobah na bazi polpenzion
- pijača dobrodošlica

Cena po osebi: šil. 2780,—

doplačilo za enoposteljno sobo šil. 665,—

Polet na CIPER

Termin: 22.—26. 9. 1988

hotel *AQUAMARINA* — Limassol

Limassol: za Larnako največje mesto Cipra, glavno pristanišče otoka, center vinotrtstva, izredno lepo peščena plaža, obilo možnosti za rekreacijo in šport, mnogo pomembnih historičnih in arheoloških krajev v okolici; TO SI MORATE OGLEDATI!

Hotel AQUAMARINA (***): lepo opremljen hotel srednje kategorije, blizu peščene plaže, vse sobe imajo prho in WC

Cena vključuje tele usluge:

- polet iz Ljubljane v Larnako in nazaj
- avtobusni prevoz iz Larnake do Limassola in nazaj
- namestitev v hotelu na bazi dvoposteljnih sob s prho in WC

Cena po osebi: šil. 4980,—

doplačilo za enoposteljno sobo šil. 680,—
prevoz Celovec — Brnik — Celovec šil. 250,—

NA PRAZNIKU NAŠEGA TEDNIKA SE VAM LAHKO PRI ŽREBANJU NASMEHNE SREČA. MORDA STE VI TISTI, KI BO POTOVAL ZASTONJ Z NAŠIM TEDNIKOM SKUPAJ S CARTRANSOM.

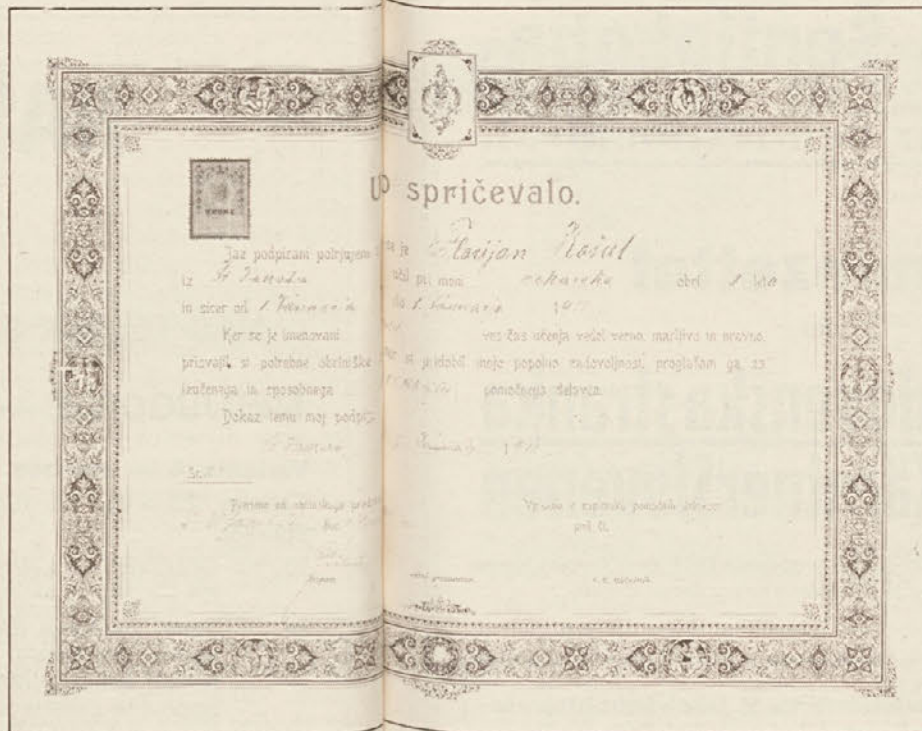
Šentjakobski igralci „Miklove Zale“ — leta 1923

Takšna je bila leta 1924 v šentjakobski občini svatovska družina.

Žegen velikonočnih jedil na krstno soboto leta 1951. Slika je bila posneta na Breznici pred Pibrovem križu.

Dokumenta, ki povesta vse, kakšna je bila občina pred 100 leti.

SLIKE, KI PRIČAJO O ZGODOVINI ŠENTJAKOBA

Občina Šentjakob praznuje letos svojo 100-letnico. Konec junija je bila uradna slavnostna prireditev, na kateri je nastopil mdr. mešani pevski zbor „Rož“. Že prej so izdali uradno publikacijo, priredili pa so tudi razstavo, ki naj bi prikazala razvoj šentjakobske občine v zadnjih 100 letih. Na žalost se z uradne strani Šentjakob ni prikazal tak, kakršen je predvsem bil: namreč občina, v kateri sta prevladovala slovenska pesem in beseda. To zamudo želijo domačini popraviti s tem, da nameravajo jeseni izdati posebno brošuro in pripraviti razstavo.

Škofjski kancler Mihael Krištof (desno) in Maks Mihor (Velika vas, 1954)

Novomašnik Franc Krištof (leta 1952)

Slika je bila posneta pred drugo svetovno vojno. V drugi vrsti od spodaj sta prof. Hutter in dr. Tischler (z leve).

Zdravniški nasveti

Piše dr. Mihael Weber

Zelena očesna mrena — glaukom (Grüner Star)

Navadna zelena očesna mrena je najpogostejši vzrok za oslepitve. Odkrije se samo z rutinsko preiskavo pri očesnem zdravniku, ki lahko meri očesni pritisk in pogleda ozadje očesa.

Glaukom poteka počasi in simptomi navadno šele nastajajo, ko so že vidne nepopravljive poškodbe. Nevarnost za to bolezen je večja pri diabetikih, pri nekaterih boleznih ožilja in če je že kdo v družini imel glaukom. Očesni pritisk je zjutraj največji. Previsok očesni pritisk vodi k poškodbam vidnega živca in končno k oslepitvi.

Vzrok za previsok očesni pritisk je zmanjšano odtekanje prekatne vodice skozi prekatni kot (Augenkammer). Lahko pride do naenkratnega napada, ko se prekatni kot hipoma zapre ter se vleže šarenica (Regenbogenhaut) v njega in se očesni pritisk hitro poviša, ker prekatna vodica ne more odteči. S tem v zvezi lahko nastanejo hude bolečine, poslabšanje vida, solzenje, rdeče in trdo oko, pretirana občutljivost na svetlobo, bruhanje, megleno videnje in zobobol; tudi psihično razbur-

jenje, vino, čaj, kava, kajenje in zdravila lahko sprožijo bolezen.

Drugi vzroki glaukoma lahko nastanejo po različnih boleznih očesa: če se oko rani, pri udarcu, obtolčenini (Prellung), če se oko prebode ali vanj kaj brizgne, npr. kislina, ob zamašitvi šarenice (Regenbogenhaut), pri sladkorni bolezni, pri zamašitvi žil, pri lokalni ali splošni terapiji s kortizonom, pri deformacijah očesa ali po operaciji sive očesne mreže in pri motenju dozorevanja prekatnega kota. V vseh teh primerih torej lahko pride do glaukoma.

Konservativno se ta bolezen lahko zdravi s kapljicami, ki zožijo zenice in omogočijo odtekanje prekatne vodice. Kapljice je treba uporabljati redno. Če pride do novega napada, največkrat pomaga samo operacija. Ta se potem navadno izvede na obeh očeh, ker pri napadu enega očesa obstaja nevarnost tudi za drugo oko.

Pri navadnem glaukomu manjkajo znaki, ki bi jih sami opazili (subjektivni simptomi). Zato je to zelo nevarno, ker počasen in neboleč potek vodi k oslepitvi očesa. Pogosto ta bolezen nastopi med tridesetim in petdesetim letom. Ženske zbolijo pogosteje kakor moški. 15–20% vseh slepih zgubi svoj vid zaradi glaukoma. Zato bi se moral preiskati očesni pritisk pri vsakem, ki pride k očesnemu zdravniku zaradi očal. To je največkrat okoli 40. leta. Ta rutinska preiskava bi morda pomagala, da bi bilo manj oslepitvev zaradi zelene očesne mreže — glaukoma.

Rumena rja — holesterin

Desetletna ameriška študija je končno pokazala, da holesterin pospešuje srčni infarkt. Toda brez holesterina človeškemu telesu ne bi bilo mogoče vzpostaviti hormonov, npr. vitamina D, žolčne kisline ali plasti, ki izolira živce. 80% holesterina, ki ga potrebuje človeško telo, proizvaja samo, kljub temu je holesterin največji sovražnik človeškega zdravja. Sestavlja največji del naplavin, ki se nabirajo v človeških žilah. Te naplavine lahko rastejo kakor rja v železnih ceveh, ki končno zamašijo žile. To je vzrok arterioskleroze. Zaradi tega bi človeško telo smelo uživati na dan samo do 300 mg holesterina. Ta količina odgovarja npr. rumenjaku povprečno velikega jajca.

Ameriška študija, ki so jo izvedli v desetih ameriških medicinskih centrih, je točno pokazala, da se z znižanjem holesterina v hrani zmanjša število srčnih infarktov, in sicer tudi tistih s smrtnim izidom.

Pri ljudeh z veliko količino holesterina v krvi (Cholesterinspiegel) lahko kombinacija z dieto in zdravlili zniža riziko srčne bolezni do 50%. K temu znižanju lahko tudi zelo pripomoreta telesno gibanje in vzdržnost pri kajenju. Japonci, ki ne jedo tako mastne hrane, imajo enoumno manj smrtnih primerov srčne bolezni.

Ljudje, ki so spremenili samo sestavo hrane, so znižali svoj holesterin že za 4 procenete in kombinacija z zdravlili je prinesla znižanje holesterina do povprečno 13%.

Pri nekaterih ljudeh znižanje holesterina že samo za 5% zmanjša riziko srčne bolezni za 50%. Holesterin naj bi se preiskal najkasneje okoli 20. leta, potem pa vsakih 6 let.

Na žalost se nabiranje holesterina v žilah ne da kontrolirati objektivno. Največkrat je prvo znamenje naplavin (holesterina) v žilah hkrati tudi že zadnje. V tem primeru utrpi človek srčni napad ali kap in večkrat se izide smrtno. Veliko komplikacij se lahko prepreči, če gre bolnik pravočasno k zdravniku in pravočasno spremeni svoje navade pri jedi.

Priporočilo za dieto pri previsokem holesterinu: ogibati se je treba mastnega mesa, mastne ribe, mastnih klobas, mastne perutnine in drobovine (Innereien), surovega masla, masti. Ogibati se je treba tudi več ko dveh jajčnih rumenjakov na teden, polnomastnega ali neposnetega mleka, smetane in mastne skute. Posebno važna je tudi vzdržnost pri alkoholnih pijačah.

Dovoljeno je: pusto (nemastno) meso, enako riba, nemastne klobase in perutnina, olje iz sončnic (sončnično olje), olje iz koruznih klic (Sonnenblumenöl), olje iz soje, dietna margarina, jajčni beljak, največ dva rumenjaka na teden, posneto mleko, zmetki (Buttermilch), jogurt brez maščobe, pusta skuta in malo masten sir.

Če bi bili ljudje poučeni in bi pravočasno upoštevali napotke zdravnikov in dieto, bolniškim zavarovalnicam ne bi bilo treba izdajati takih ogromnih vsot za zdravljenje in tako ne bi bilo potrebno poviševati prispevkov za bolniško blagajno.

njen in zaprt in pravzaprav samo sebe ščiti pred napadi, ne razvija pa nobene pozitivne moči zase in za druge.

Prvi korak za doseg sprostosti je premaganje strahu, občutkov nevoščljivosti in pretiranih pričakovanj. Seveda zahteva ta korak veliko truda in moči, toda pridobljena umirjenost nam bo pomagala, da bomo premagali tudi ljubosumnost, eksistenčni strah, hektiko... Predvsem pa nam da sprostost moč, da lažje prenašamo in usmerjamo naš notranji nemir — Sigmond Freud je to imenoval: „Biti gospodar in seveda tudi gospodinja v svoji lastni hiši“.

Znebiti pa se moramo tudi vsakršne zagriženosti, tako da bo naša energija obogatila, ne pa zastarala nas in naše okolje.

Zelo važno je, da „spostimo svoje srce“. S tem hočem reči, da premagamo naše samopomilovanje in se ne zapiramo in zožujemo. To pomeni, da se s svojimi soljudmi srečavamo odprto, da jih ne obsojamo in tudi ne občudujemo, da smo zainteresirani nad vsem novim, da pa ob enem ohranimo tudi zdravo in potrebno distanco.

Viden znak sprostosti je tudi prisrčnost. Z iskreno prisrčnostjo ne osrečujemo samo drugih, tem-

več sebe. Prisrčnost je tista sila, ki nam pomaga, da lahko sprejemamo svoje življenje kot nekaj lepega in smiselnega. Sproščen človek je bolj tolerant in miroljuben. To pa ne pomeni, da na vsako agresivnost reagira pasivno. Pomeni pa, da na nasilje ne odgovori s protinasiljem.

Sprostost nam da poleg samozavesti tudi še moč za ljubezen in razumevanje drugih. Prava sprostost je po vsej verjetnosti tudi eden izmed garantov za trajno življenjsko srečo.

Marija, pisala si, da ne zdržiš več. Da vidiš povsod zidove sovraštva, politike, ki se kregajo na sestankih

po vaseh in s tem še bolj begajo ljudi. Rekla si, da bi se najraje naselila nekje daleč, daleč samo, da bo pokoj. Ne hodi — moč in samozavest za življenje tukaj na južnem Koroškem lahko zgradiš samo v sebi. Z zdravo distanco si boš pridobila večjo sprostost in s tem tudi moč, da se Tvoja prizadetost ne bo spremenila v nepremagljiv obup.

Četudi marsikaj, kar sem napisala, zveni ko vzeto iz nedeljske pridige, vseeno upam, da boš to ali ono misel lahko uporabila.

Pozdravlja te Tvoja LILIT

Spominski zapiski Micke Miškulnikove

Gemeinderatswahl

Krščanska ljudska stranka

(Christliche Volkspartei)

Obilnik France, pd. Lipej, Leše
Janežič Janko, Leše
Izop Franc, pd. Leben, Gorinčič
Martinjak Simej, St. Jakob
Wrolich Matija, pd. Mežnar, Podgorje
Mušet Mihael, Bistrica
Schüttelkopf Andrej, pd. Pok. Velika vas
Krištof Florijan, pd. Harej, Dragožič
Stikar Jože, pd. Stikar, St. Peter
Čuden Janko, Bistrica
Majer Franc, pd. Ivobnik, Bistrica
Kajžnik Janko, pd. Strele, Svatne
Fugger Franc, pd. Šarvicelj, Breznica
Janežič Mirko, pd. Lucman, Podgorje
Pečnik Franc, pd. Trap, Reka
Sticker Jože, pd. Piržak, Bistrica
Košat Florijan, Velika vas
Božič Kristijan, pd. Boserman, Kot

Volilni list slovenske Krščanske ljudske stranke ob občinskih volitvah marca 1950.

Rodila sem se 22. oktobra 1926 na Reki pri Šentjakobu kot hči delavca Florijana in Julijane Košat. Imam brata Florijana, ki je moj dvojček. Leta 1932 so starši kupili v Veliki vasi kajžo, kjer zdaj živim. Leta 1933 sva z bratom začela hoditi v ljudsko šolo v Šentjakobu. Bila je to utrakvistična šola. Ko naju je mama pripeljala prvi dan v šolo, nas je nadučitelj Pavlič razvrstil po klopeh. Takoj nato je začel prebirati imena in vsak se je moral javiti: „Tukaj.“ Kar nato je imena še enkrat prebral in javiti smo se morali s „hier“.

Tako je potekalo prvo šolsko leto. Približno pol leta nas je učitelj še učil slovensko, dokler nismo znali abecede, računalo pa se je od vsega začetka kar nemško. Če je kdo od nas hotel na stran, je moral dvigniti roko in prositi: „Bitte hinaus.“ Ker pa takrat nihče od nas šolarjev ni znal nemško, smo imeli vedno strah kaj vprašati.

V drugem šolskem letu je učiteljica — Kočevka —, poučevala samo nemško, nikdar ni padla slovenska beseda. Edino krščanski nauk je bil v slovenščini. V prostem času smo se

otroci pogovarjali med seboj samo v slovenskem rožanskem narečju. Ker pa učiteljstvo ni vedelo, kako bi ta „nedostatek“ odpravilo, je rajzal tisti „črni Klassenbuch“ po razredih, iz katerega so učitelji vsak teden prebirali, da se mora govoriti v prostem času samo nemško. Učitelji, ki so tedaj poučevali na naši šoli, sploh niso bili večji slovenščine.

V tretjem šolskem letu sem pristopila k „Marijinemu vrtcu“. Častita sestra Kazimira nas je v samostanu učila deklamacij in igrice, katere smo igrali v farni dvorani v Šentjakobu in tudi v samostanu. Vsakokrat, ko smo po takšni priveditvi drugi dan prišli v šolo, sta učitelj in učiteljica vprašala, kdo da je pri nastopih sodeloval; morali smo dvigniti roko, nato pa smo bili zapisani v knjigo.

„Obdarovatelj je bil Deutscher Schulverein Südmark...“

Brž ko se je bližal božič, je učiteljica spraševala otroke nezavednih staršev, kaj za božič vse potrebujejo — obuvalo, obleke itd. Kot otrok nisem mogla razumeti, zakaj nas nihče ne vpraša, saj tudi mi nismo bili bogati. Vprašala sem doma oziroma starše in so mi povedali, da dobijo to darilo samo otroci nezavednih staršev. Obdarovatelj je namreč Deutscher Schulverein Südmark in da je to podpora za okrepitev nemštva. Od takrat naprej sem to vse razumela.

Na srečo sem imela starše, ki so bili zelo načitani in so mi že v ranih otroških letih razložili narodnostno vprašanje. Predvsem pa so skrbeli za to, da sem dobila veselje do čitanja — tako, da sem čitala Koroškega Slovenca, Nedeljo in Mladi Korotan, ki je bil takrat priloga Koroškega Slovenca. V četrtem razredu sem imela zagriženo učiteljico HF., ki je sovražila vse, kar je bilo slovenskega. Bila je že takrat ilegalka. Kakor

vsako leto je tudi to leto pripovedovala o 10. oktobru 1920. Rekla je, da si moramo to, kar ona pripoveduje, dobro zapomniti, ker bomo morali o tem pisati šolsko nalogo. Res je prišlo do te šolske naloge, predtem pa je HF. še povedala, da bodo najboljše naloge poslali Maier Kaibitschu.

Kot nadučitelj je v tistem času bil znani ilegalni nacist W. M. z Bistrice v Rožu. Leta 1938, ob priključitvi k Nemčiji, so se vsi učitelji, ki so bili tedaj na ljudski šoli v Šentjakobu, izcimili kot ilegalni nacisti. Prvo je bilo to, da so iz vseh razredov izginili križi in bili nadomeščeni s Hitlerjevo sliko. Vsi otroci so bili pozvani, da se fantje vključijo v „Pimpfe“, deklice v „Jungmädel“. Štirje otroci, Milica Samonik, Tonej Samonik, moj brat in jaz se nismo hoteli vključiti. Sošolke so nas začele zmerjati kot čuše in se niso več hotele pogovarjati z nami.

Ker je za mene in še nekatere druge postal položaj v šentjakobski šoli vedno bolj neznošen, sem na posredovanje dr. Vinka Zwitterja dobila mesto v šentrupertski šoli pri slovenskih šolskih sestrah. Denarja pri nas ni bilo, zato je zame internat plačevalo Politično društvo za koroške Slovence v Celovcu.

Prednica v Šentrupertu je bila takrat s. Gabrijela Lienhart iz Libuč. Bila sem v tem zavodu od septembra 1939 do velike noči 1941, nadzorovala pa nas je Lenka Lienhart. Vse sestre so bile prijazne in so se trudile za naš duševni blagor. Posebno k srcu nam je prirasla s. Belarija Maček, bila nam je kakor mati. Leta 1941, ko smo za veliko noč šle domov na počitnice in ko je Nemčija napadla Jugoslavijo, smo drugi dan navrh že prejeli brzoglavko, da naj pridemo v Šentrupert po osebne stvari, ker da je samostan razpuščen in ga prevzela Nationalsozialistische Volkswohlfahrt (NSV). Če pa bi želeli ostati pod nadzorstvom NSV (brezplačno), bi se lahko vrnili v Velikovec. Vendar se ni vrnila nobena deklica. Sestre so bile izgnane. Enako se je dogodilo z Narodno šolo v Šentpetru. Šola sem nadaljevala v meščanski šoli v Vrbi. V Vrbo seveda ni vozil noben avtobus, tako, da sem morala vsak dan pešati 24 kilometrov.

„Zgleda, da je bila pošta tudi v tistem času tolerantna.“

Leta 1942 sem končala meščansko šolo, ker pa nismo bili kmetje, marveč samo kajzarji, sem morala za eno leto delati t.

Uredništvo Slovenskega vestnika leta 1948; prva vrsta z leve: Rado Janežič, Micka Miškulnik, Anica Pippan; druga vrsta: dr. Franci Zwitter, Franci Košutnik in Franjo Ogris.

i. „Pflichtjahr“. Našla sem to mesto pri družini Čebul v Tešlingu ob jezeru. Morala sem vse delati v gospodinjstvu in na vrtu za plačo mesečno 15 mark. Družina je bila nacistična. Ko je Stalingrad padel, je vsa družina jokala. O izseljevanju — v razredu, ki sem ga obiskovala, sta manjkala Jesenkova Marica, sedaj Theurer, in Franci Schüttelkopf, pd. Pokov iz Velike vasi, ki pa se je po nekaj dnevih spet vrnil in sicer po intervenciji nekega sorodnika.

Štirinajst dni pred zaključkom prisilne službe pri Čebulu sem od pošne direkcije dobila vabilo, da položim izpit. Tega sem naredila in s 15. avgustom 1943 pričela delovati na pošti v Šentjakobu. Tedanja šefinja je bila gospa V. iz Šentjakoba. Nekoč sem od pošne direkcije dobila polo, v kateri je bila tudi rubrika „Volkszugehörigkeit“. Zapisala sem „slovensko“. Šefinja, ki je bila sicer član NSDAP, ampak povsem nič nevarna, se je ustrašila in mi je rekla, zdaj bo pa konec tvoje službe. In kaj se je zgodilo? Nič. Zgleda, da je bila pošta tudi v tistem času tolerantna.

„V Šentjakobu je bila ustanovljena Narodna straža; sedež je bil pri Vidmanu.“

Bližal se je konec vojne. Posebno grozen je bil februar 1945. Spominjam se, ko so pripeljali partizane in partizanke mrtve in jih položili pod kloštrm ob cesti na pogled mimoidočim. Ti partizani so bili izdani od nekega domačina (ime je znano). Kar naenkrat so ta trupla čez noč izginila in nihče ni vedel, kam so jih nacisti odvlekli.

Šele po vojni je nekdo iz Dravelj povedal, da so zakopani v Dravljah ob Dravi. Nacistični veljaki so jih morali izkopati. Trupla so že močno smrdela, nacistični veljaki so bruhalo, vendar ni nič pomagalo, morali so to delo opraviti.

Na koncu vojne sem še vedno delala na pošti. Z menoj je, poleg šefinje, delala še neka Jugoslovanka, Marija Dvornik iz Kotelj pri Ravnah na Koroškem. Dne 8. maja 1945 sem imela nočno službo. Ko sem prišla na pošto, sem iz radia pravkar slišala poslovljni govor Gauleiterja Rainerja. Ker je bila v poštnem uradu tudi slika Hitlerja, sem šefinji rekla, da naj sliko kar s seboj vzame. Bila je to ena najbolj razburljivih noči, kar sem jih v življenju doživela. Približno ob pol devetih ponoči me je poklicala Slovenka Mili Einspieler,

ki je delala na Bistrici v Rožu na pošti, in mi povedala, da pri njej že zelo poka in da bodo partizani vsak čas prišli — kar se je dejansko tudi zgodilo.

Ko je bilo nočne službe konec, sem šla domov, da bi se naspala. Komaj sem se vlegla, že prileti Marija Dvornik in me prosi, da pridem takoj na pošto, češ da so partizani klicali in zahtevali, da moramo vse tri počakati na pošti. Ko pridem na pošto, je bilo vse pre-

strašeno — šefinja je trepetala, ker se je bala najhujšega. Jaz se seveda nisem bala, ker je bil moj oče povezan s partizani. Odprla so se vrata in kdo so vstopili? Franci Mečina (ki smo ga pred nekaj dnevi pokopali), moj oče in partizan Stojan Župančič. Oddati so se morale znamke in denar, kar se je pa tudi potrdilo — sicer pa se nič ni zgodilo.

9. maja 1945 je bilo na trgu sredi Šentjakoba partizansko zborovanje, katerega se je udeležilo ogromno ljudi. Zvečer je bil napovedan v telovadnici šole miting. Nekaj dni zatem, ko nisem imela službe — povedati moram, da je bila služba samo pri telefonu — so spet prileteli po mene, da moram iti v služ-

(Nadaljevanje na naslednji strani)

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Potrdilo

Košat Marica rojen(a) dne 22. okt. 1926
iz *Velike vasi pri Šentjakobu* je obiskoval(a) *pošt.* mesečni

slovenski jezikovni tečaj ter ga dovršil(a) s sledečim uspehom:

Vedenje *zelo dobro!*
Pridnost *zelo dobro!*
Napred ek *odlično!*

V Št. Jakobu v Rožu, dne 27. JUNI 1947.

U. Jančič
Za S.P.Z. društvo "Kot"

Ko smo obiskovali „nedeljsko šolo“

Tam nam je Janko Janežič „vbijal“ v glavo slovenščino. Poleg njega imajo največ zaslug za „nedeljsko šolo“ še naslednji učitelji oz. člani izobraževalnega društva „Kot“: Franc Isopp, pd. Leben iz Gorinčič, Jozef Amruš, pd. Volanjak iz Svatne, in Urška Dobrovnik, pd. Štofnova iz Šcedem, ki pa zdaj živi v Kanadi. Na žalost sta Lebmov in Volanjakov

oče za rajna. Seveda so bili v tej šoli tudi izpiti in smo na koncu leta dobili tudi spričevalo (glej faksimile).

Predvsem nam je v tistem času, ko so nas v šoli zmerjali kot čuče, bila ta „nedeljska šola“ v oporo in nam je dala precej samozavesti. Dokaz, kako pozitivna je bila ta „nedeljska šola“, je ta, da se od tiste mladine, ki je to šolo

obiskovala, skoraj nihče ni zgubil — ostali oz. postali so zavedni koroški Slovenci.

Zato se po tej poti še enkrat iskreno zabvaljujem Janku Janežiču in ostalim učiteljem oz. članom izobraževalnega društva „Kot“, da so to delo vršili brezplačno. Delali so na osnovi idealizma in so vsako nedeljo žrtvovali svoj dragocen čas.

Spominski zapiski Micke Miškulnikove

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

bo. Menda je telefoniral neki gospod Ebner od poštne direkcije v Beljaku, da se jugoslovanski armadi ne sme dati telefonskih zvez. Moji poštni kolegi se nista upali dajati zveze. Zato sem v naslednjih 14 dneh, dokler so bili pri nas partizani, bila noč in dan v službi, tako da je bila povezava s partizanskim regimentom dana. V Področji je delala službo gospa Kleibner, na Bistrici Mili Einspieler.

V Šentjakobu je bila v tem času ustanovljena Narodna straža, ki je imela sedež pri Vidmanu (zdaj Prešernu). Ta Narodna straža je obstajala iz domačinov, mdr. Lojza Baumgartnerja in starega Volanjaka. Nekega dne so prišli komunisti iz Področja in so od Narodne straže zahtevali, da naj nacistične motogce da postreliti ali jih odpelje. Naši možje tega niso hoteli oz. so to preprečili. Bili so mnenja, da takšno maščevanje ne more roditi dobrega sadu.

Če gledam danes nazaj na tisti čas, lahko rečem, da smo bili vsi navdušeni, ker smo končno lahko svobodno govorili in spet slovensko peli in igrali. Bili smo za Jugoslavijo, ker smo v njej videli rešiteljico izpod nemškega jarma, in upali, da se bo vse obrnilo na boljše.

Ko je jugoslovanska vojska odšla iz Koroške in so prišli Angleži, je bila pošta nekaj mesecev zaprta. Med tem časom sem se ilegalno udeležila Kongresa slovenske mladine v Ljubljani in seveda spet ilegalno prekoračila mejo. Bilo nas je iz naše občine več fantov in deklet. Komaj smo se vrnili, smo bili klicani pred britansko sodišče v Beljak, kjer smo bili obsojeni na denarno kazen. Kmalu zatem je pričela pošta spet delovati, samo ni bilo več šefinje — bila je kot članica NSDAP odpuščenca in ostala sem sama s pismošojami. Preko pošte sem tudi ilegalno razpečavala Slovenskega poročevalca in drugo literaturo.

Nemčurji so spet začeli dvigati glave in me opazovali. Stalno je bil na pošti kdo od takih in je samo gledal, kdo pride in kaj govorim. Na pošti so bili nastanjeni tudi Angleži, seveda sem se udeleževala vseh slovenskih prireditev. Nekoč je

bilo tako daleč: ti nemčurji so s pomočjo Angležev dosegli, da me je poštna direkcija premestila ven iz obmejne cone, v Millstatt.

„Moj prvi šef pri Vestniku je bil Janko Urank“

Čprav so mi na Poštni direkciji prigovarjali, da naj ne zapustim državne službe, jih v svoji mladostni navdušenosti nisem poslušala. Bila sem prav tako, kakor še nekateri drugi, mnenja, da hočem služiti koroškemu Slovincem. Torej sem se 18. junija 1946 — oborožena z identično karto, izpolnjeno v vseh štirih jezikih (nemščini, angleščini, francoščini in ruščini) odpeljala z vlakom na pot na Dunaj. Zakaj na Dunaj? V Celovcu nobena tiskarna ni hotela tiskati Slovenskega vestnika.

Peljala sem se na Dunaj brez vsakega naslova, kje naj bi se javila. Za vsak primer pa sem vzela s sabo prvo številko „Slovenskega vestnika“ in se, na podlagi tega, javila pri izdajatelju dr. Matku Scharwitzlnu v Ottakringu. Ker pa njega ni bilo doma, me je njegova sekretarka napolnila na takratno repatriacijsko komisijo, pozneje jugoslovansko poslaništvo v I. dunajskem okraju (Annagasse). Ko sem dospela v Annagasse, sem vprašala vratarja, kje je uredništvo Slovenskega vestnika, mi je ta odgovoril: „Slučajno je gospod Rojnik tu, ta vas lahko pripelje do Slovenskega vestnika.“ Ko sem prišla tja, sem bila zelo iznenadena; tam nisem videla nobenega koroškega Slovenca — ves uredniški štab je bil iz Slovenije. Šele v teku dneva se je pojavil dipl. trg. Janko Urank, ki je ravno takrat zaključil svoj študij na Dunaju in je tam korigiral Slovenski vestnik. Torej je bil moj prvi šef na Dunaju dipl. trg. Janko Urank, sicer pa so linijo Slovenskega vestnika takrat določali ljudje iz Slovenije. Dipl. trg. Uranka so ti Slovenci prosili, da bi ostal pri Slovenskem vestniku na Dunaju. Urank je to odklonil, ker je hotel na Koroško.

Prišel je dr. Franci Zwitter, vendar še vedno nismo imeli svoje pisarne; vse se je odvijalo v Argentinierstraße. Glavni go-

spodje so bili tam bivši stric Joža — poznan še od Mladega Korotana, priloge Koroškega Slovenca — Jožko Nograšek, Dušan Benko, poznejši odgovorni urednik „Ljudske pravice“, nadalje bivši partizan na Koroškem Mile — France Vreg, Danica Jurkovič (kot pisarniška moč) ter pisatelj France Novšak. Pošto iz Celovca — to se pravi domače novice in drugo — so tedensko prinašali kurirji, med drugimi tudi mož Milene Gröblacher, Janko Gröblacher. Prišel je vsak teden z vlakom na Dunaj. Slovenski vestnik se je tedaj tiskal v tiskarni „Globus“, to je bila velika tiskarna v prvem okraju, kjer so med drugim tiskali komunistično „Volksstimme“, „Österreichische Zeitung“ (glasilo sovjetske zasedbene sile) ter časopise v ruščini, namenjene sovjetskim vojakom v Avstriji. Imeli smo svoje stavce in sicer iz Ljubljane — Evgena Fröhlichja in Maksa Kotnika. Zelo me je včasih motilo, da so ti člani uredniškega odbora gledali na nas Korošce od zgoraj navzdol, češ, „kdo ste že vi, ko se nič ne upate“.

„Na žalost smo se pustili od nekaterih zapeljati.“

Končno nam je le uspelo, da smo dobili stanovanje za družino Zwitter in pisarno v IV. okraju v Waaggasse. Na stanovanjskih vratih je bil nalepljen list, s katerega je bilo razbrati, da je to stanovanje dala za nas na razpolago oz. ga je zaplenila ruska komanda. Z Rusi namreč nismo imeli nobenih problemov. Ko smo imeli svojo pisarno, so gospodje v Argentinierstraße spet zapustili Dunaj, in smo bili Korošci, razen stavcev, končno sami. Tudi dr. Tone Jelen, ki je prišel na Dunaj, da bi končal svoj študij, se je priselil v Waaggasse in pri Slovenskem vestniku sodeloval.

V začetku leta 1948 se je dr. Franciju Zwitteru le posrečilo dobiti v Celovcu tiskarno, ki naj bi tiskala „Slovenski vestnik“. Bila je to komunistična tiskarna Volksverlag na Cesti 10. oktobra. Preselili smo se torej konec februarja 1948 spet v Celovec. Uredništvo je bilo v Salmstrasse. Ker so jugoslovanski stavci odšli spet v Ljubljano,

smo dobili za stavca Maksa Nachtigalla. Jaz osebno sem delala v pisarni in korigirala Slovenski vestnik. Glavni šef Volksverlaga je bil neki gospod Fellner, zelo prijeten mož in — predvsem Slovincem zelo naklonjen. Vendar to ni trajalo dolgo — meseca junija 1948 nam je Volksverlag, ki je ja bil v KPÖ-jevskih rokah, prepovedoval nadaljnje tiskanje Slovenskega vestnika. Prišlo je namreč do kominformovskega spora med Sovjetsko zvezo — in Jugoslavijo. Ker pa so se slovenski komunisti na Koroškem izjavili proti Sovjetski zvezi, je seveda tudi glasilo „Slovenski vestnik“ nastradalo.

Torej se je dr. Franci Zwitter odpravil spet na Dunaj, da si poišče novo tiskarno — dobil jo je, namreč (privatno) tiskarno Robitschek v VIII. dunajskem okraju. Preselili smo se torej spet na Dunaj. Sreča pa je bila v tem, da je Francijeva družina stanovala še v tistem stanovanju v Waaggasse in smo imeli torej pisarno spet na razpolago. Za stavca smo si dobili Francija Ressimanna in Huberta Lužnika. Vsi smo se dobro razumeli — bili smo ko ena družina, evforija za priključitev k Jugoslaviji pa se je izblinila.

Leta 1950 se je uredništvo Slovenskega vestnika dokončno preselilo v Celovec, jaz pa sem ostala na Dunaju še do leta 1952.

Če pogledam nazaj, moram reči, da je bila velika napaka, ker sem zapustila službo pri pošti. Mnenje tistih, ki so bili takrat za slovensko-koroško politiko pristojni, je bilo: proč iz državne službe, če nočeš biti izdajalec. Tudi jaz sem to ubogala. Če bi Slovenci drugače ravnali, bi dobili v vseh državnih ustanovah službo, ker so po entnacifikaciji morali vse službenice odpustiti.

Tudi, ko je šlo za volitve v deželni zbor, bi bila pravilna odločitev samostojni nastop. Zmagali bi.

Rekla bi, da smo bili po vojni veliki idealisti, navdušeni za naš narod ter polni upanja, da nam bo po zmagi nacizma zasiljalo velikonočno jutro. Na žalost smo se pustili od nekaterih narodnih funkcionarjev zapeljati.

Ko pa je zadnji od funkcionarjev moral uvideti, da njegova politika nima resne podlage, nas je zapustil — in ostali smo sami...

Vaš
Svetovalec

Novi tržni zakon veljaven

Pred kratkim je bila v parlamentu sklenjena novela tržnega zakona, ki velja od 1. julija 1988 naprej.

Danes vam hočemo dati kratek pregled novih zakonov, ki imajo svoj poseben pomen za kmete.

Kaj je novo na mlečnem sektorju?

Kmet dobi od 1. julija 1988 naprej za 1 kg mleka, I. kvaliteta (3,6% maščobe) šil. 4,46/kg.

Če kmet odda mleko nad kontingentom, mu mlekarna odtegne šil. 4,20/kg.

Torej dobi šil. 0,26/kg mleka.

Pri prodaji mleka na kmetiji ni prišlo do sprememb. Nova ureditev predvideva tudi, da kmetje lahko tržijo s svojim mlečnim kontingentom. Pri tem je treba povedati, da kontingent kmeta v celoti ne sme presegati 70.008 kg/letno.

Vsaka kmetija pa lahko kupi letno maksimalno 5004 kg kontingenta.

Kako zgleda pri žitu?

Kmetijska zbornica bo nadalje pospeševala alternativno produkcijo.

Tako bo dobil vsak kmet finančno podporo, če producira sledeče alternativne produkte:

- za raps šil. 5000,-/ha;
- za sončnice šil. 5000,-/ha
- za krmilni grah šil. 3500,-/ha
- za bob šil. 4500,-/ha
- za sojo šil. 6000,-/ha

Razširjene bodo tudi ekološke prostornine. Povprečna podpora znaša za ha šil. 7000,- (odvisno od zemeljske bonitete.)

Tudi letos se bodo lahko kmetje — v času od 1. avgusta do 31. decembra 1988 — poslužili akcije za cenejše žito in zrnaste leguminoze.

Žito bo cenejše za šil. 1,-/kg.
H. St.

Duo Kora s Prevalj na Koroškem...

NA PRAZNIKU NT
V ŠENTJAKOBU:

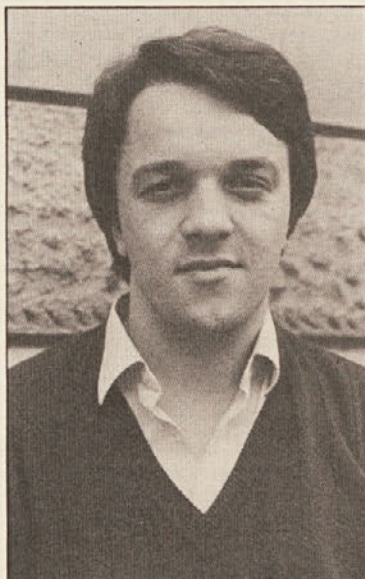
Premiera skupine „Vaščane pojo“

Od letošnje vigredi dalje se srečava skupina fantov in moških iz Zgornje vesce in okolice Bilčova, ki teden za tednom v sproščenem vzdušju prepeva stare slovenske koruške ljudske pesmi.

Prof. Jožko Kovačič snema in zapisuje v svoji domači okolici ljudske pesmi, ki jih le še redki posamezniki poznajo in znajo.

Da pa to bogato ljudsko izročilo ne bi dokončno utihnilo v kakih arhivih, temveč zopet zazvenelo v svoji prvotni obliki in harmoniji, jih „Vaščane pojo“.

„VAŠČANE POJO“ prvič na prazniku NT v Šentjakobu v Rožu, v nedeljo, 10. julija 1988, ob 14. uri.

... povezovalc Pavli Zablatnik...

... MePZ Gorjanci iz Kotmare vasi (vodi Jozi Pack)...

Tudi te skupine
bodo v nedeljo
nastopile na
PRAZNIKU NT
v Šentjakobu

... in otroški zbor iz Škocijana (vodi ga. Helka Mlinar).

Zmagovalci nagradnega tekmovanja za mesec junij

Dobitnica glavne nagrade:

Ana Hašej

Kokje 9
9141 Dobrla vas

1 kolo

darovala trgovina
ADOLF BLAŽEJ
ŠENTPRIMOŽ

PO ENO KNJIŽNO NAGRADO
MOHORJEVE KNJIGARNE V CELOVCU DOBIJO:

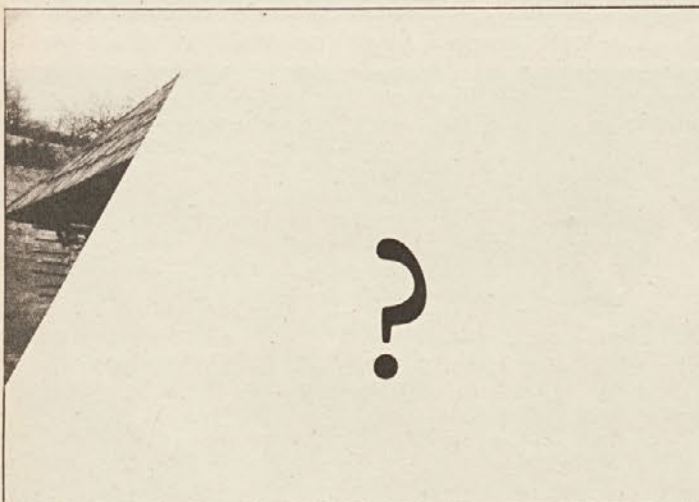
Silvija Steharnik, Blato 21, 9150 Pliberk
Ana Kušej, Jägerweg 4, 9150 Pliberk
Mihael Petek, Polena 1, 9141 Dobrla vas
Terezija Picej, 9123 Šentprimož 10
Andrej Karicelj, Klosterstr. 2, 9100 Velikovec
Kristine Kurej, Konovece 47, 9150 Pliberk
Ana Jernej, 9143 Šmihel 30
Ljudmila Krajger, Vidra vas 17, 9150 Pliberk
Ančka Šumej, Vogrče 1, 9150 Pliberk
Anica Deisinger, Getreideg. 13/2, 9020 Celovec
Toni Haderlap, Radweg 10, 9560 Trg
Hilde Gotthard, Dule 4, 9624 Brdo

Verjetno je bila uganka za mesec junij (zavod šolskih sester v Šentrupertu pri Velikovcu) le nekoliko prelabka, saj so skoraj vsi sodelujoči bralci našli pravo rešitev. Posebno pa nas na uredništvu seveda veseli, da je iz meseca v mesec zanimanje večje; pretekli teden smo po pošti dobili do slej največ pošilk.

Nagradno tekmovanje za mesec julij

1. nagrada
IZLET V
PORTOROŽ

PODARI PODJETJE
SIENČNIK
DOBRLA VAS

Če ste mogoče že uganili, kaj predstavlja slika, pošljite pravo rešitev na uredništvo Našega tednika, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Helmut Scharf:

Avdiencia

(Odlomek iz romana „Mali kavalirji“, ki bo izšel jeseni pri Mohorjevi založbi v Celju)

Občinski urad so namestili šele pred nekaj meseci v novo poslopje, ki ga nekako nabrekli imenujejo rotovž in stoji v mestecu med cesto vpadnico in reko. Velik parkirni prostor se razteza vse do ceste. V mestecu, ki mu dajejo poseben profil dvokapne strehe in nad njimi bizarno štrleč poznogotski cerkveni stolp, deluje kot neroden tujek — nastal v neumnem strankarskem prestižnem boju, izrodek veličenja in slabega okusa.

Šla sem od „kažipota“ v predverju naravnost proti županovi pisarni v prvem nadstropju. Tablica na vratih je opozarjala: „Najavite se pri občinskem tajniku v sosednji sobi!“

Ker pa tajnika raje ne bi srečala, sem prezrla tablico in potrkala pri Schmiedu namesto pri Schmiedlu — enkrat, dvakrat, toda nihče se ni zganil! Hiša je bila ko izumrla, samo nekaj vrat dalje sem slišala iz napol odprtega prostora šklepetanje pisalnega stroja. Stopila sem v odprtino vrat. Zajetna tajnica z debelimi naočniki je udarjala na pisalni stroj in ni premaknila pogleda. Šele ko sem glasno pozdravila in vprašala za župana, me je opazila.

„Ste bili že pri tajniku?“ je vprašala.

„Ja,“ sem odgovorila, „tam se nihče ne gane.“

„Potem je najbrž na kakšni seji,“ je rekla in tipkala dalje.

Šla sem ponovno na hodnik in pomislila, če bi vendarle še enkrat poskušala pri tajniku ali če bi raje odšla, takrat je prišel iz stranišča starejši možak: hišnik ali občinski sluga, kakor se je zdelo. Precej nesramežljivo si je urejal obleko, stopil kolebajoče proti meni in me vprašujoče gledal.

„Iščete koga?“ je vprašal.

„Gospoda župana,“ sem odgovorila.

„Tamle!“ je rekel in mi pokazal tajnikova vrata.

„Morate se javiti.“

„Tam sem že bila,“ sem se zlagala, „kaže, da nikogar ni.“

„Ta bi bila dobra!“ je rekel, šel naprej in pomolil glavo v prostor.

„Dama hoče k županu!“ je dejal, in ko se je obrnil k meni: „Prosim, gospa!“

„Ali je torej tukaj?“ sem vprašala, ko sem obotavljaje se stopila mimo njega v sobo.

„Mislim, že,“ je odgovoril.

Dve dekleti sta sedeli klepetajoče in kadeč druga nasproti drugi: ena na mizi, ena pred mizo. Dišalo je po kavi. Nekako nejevoljno je sto-

pila prva s svojega vzvišenega prostora. Ogledovala me je od strani. „K županu bi radi? — izpolniti morate prijavnico!“ Dala mi je formular z natisnjenimi vprašanji in mi pokazala okroglo mizico, na kateri je stal še pribor od njune malice.

„Prosim!“ je rekla, ko je odrinila ročko in skodelici. Načočkala sem, jezna nad temi formalnostmi, ime in priimek, prostor za podatke „leto rojstva“, „poklic“, „vzrok obiska“ pa sem pustila prazen. Tako sem vrnila gospodični formular. Hotela je nekaj reči, a si je premislila, zamrmrala „Trenutek!“ in izginila v sosednji sobi. Trajalo je nekaj minut, preden se je vrnila.

„Gospoda župana trenutno ni!“ je kratko javila.

„Toda rečeno mi je vendar bilo, da je tukaj! — Moški, ki me je prej poslal sem, sami ste slišali!“

„K županu bi radi? — izpolniti morate prijavnico!“

Rahlo je skomizgnila z rameni, neodločno pogledala kolegico, ki je — kakor je kazalo — zadušila smeh in se obrnila stran. „Moram vas zelo prositi, da pridem k županu,“ sem dejala z dvignjenim glasom. „Nujno je.“

Nato se je odločila in šla še enkrat v sosednjo sobo. Takoj je prinesla prijavnico in me opozorila, da jo do kraja izpolnim. Bila sem ogorčena, vendar nisem ničesar rekla in sem napisala ob „vzrok obiska“: „Nujna šolska zadeva!“

To je končno zadostovalo, smela sem vstopiti. Zelo pa me je presenetilo, ko sem v sosednji sobi „nenedoma videla Sezama, sekretarja. Sedel je za široko hrastovo pisalno mizo, mehka preproga oranžne barve je prekrivala tla, zavese prav take barve so zastirale okna. V roki je držal svojo prijavnico in je mirno pozdravil. Očitno je užival ob tem, ko me je pustil čakati.

„Tukaj noter?“ sem vprašala in pokazala na nasprotna vrata.

„Počasi, počasi!“ je rekel. „Saj vendar nismo pri gasilcih.“

„To opažam,“ sem odvrnila. „Morda bi morala tja. Gori namreč.“

„Tukaj piše: šolska zadeva!“ je dejal in mahal z lističem. „Kaj lahko javim gospodu županu? Za kakšno zadevo gre?“

„Za varnost vašega sinu in vsega razreda, gospod tajnik,“ sem odgovorila.

„Zadeva s podom?“

„Ne,“ sem rekla, „zdaj gre za to, če bomo vašega Fritza v kratkem pripeljali domov z rešilnim avtomobilom.“

Očitno ni prišel čisto na svoj račun, zato se je nakremžil, vendar je šel v sosednjo sobo in se takoj nato vrnil s sporočilom:

„Gospod župan prosi.“

Vstopila sem, in — kaj sem videla? — V velikem prostoru — modra preproga, modro vzorčaste zavese — za pisalno mizo, skoraj dvakrat širšo od one tajnikove, iz tikovega lesa, je sedel — ne, se je vzvišeno držal na tronu med dvema visokima oknomoma v kotu, ozkoglav, ampak s častitljivim podbradkom, mož iz stranišča, taisti, ki me je prej peljal k tajnikovim vratom in ki sem ga imela za hišnika. Zdaj sem tudi vedela, na kakšni seji je bil. Toda resnično ni imel nič hišniškega na sebi, kajti obleke pač delajo ljudi — in moj udobno krojeni sako bi kdo v luči hodnika lahko zamenjal za domačo haljo — ampak pisalne mize in preproge delajo župane in tajnike. Sedel je pokončno, kakor pred televizijsko kamero, in šele zdaj je poudarjeno pokazal svoje zajetno telo: „Sixtus Moher, župan v Wehrbachu, lastnik gostilne Lovska sreča, čast osebno.“ Dal mi je roko, mehko, trudno roko gostilničarja, pokazal je z majestetično — vznemarno kretljivo na modro prevlečeni oblazinjeni stol pred svojo pisalno mizo in rekel z milim glasom in v tonu dobre naučene fraze: „Prosim, sedite — Kaj lahko storim za vas?“

Helmut Scharf

Rojen je bil 28. novembra 1915 (pred 73 leti) v Beljaku. Sedaj živi v Vrbi ob Vrbskem jezeru. Leta 1938 so ga nacionalsocialisti odpustili iz učiteljske službe. Kot vojak se je moral udeležiti 2. svetovne vojne. Po vojni je postal učitelj vadnice za šolsko prakso in profesor na učiteljski v Celovcu. Sedaj deluje na pedagoški akademiji. Scharf je pesnik in prozaist, pisec radijskih iger, kritik in esejist. Bil je že deležen pomembnih odlikovanj.

PO KNJIGARNAH - IZ ZALOŽB - PO KNJIGARNAH

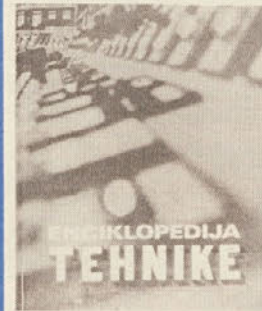
IZBRAL IN PRIPRAVIL
FRANC WAKOUNIG

Vrsta raznorodnih strokovnih priročnikov in enciklopedij, predvsem na tehničnem in tehnološkem področju, stalno narašča. Zelo priljubljeni pa so priročniki za dom, delavnico, prosti čas, ki jim botruje znano geslo „naredi sam“.

Priročnikov je tudi v slovenščini dovolj; deloma so prevedeni, številni pa so sad domače pameti.

Dodaten pomen slovenskih priročnikov pa je, da spoznamo in si pridobimo slovenske izraze, tudi take, ki so nam do danes še docela tuji in neznani. Videli in spoznali bomo, da ima slovenščina ustrezne izraze za vse predmete, pojme, tako, kakor jih imajo tudi drugi jeziki.

Priročnike lahko kupite ali naročite seveda v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

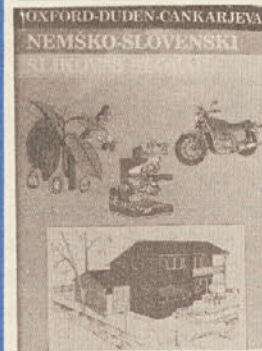

ENCIKLOPEDIJA TEHNIKE

280 poglavij, 7500 tehničnih pojmov in 2000 slik bogati to knjigo o najsodobnejših dognanjih, dosežkih in možnostih tehnike danes. Gradivo, gesla in pojmi so urejeni pregledno, enciklopedično po abecedi.

Razporeditev knjige in vseobsegajoča tematska in vsebinska ureditev zagotavljajo pregled nad tehničnim razvojem od začetkov do danes, ko računalniki kot nekaj samoumevnega služijo človeku. Knjiga je, in to jo dela tako simpatično, napisana poljudno, kar pa njene natančnosti sploh ne omejuje.

Knjigo je izdala v slovenščini Cankarjeva založba, iz švedščine jo je prevedla skupina slovenskih znanstvenikov. Izvirni naslov knjige je Tekniken. Knjiga stane 390 šilingov.

NEMŠKO-SLOVENSKI SLIKOVNI SLOVAR

Vsakdo, ki se količkaj ukvarja in ubada s prevajanjem bolj ali manj zahtevnih tehničnih besedil iz nemščine v slovenščino, ve, kako mučno je, če zmanjka ustreznih pojmov in besedi. Zato je tako pohvalno, da sta Cankarjeva založba in Ljubljani in Bibliographisches Institut v Mannheimu izdala ta dvojezični slikovni slovar, ki je bogato ilustriran, je tako rekoč tridimenzionalen. Slovar je razdeljen na 384 poglavij z najrazličnejših področij vsakdanjega življenja in strokovnega delovanja. Na koncu ima slovar nemški in slovenski abecedni indeks in ga je tako moč uporabljati v obe smeri: slovensko-slovensko in slovensko-nemško. Slovar je izšel lani, stane pa 393 šilingov.

SLOVENSKI ZDRAVSTVENI BESEDNJAK

Doktorji Mirko Črnič, Janko Drževnik, Eman Pertl in Franjo Smerdu so pri založbi Obzorja Maribor izdali to knjigo, ki naj pomaga lažje doumeti „zdravstveno besedo, ki ima kot malokatera druga strokovna beseda izredno mnogo latinskih in grških oznak“, kot je zapisano v uvodu v besednjak, ki oblikuje te oznake po slovensko, jih določa in razlaga in išče ustrezne slovenske besede in pojme. Slovenski zdravstveni besednjak je namenjen zdravnikom, študentom medicine, živinozdravnikom, lekarnarjem, babicam in zdravstvenemu osebju; na sploh vsakomur, kdor se zanima za zdravstvene zapise in ki mu je slovenska strokovna beseda pri srcu.

Slovenski zdravstveni besednjak stane 198 šilingov.

VSE O ROČNIH DELIH

Založba Lipa v Kopru je izdala ta priročnik, ki je v nemškem izvorniku izšel pod naslovom „Mehr Freude mit Handarbeiten“. Z več ko 600 barvnimi slikami (številne so celostranske) in risbami je zelo bogato opremljen za oko, strokovni opisi za vse tehnike, ki so v njem opisane, pa zagotavljajo, da je priročnik aktualen. Snov je razdeljena na razna področja, na začetku knjige pa je zapis o razvoju ročnih del skozi stoletja ter opis pripomočkov, materialov za posamezne tehnike. Na koncu knjige pa je leksikon z nad 800 gesli.

Priročnik „Vse o ročnih delih“ je zelo ustrezen in pregleden vstop v tehniko pletenja, kvačkanja, vezenja, krojenja in šivanja, tkanja, vozlanja, makrama, ob tem pa nudi tudi vzorce za pletenje in kvačkanje.

Knjiga o ročnih delih stane 248 šilingov.

POPRAVI SAM

Kdor si zna sam to in ono popraviti, narediti, si prvič prihrani odvečne izdatke, na drugi strani pa si zna smiselno urediti prosti čas. V priročniku „Popravi sam — priročnik za dom, vrt, delavnico in prosti čas“, ki ga je izdala Mladinska knjiga, so navodila, in to z risbami, za popravila v hiši, od strehe do stola, od vodovodne cevi preko rastlinjaka in obešalnika za perilo do hladilnikov in centrifuge za perilo. Skratka: zares univerzalen priročnik, ki naj bi ga ne manjkalo v gospodinjstvu.

Da so stroji in pa objekti tudi do potankosti opisani, je samoumevno za ta priročnik, ki ima na koncu še abecedno urejeno in z risbami dopolnjeno pojmovno kazalo.

Knjiga stane 168 šilingov.

Otroška stran

SKRIVNOSTNA BELA KRPICA

Poznate Mlakarjevo Anko? Da ne? Potem vas moram takoj seznaniti z njo. Anka je stara že skoraj šest let. Doma je v lepi zidani hiši, ki stoji na hribčku, kraj dolge vasi. Górnje se imenuje ta vas. Anka seveda ni sama v tej hiši. Tudi mama in atej sta tam in še njen brat Pepej, ki že tretje leto hodi v vaško šolo. Babica ima tudi svojo sobo v tej hiši. Pri njej prebije Anka precejšen del dneva, posebno še, kadar ji vreme ne dopušča, da bi se šla igrat pred hišo.

Za vrtnim plotom, ki obdaja Mlakarjevo domačijo, se razprostira travnik, daleč tja do široke glavne ceste, ki vodi v mesto Celovec. Ta travnik je Ankin raj. Vsak dan odkrije tam kaj novega. Včasih se dogajajo na širnem travniku res čudne reči.

„Ne verjamete?“ No, povedala vam bom, kaj je odkrila Anka včeraj, kmalu po zajtrku. Ko je stopila iz hiše, se je zasmejala sonce. Ves travnik je blestel v biserni rosi. Deklica je morala nekajkrat pomežikniti, tako jo je slepil ta sijaj. Komaj so se oči navadile na svetlikanje, je na travniku za plotom opazila nekaj novega, skrivnostnega. Včeraj še tega ni bilo tam, saj se je do večera igrala na vrtu, pa ni ničesar videla.

Med sivo travo, ki se je šele nedavno znebila zadnjih ostankov snežne odeje, se je svetlikalo nekaj belega. Anka si je z malo pestjo pomela oči, da bi bolje videla.

„Pa že ne bo nič posebnega,“ je pomislila. „Verjetno je tam obležal kos papirja, ki ga je kdo nemarno odvrigel in ga je veter prinesel za plot.“ Huda radovednost je Anko vedno spravljala v nemir. Tudi tokrat je zavladala v njeni glavi.

„Ne morem čakati, da bo sonce posušilo rosno travo,“ je dejala, „kar zdaj hočem videti, kaj tam leži.“ Čeprav je previdno stopicala po mokri travi, se je spotaknila ob krtino, ki jo je krt naredil z velikim trudom šele preteklo noč. „Ja, ja, naglica nikoli ni nič prida.“ Ni dosti manjkalo, pa bi Anka padla na nos. Še jezila se ni kakor po navadi, le malo se je prestrašila.

KRT

*Hmta, hmta, hmtata.
Pod zemljo rije črni krt.
Prišel je danes na naš vrt.
Izdala sta ga hribčka dva,
dva sveža mala krtovca.*

*Hmta, hmta, hmtata.
Kaj praviš, naj ga ulovim?
Morda celo kar usmrtim?
Ne bom iz vrta ga pregnal!
Koristna slepa je žival.*

Radovednost je gnala Anko naprej, vedno bliže, do tiste skrivnostne bele krpice sredi potlačene trave.

„Oh, oh,“ se je začudila in na široko so se ji raztegnila lička in usta v nasmeh. „Saj to so prave rožice, to so prvi zvončki!“ je vsa v zadregi jecljala, čeprav je nihče ni slišal. „Kako so ljubki! Kako srčkani! Le kako so mogli predreti trdo plast zemlje, ko so pa tako majhni?“ Tako je modrovala in previdno držala male dlani nad belimi cveti, da bi jih grela in varovala.

„Gotovo vas zebe, rožice, ko ste tako drobčkane,“ je vsa zaskrbljena glasno razmišljala. Najraje bi vse cvetove potrgala in jih nesla domov v toplo, zakurjeno sobo k babici. Na srečo si je le premislila. Rahlo je pripihal spomladanski veter. Ali ni nekaj zvončkljalo? Anki se je zazdelo, kakor da bi ji beli zvončki hoteli nekaj povedati. Napeto je poslušala in slišala njihovo pesem.

ZVONČKI

*Zvonim, zvonim, bim, bim, bim, bam,
zvonim, zvonim, bim, bam.
Zvonim, zvonim, bim, bim, bim, bam,
prekrasen je ta dan.*

*Le kdo da sem, ne veste še?
Zvonček moje je ime.
Me najdeš tu na travniku,
le slišiš redko me.*

*So družba moje sestrice,
druge zale rožice,
obiščejo metulji nas,
vsak dan čebelice.*

„O, kako lepo!“ je zaklicala Anka in od veselja zaploskala in zarajala. „Najprej moram hiteti domov in vsem povedati, kaj sem našla,“ je rekla in že stekla proti domu, kar so jo nesle drobne nožice.

„Kaj pravite, dragi otroci? Mi zdaj verjamete, da se na travniku kraj vasi dogajajo res čudne reči?“

Lenčka Kupper

Mohorjeva

MOJA KNJIGARNA

PESEM O ROŽICAH

*Prve rože, ki cveto,
ko sneg izginil je,
vedno mi najdražje so:
teloh, trobentice.
Beli zvonček kliče nas:
„Ven v pomlad, prišel je čas
za lepše, tople sončne dni,
veseli se še ti!“*

*Poleti rožic mnogo je,
cel travnik zadehti.
Vsaka roža lepa je,
kjerkoli zacveti.
Ne trgaj jih! Odpri oči!
Živijo rade kakor ti.
Lepoto to uživajmo
in vsem nam bo lepo!*

Ob krasnem vremenu so bilčovški farani minulo nedeljo, 3. julija, sprejeli zlatomašnika dr. Pavla Zablatnika. Istočasno pa je praznoval še Rudi Safran 35-letni jubilej mašništva, domači dekan Poldej Kasl 30 let mašništva, župnik mag. Mirko Isop, ki je bil pri zlati maši slavnostni pridigar, pa slavi letos 20-letnico mašniškega poklica.

Domačini iz Bilčovsa in okolice so pripravili zlatomašniku veličastno slovesnost

Dvorni
svétnik
dr. Pavle
Zablatnik
zlatomašnik

Praznovala je vsa bilčovška fara

Prijubljenega domačina, zlatomašnika dr. Zablatnika, je ob sprejemu pozdravil bilčovški župan Hanzi Ogris. Izrazil je posebno veselje, da si je slavjenec izbral za svojo zlato mašo domačo faro, v katero še vedno zelo rad prihaja. Domači župnik dekan Poldej Kasl pa se je jubilantu zahvalil v imenu farne skupnosti, da je ponesel bogato besedo božje vere in pa kulture v svet ter da je to besedo vsejal v srca mnogih na Koroškem in preko koroških meja. V imenu farne skupnosti je Kasl zaželel dr. Zablatniku, da bi še mnogo let čvrst, zdrav in nasmejan prihajal v našo sredino.

Za poseben okvir sprejema so poskrbeli bilčovški mešani pevski zbor pod vodstvom Jožka Boštjančiča in pa otroci, ki so navdušili z deklamacijami. V imenu župniškega sveta in bilčovške farne skupnosti je pozdravila zlatomašnika Ana Gasser, ki je jubilantu iskreno čestitala za tako pomemben jubilej in mu zaželela vse najboljše. Kot spominsko darilo pa je ga. Gasser podarila dr. Zablatniku sliko, ki ima motiv rok, ki so sklenjene v molitev.

Škocijanski župnik Mirko Isop, ki je bil v gimnazijskih letih učenc dr. Zablatnika in tudi prvi duhovniški absolvent Slovenske gimnazije, je v svoji izvrstni in globoki slavnostni pridigi orisal lik zlatomašnika. „Ker me vežejo z dr. Zablatnikom najboljši prijateljski stiki, si štejem v posebno čast, da me je dr. Zablatnik naprosil za posredovanje duhovne misli ob praznovanju svojega zlatomašniškega jubileja,“ tako župnik Isop. Dejal je, da je dal Kristus jubilantu vse pogoje za doseg tega cilja: zdravje, uspehe, vztrajnost, zvestobo, milost, pomoč in tolaž-

Z leve: dekan Poldej Kasl, župnik Lovro Kaselj, župan Hanzi Ogris, župnik mag. Mirko Isop in Lovro Petričič ter zlatomašnik dr. Zablatnik.

bo. „V bilčovški cerkvi, kjer je prvič prejel sveto milost po sv. krstu, kjer je prvič stopil k božjemu oledu, v tej cerkvi, kjer je pred 50-imi leti stopil kot novomašnik, v tej cerkvi se danes zahvaljujemo za lepo dobo 50-ih duhovniških let,“ tako Isop.

Dr. Zablatnik je moral v času svojega dušnopastirskega delovanja doživeti mnogo preobratov duhovniškega in verskega življenja. „Služabništvo duhovnika pa ne pomeni le breme, ampak je tudi nepopisno osrečujoče doživetje in hkrati nepopisna duhovniška sreča. Biti na razpolago ljudstvu in soljudem je služba, ki osrečuje, ne le duhovnika, ampak tudi tistega, ki se je poslužuje,“ je menil v svoji pridigi Mirko Isop.

Dr. Zablatnik je pri zlati maši, ki

jo je imenoval zahvalno mašo, izrekel prisrčen Bog Ionaj vsem, ki so ta dan molili z njim, mu izrekli čestitke, in vsem, ki so ga spremljali na njegovi duhovniški poti.

Po sv. maši pa so številni soročje zlatomašnika, znanci in prijatelji ter bilčovški farani praznovali z jubilantom do poznih večernih ur pri Miklavžu, kjer sta slavje olepšala domači mešani in moški pevski zbor in so se zvrstili še številni govorniki (mdr. podpredsednik NSKS dipl. trg. Janko Urank in dv. sv. dr. Valentin Inzko; zlate maše se je udeležil tudi podpredsednik NSKS mag. Filip Warasch), ki so dr. Zablatniku izrekli svoje čestitke in mu napolnili najboljše želje za prihodnost.

Heidi Stingler

Akademska slikarka Veselka Šorli-Puc razstavlja do 30. julija v Mohorjevi knjigarni.

Iz drugih časopisov

Gospodarske in politične težave, ki pestijo Slovence v SR Sloveniji, so oster izziv našemu narodu. Na vsak izziv je treba najti primeren odgovor; ostrejši je izziv, tem jasnejši in odločnejši mora biti odgovor. V zgodovini se je znašla naša slovenska skupnost že mnogokrat pred hudimi izzivi in strahotnimi težavami. Ustrezno je odgovorila in jih premagala pa preživela. Dokončne rešitve kajpak ni našla nikoli; dokončna rešitev bi bil izbris iz zgodovine, to pa za nas ne more biti rešitev, niti ne sme biti miselna alternativa.

Celo našo koroško skupnost trenutno močno razburja šolsko vprašanje. Prišla bo nova ureditev. V zvezi s to ureditvijo, ki so jo sklenile stranke v avstrijskem državnem zboru na Dunaju, je bilo spregovorjenih že nešteto besed, napisanih na stotine in tisoče vrst. Kresala so se mnenja, na površje so privrela nasprotja, čuli smo nauke in jih brali, izjave so pa

meni ne ugaja vse, kar on počenja in daje od sebe.

Vendar se mi ne zdi prav, če celotni šolski problem zdaj personaliziramo in delamo iz njega problem „državnozborni poslanec Karel Smolle“. Deloma smo napravili iz njega že grešnega kozla za vse napake in zamude, ki smo jih sami zakrivilili in jih zakrivljamo dan na dan.

Sem za konflikt, za ostro kritiko, naperjeno proti državnozbornemu poslancu Karlu Smolletu. A vse to ima tudi svoje meje. Obsojanje ni več kritika, grožnje in obrekovanje pa neresnice in polresnice niso več konflikt. Ali pa je mar jedro celotnega problema to, da se piše ta državnozborni poslanec ravno Karel Smolle in ne drugače. Potem pa to ni več le politični konflikt, marveč že uničevalni pohod proti neljubi osebi, navsezadnje tudi beg iz politične realnosti v neki sanjski, v dovoljene predstave zaprti svet.

Tu smo in tu bomo ostali

Prof. Jože Wakounig —
„Družina in dom“
(junij 1988)

dale sem in švigale tja. Razbila so se vsaj poznanstva, če ne prijateljstva.

Razveselila me je kolesarska akcija 23. majnika, na letošnji binkoštni ponedeljek. Pri svetlem dnevu in ob spremstvu uniformiranih zastopnikov javne varnosti smo dodajali nemškimi enojezičnim krajevnim napisom slovenske in krasili dvojezične napise s šopki rož. Bilo je zares prijetno, veselo ozračje.

To veselo ozračje pa so le skalili nekateri dogodki. Ali ni to antisemitizem, če so nekateri udeleženci te vožnje zmerjali državnozbornskega poslancu Karla Smolleta s „prekletim Judom“? Celo psovko „Sajud“ je nekdo izpustil. Ali ne meji to že na notranje-slovenski apartheid, če so nekateri udeleženci hoteli prepovedati, da bi kdo Smolletu dal roko, s tem, da takim sami niso hoteli seči v roko?

Sem za konflikt, za spor, za javno kresanje mnenj. Popolnoma zagovarjam trdo izmenjavo mnenj. Konflikt je potreben za čiščenje pojmov in gledanj, kakor je potrebno neurje, da se zrak prečisti. Tak konflikt pa se ne sme sprevreči v brušenje nožev in naposlednje v kako noč dolgih nožev. Naj vsak pove Karlu Smolletu v obraz, kaj mu ne ugaja. Tudi

Beg iz realnosti je tudi, če nalog nočemo prevzeti sami in jih oddajamo drugim. V šolskem vprašanju npr. smo zamujali in še zamujamo. Upam si trditi, da znotraj svojih vrst nismo prediskutirali nobenega modela do kraja. Jedro ločevanja je tako imenovani asistenci učitelj. Z njim pa smo se — žal — sprijaznili. Beg iz realnosti je tudi, če bi se zdaj začeli umikati. Kaj prinese vsej naši skupnosti, če se iz svoje-ga kraja umaknem v kakega drugega, samo zato, ker je tam okolje bolj naklonjeno? Nas bo več, namesto nas pa bojo prišli drugi. Taki in podobni so že koj čakali leta 1942, ko so nacisti začeli množično izganjati koroške Slovence.

V tem, kako znamo in moremo poravnati spore v svojih vrstah, se kaže naša kulturnost oz. nekulturnost. Nenehni divji spori v spremiljavi bliaten in zmerjanj naši skupnosti v zadnji posledici veliko škodujejo, koristijo pa nasprotnikom in tistim izmed nas, ki vidijo samo svoje ozke sebične interese. Če smo se že spustili v ta spor, potem glejmo, da ga bomo pošteno poravnali. To dolgujemo svojim otrokom in njihovim potomcem. Iz tega vzroka vidim edini dobri navmesni cilj v pošteni in odkriti narodni spravi. Cilj pa je jasen. Tu smo in tu bomo ostali.

PISMA BRALCEV

Bomo preživeli?

Bomo preživeli — kot Slovenci — kot zemljani? Običajno sem optimistična, ali pri teh vprašanih ne. Slovenski narod je bolan in zato iz dneva v dan hira, tako dolgo, da bo počasi izhiral.

Kot zemljani pa nismo nič na boljšem. Vse človeštvo drvi v nekaj — nekateri v vedno večje blagostanje, — drugi, nemočni, pa v vedno večjo revščino.

Brala sem članek Leva Detela v Mohorjevem koledarju, ki me je pretresel in me je še bolj pripravil do razmišljanja. Strokovnjaki imajo raziskano, kako je naša zemlja že zastrupljena. Morali bi že davno dati rdečo luč in odgovorne vedno znova opozoriti na to. Vse je že delno zastrupljeno. Naša polja, gozdovi umirajo, naše reke, jezera, zrak, ki ga dihamo, deli morja so že mrtvi. To je zelo resna stvar in skrajni čas je, da se vsi tega zavedamo.

Milijarde let že obstaja zemlja in odkar obstaja človek na zemlji, je še ni tako onesnažil (oz. zastrupil) kakor današnji čas. Prej niso imeli kemičnih sredstev in vseh mogočih strupov, ne urana.

Danes gnojijo zemljo s kemičnimi sredstvi. Škropijo z vsemi mogočimi strupi, da se uničujejo pleve, da se uničujejo nezaželeni škodljivci. Zraven pa vse preveč pozabljamo, da naravo zastrupljamo, da uničujemo neprepotrebne žuželke, ptičke, čebele, metulje in še in še... Mnogovrstne živali izumirajo, ker nimajo več pravega življenjskega prostora. Izumrlo je že v najkrajšem času na stotine rastlin, rož. Leto za letom se to stopnjuje.

V morja se odlagajo visoko eksplozivni uran, odpadki atomskih elektrarn in Bog vedi kaj še vse... Kdo more jamčiti, da čez sto let ali več ne bo prišlo do eksplozij? Delajo kar naprej podzemelske atomske poizkuse. Kaj, če se bo to počasi razšlo po vsej zemlji? Res ne bo prišlo v morjih do eksplozivnosti? Kdo nam more to jamčiti?

Tisoče in tisoče letal vsak dan leti po našem zraku, in izpuščajo na tone strupenih snovi, ki padajo na naše gozdove, na rodovitno zemljo. V morja potapljaajo vse

vrste strupenih snovi, rakete, vojne ladje, orožje svetovnih vojn, vse vrste odpadkov. Na milijone avtomobilov drvi po naših cestah, vsi ti izpuščajo več ali manj strupene pline. Kaj vse ljudje požgejo v pečeh, štedilnikih ali zunaj na prostem!

Današnja poraba blaga je tako različna in mnogoštevilna. Vsi industrijski izdelki, ki jih kupujemo in uživamo, so tako umetno predelani, da mnogi tudi škodujejo našemu zdravju. Na stotine doz raznih „razprševalc“ je močno strupenih, in se po uporabi nekje odložijo. Na tisoče zavojčkov, ki so različno zaviti. Vsi ti zavitki gredo po možnosti v peči. Koliko plastičnih vrečk in torbic! Kam gredo po uporabi??

Veliko se govori o onesnaženju zemlje in zraka. A vse premalo in prepočasno proti temu ukrepamo. Če hočemo kot zemljani preživeti, bomo morali veliko stvari spremeniti — tudi naše navade. Da bi bolj zavestno živeli in se zavedamo, kaj nam in naši zemlji škoduje! Izdelanih je mnogo zakonov za zaščito okolja.

Naša mati zemlja je lepa in dobra. Premalo resno se zavedamo, kako je vsa ogrožena. Tudi znanjci bi se radi uživali to lepoto. Kaj bo počel planinec, ako bo prišel na goro in bo vse suho — brez zelenja, brez ptičjega petja? Kaj ribič na morju, ko ne bo več rib in bo morje smrdelo ko mlakuža?

Naši znanstveniki so na višku svoje znanosti, pa čeprav še marsikaj ne vedo. Lahko že skoraj naredijo iz živali človeka in narobe. Pametneje pa bi bilo, da bi našli možnosti, kako bi se človeštvo moglo zadostno prehraniti. Ljudi je na svetu vedno več in vedno več bo lačnih.

Bomo res preživeli?

Karolina Haderlap

Verodostojnost in zaupanje

Dostl je v teh dneh govora o teh pojmih, šestokrat je naš človek že kar preobremenjen z njima. Gre za našo šolsko problematiko, ki bi nam morala biti res nekaj več ko samo politični drobiž. Na Dunaju smo kar dvakrat demonstrirali proti pedagoškemu modelu — lepo število nas je bilo in

Izlet skupaj z znano skupino Rendezvous

V soboto, 6. avgusta 1988: Vožnja do Blatnega jezera/Plattensee — Madžarska

Zabaven večer v Budimpešti s skupino „RENDEZVOUS“

V nedeljo, 7. avgusta 1988: Obisk formule 1 — Hungariaring
Ogled mesta Budimpešta

Cena: 1000,— šil. (vožnja, prenočitev, zajtrk, vstopnica za formulo 1)

Prijave do najkasneje **22. 7. 1988** pri Bernardu Sadovniku, tel. 04 63 / 35 9 85 ali 0 42 30 / 340.

Prijava je veljavna z vplačilom 600,— šil.

Ker je prostih samo še 15 mest, odloča dan vplačila prijavnice za sprejem prijavnice!

Izlet je v sodelovanju s turistično agencijo Cartrans in z avtopodjetjem Sienčnik!

Stična — razgibano kulturno središče

Oživljena podoba križnega hodnika, središča samostana

Cistercijanska opatija v Stični, s svojim več ko osemstopenjetdesetletnim delovanjem najstarejši samostan na Slovenskem, že dolgo slovi tudi kot razgibano in pomembno kulturno središče. Ni dvoma, da med najlepša in najbogatejša izročila stiškega samostana sodi tudi njegovo kulturno in umetniško delovanje.

Oznanjevanje evangelija že samo v sebi pomeni izredno pomembno kulturno delo. Kjer je to delo povezano z duhovnim razvojem naroda v njegovi izvorni in pristni samobitnosti, ki prihaja do polne veljave v krajevnem obsegu, še bolj pa v jeziku, v ljudskih običajih, v pesmih in glasbi ter v drugih oblikah umetniškega izražanja, kakor je to bilo in ostalo do današnjih dni pri stiških menihih — cistercijanih, ima to spoznanje še svojo posebno vrednost.

Po dolgih letih velikih naporov in samoodpovedovanja se v Stični, kar je najbolj razveseljivo, naposled začenja uresničevati zamisel o edinstveni muzejski zbirki sakralne kulture in umetnosti na slovenskih tleh. Za začetek bo vsaj v skromnem obsegu nazorno prikazala razvoj našega duhovnega, kulturnega, verskega in cerkvenega življenja in njihovih medsebojnih povezav, bogatitev in dopolnjevanj.

„Življenje po starodavnem benediktinskem načelu ‚moli in delaj‘ nam omogoča še bogatejšo in pestrejšo duhovno in kulturno dejavnost ko doslej. Tako bo stiški samostan, ki s močnimi koreninami sega globoko v našo preteklost, po svojih skromnih močeh skušal biti danes in jutri luč duhovnosti in kulture, luč, ki sveti v temi“ (predstojnik samostana, opat p. dr. Anton Nadrah).

Kakor za vsa zadnja leta so tudi za letošnjo vigred značilna žlahtna kulturna dejanja stiške redovne skupnosti na čelu s prizadevnim opatom dr. Antonom Nadrahom. Omenimo le najpomembnejše med njimi. Konec aprila in v začetku maja je v galerijskih prostorih poslovne stavbe Slovenjalesa v Ljubljani razstavljal svoja dela akademski slikar p. Gabrijel Humek, ki že več ko šest desetletij živi in dela v stiškem samosta-

Piše Ivan Virnik

nu. Pesnik barv, slikar intimnih občutij in razpoloženj, je v slovensko likovno umetnost prinesel nekaj zanimivih novosti. V svojem umetniškem razvoju je prehodil dolgo pot od postimpresionizma do tako imenovanega magičnega realizma, ki že sodi v metafizično slikarstvo (De Chirico).

Umetnik slika samoto in osamljenost v njenih najbolj grozljivih razsežnostih. Humek pravzaprav upodablja svoj svet, ki je od realnega sveta odmaknjen v tiho zaprtih prizorišč svojvrstnega arhitekturnega tihožitja. V njegovih slikah, ki smo jih imeli priložnost videti leta 1986 tudi v Domu v Tinjahu, je čutiti toplo človeško čustvo, pa tudi meditacijo in misel, ki hoče prodreti v globino, v bistvo sveta in življenja. Kot tih, obziren in razmišljujoč likovni umetnik je p. Gabrijel Humek ustvarjal dolgo časa na robu umetnostnih dogajanj na Slovenskem, danes pa s svojim bogatim slikarskim opusom zavzema svojvrstno mesto v slovenskem likovnem življenju.

Različne sposobnosti, pa tudi potrebe menihov in ljudi, s katerimi so cistercijani iz Stične prihajali v stik, so narekemale različne dejavnosti, med drugimi tudi v zdravilstvu. Tako se danes z naravnim zdravilstvom v samostanu ukvarja p. Simon Ašič, katerega prvi del knjige Pomoč iz domače lekarne je postal velika uspešnica na slovenskem knjižnem trgu, saj je izšla v nakladi rekordnih 106 tisoč izvodov. Tudi drugi del te knjige priljubljenega patra Simona bo bržčas že v poletnih mesecih dosegal 70 tisoč izvodov, in povpraševanje po obeh knjigah zlepa ne pojenja. Za celjsko Mohorjevo knjigo je to brez dvoma izjemna pridobitev, zato je patru Simonu

pred kratkim podelila posebno priznanje.

Njegova terapija z zdravilnimi rastlinami obsega predvsem različne čaje, jabolčni kis in ilovko. Sedaj pripravlja brošuro barvnih posnetkov zdravilnih zelišč. Kako cenjeni med Slovenci sta v zadnjih letih postali knjigi patra Simona, potrjuje podatek, da se je doslej tri tisoč ljudi osebno k njemu že zateklo po pomoč. Za redno letno knjižno zbirko Mohorjevo družbe v Celju za leto 1990 namerava napisati še tretjo knjigo o zdravljenju z zdravilnimi rastlinami, ki bi ji rad dal naslov Zdravje z božje trstice. V osebnem pomenku pater Simon hudomušno pristavi, da mora pri 82 letih pač pohiteti, ker ima še „pet pedo do groba“.

V okvir letošnje bogate kulturne dejavnosti v Stični moramo vključiti tudi napovedan izid knjige uglednega slovenskega umetnostnega zgodovinarja dr. Marijana Zadnikarja o znamenitem križnem hodniku pod oboki starodavne cistercijanske opatije. V zbirki vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije (od leta 1971 zbirko zalaga založba Obzorja v Mariboru) so doslej izšli že štirje vodniki po stiškem samostanu, v katerih zasledimo tudi podrobnejši opis križnega hodnika. Letošnje jesen naj bi o tem izjemnem umetnostnozgodovinskem spomeniku obširneje spregovorila še Zadnikarjeva knjiga, ki bo bržkone zakročila arhitekturno podobo Stične.

Dr. Zadnikar je v svojem vodniku o njem zapisal: „Stiški križni hodnik nudi eno največjih estetskih doživetij, kar jih kulturnemu obiskovalcu ponujajo naši umetnostni spomeniki.“ Na srečo je skoraj v celoti ohranil svojo srednjeveško podobo. Zlasti notranja stena vhodnega kraka ima znamenite romanske odprtine, med njimi dve bifori (dvojni okni), ki sta skupaj z vrati povezovali križni hodnik s takratno kapiteljsko dvorano, sedanjo zakristijo.

Najbolj dragocen je zgodnjegotski rebrasti obok iz prve polovice 13. stoletja. Po svojem oboku sodi križni hodnik stiškega samostana med najlepše spomenike zgodnje gotike na Slovenskem. Skratka, v večstoletnem razvoju je postala Stična prava arhitekturna zakladnica različnih zgodovinskih obdobj. V samostanskih stavbah se danes tako ponuja obiskovalcem izjemen splet arhitekture od romanske zidave do gotike, renesanse, baroka in rokokoja.

državni poslanec Smolle je z vso vnemo in brezkompromisno zastopal naše stališče: zloglasni, delitveni model, da je nesprejemljiv... Komaj mesec pozneje pa se o uvedbi le-tega pogaja — visoko oficijelno! Ko smo na binokošni ponedeljek dopolnjevali krajevne napise s slovenskimi, mu v Šentjakobu osebno izrazim svoje začudenje nad takim ravnanjem. Odgovor je banalen: nepoznavanje materije in dezinformiranost naših ljudi. Njegov načelni pristavek da zavisi (zopet brezkompromisno!) od pogojev, ki zadevajo šolske upravitelje, dodatne učitelje, delitveno število učencev in še drugo. Navaden zemljan sem in imam le gotovo pomisleke o nekaterih postavkah, ki se mi zdijo z ozirom na koroške razmere le nekaj preveč iluzorične. Toda poslanec dobesedno približe: „Potem pa ne bom podpisal!“ No, medtem tudi te njegove besede lahko pozabim, ker je vse samo še politično vprašanje, ne pa pedagoško; tudi to sem zvedel v omenjenem razgovoru. (Tako mnenje smo menda še do nedavnega združeno odklanjali): Resda, časi se spreminjajo in danes se zadovoljujemo z znanim lužnjaškim izrekom: Bolje nekaj, kakor nič. Da, tudi to je stališče, osebno pa se raje pridružim značajni slovenski materi, ki je zavrnila neko dvomljivo ponudbo vidnega moža z besedami: Bi se vi prodali za to vsoto?! Našim predstavnikom (brez razlike) in tistim, ki se imajo za take, pa bi šlo zapisati v spominsko knjigo besede predsednika Zveze slovenskih izseljencev Jožeta Partla: V prvi vrsti morate biti služabniki svojega naroda — potem lahko govorite v njegovem imenu!

8. junija bo torej sklepal dunajski parlament o našem šolstvu, tedaj bomo tudi videli, komu še velja naše zaupanje.

Franco Černut, Loče

P. S.: Koroška Krone je pred tednom pisala o ustanavljanju nekega mešanega podjetja v Borovljah z navedbo nekaj znanih imen — zanimive bi bile tudi glede tega podrobne informacije.

Verehrte Redaktion

Als guter Freund, sowohl der Kärntner Slowenen, wie auch von Altlandeshauptmann Sima, habe ich mit Verwunderung festgestellt, daß man es in beiden slovenischen Wochenzeitungen nicht für notwendig empfunden hat, diesem Mann zum 70. Geburtstag zu gratulieren und seine großen Verdienste (auch für die Kärntner Slowenen) zu würdigen. Wohl waren Vertreter beider Slowenenorganisationen bei seiner Geburtstagsfeier in Velden anwesend, in den slovenischen Zeitungen war jedoch davon nichts zu lesen. Ich möchte in diesem Zusammenhang den Kärntner Slowenen Undankbarkeit und Opportunismus vorwerfen.

Hochachtungsvoll

Veit Berg

St. Primus/Sentprimoz

**SLOVENSKI SPORED
AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN
od 18.10—19.00**

Petek, 8. julija 1988

Kulturna panorama: Poletni festivali.

Sobota, 9. julija 1988

Duhovni nagovor (Toni Opetnik). — Voščila (D. Urschitz).

Nedelja, 10. julija 1988

Gremo kosit! Senožet nekdanj in danes.

Pon., 11. julija 1988

Miteinander — skupno. Nižje-avstrijski in pliberški glavnošolci za spoznavanje in sporazumevanje.

Torek, 12. julija 1988

Nov rod na Slov. gimnaziji.

Sreda, 13. julija 1988

Narodno-zabavna glasba.

Četrtek, 14. julija 1988

Rož — Podjuna — Zilja.

**Poj'mo jo kosit —
senožet nekdanj in danes**

Strmine, v katere se je pred desetletji še rano jutraj zapodil ves ducat koscev, so že zdavnaj zaraščene, travniki in senožeti, na katerih ni moč spravljati sena s pomočjo traktorjev, so opustošeni.

Napredek s pomočjo tehnike kmetom olajšuje težko delo, po drugi strani pa se s stopnjevanjem napredka zgublajo prvine, ki so prejčas bile pomemben činitelj vaške skupnosti. O dveh različnih delovnih svetovih bo tekla beseda v nedeljski oddaji, 10. julija.

Miteinander — skupno

„Jezik živi s tistimi, ki ga govorijo,“ je na drugem srečanju glavnošolcev iz Pliberka in Harmannsdorfa dejal župan Steindl iz Nižje Avstrije, ki je na zaključni prireditvi projekta poudaril odgovornost politike za obstoj domače kulture. In skupaj z direktorjem glavne šole iz Harmannsdorfa je stopil k zboru in z njim slovensko zapel: Mi se imamo radi. Primer interkulturalnega zblizevanja, plod iniciative dveh zavzetih učiteljev: Heide Schmidt iz Nižje Avstrije in Mirka Kerta iz Pliberka — ob vsej podpori šolskih oblasti. V ponedeljek, 11. julija, v slovenskem radijskem sporedu: mladi za boljše razumevanje in sporazumevanje — reportaža iz Pliberka.

● **Pečnica**

Katoliška otroška mladina vabi na počitniški teden na Pečnico **TEDEN V NARAVI...**

za vse, ki radi hodijo; ki so radi v naravi; ki radi opazujejo, ki se ne utrudijo preveč hitro
Čas: od 1. avgusta 1988, ob 16. uri, do 5. avgusta 1988, do 14. ure

Starost: od 10. do 14. leta
Prijave do 15. julija 1988 na Katoliško otroško mladino v Celovcu, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26, tel.: 0463/51 11 66
Cena: 300,—

Za počitniški teden na Pečnici so potrebne tele stvari: spalna vreča in podlaga, krožnik, skodelica in pribor, žepni nož, nahrbtnik, posoda za pijačo, dobri čevlji (dva para), zaščita proti dežju, kopalke, praktična obleka; potreščine za umivanje.

● **Bilčovs**

KULTURNI VEČER

Čas: sobota, 9. julij 1988, ob 20.00 uri

Kraj: gostilna Miklavž v Bilčovsu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Bilka“

Za ples igra ansambel „Gašperji“

● **Globasnica**

**Lutkovna igra
FESTIVAL ROPOTULJ, ZVONCEV IN KUHINJSKIH LONCEV (Jana Kolarič)**

Čas: sobota, 9. julij 1988, ob 15.30

Kraj: farna dvorana v Globasnici

Prireditelj: Slovensko kulturno društvo v Globasnici

Nastopa: lutkovna skupina KPD „Šmihel“

● **Žamanje**

KRESOVANJE

Čas: sobota, 9. julija 1988, ob 20.00 uri

Kraj: gostilna Picej na Žamanjah

Prireditelj: SPD „Vinko Poljanec“

Sodelujejo: Plazniška dekleta, MoPZ „Vinko Poljanec“, ansambel „Idila“

● **Rožek**

Razstava del KIKI KOGELNIK
Razstava je na ogled vsak dan od 15.00 do 19.00 ure, razen ob ponedeljkih

Kraj: galerija Rožek

● **Celovec**

Razstava del VESELKE ŠORLI-PUC

Razstava je na ogled v poslovnih urah

Kraj: Mohorjeva knjigarna v Celovcu

PRIVEDITVE

**1000 let krščanstva v Rusiji —
ROMARSKO IN IZOBRAŽEVALNO POTOVANJE V RUSIJO
od petka, 26. 8., do petka, 2. 9. 1988**

KIJEV, LENINGRAD, MOSKVA IN ZAGORSK

Cena: šil. 9460,—

V ceno je vključen prevoz na omenjeni relaciji (letalo), vsi prevozi z letališča in nanj v SZ, izlet v Zagorsk, ves čas bivanja polni penzion v hotelih 1. kat., vstopnine in ogledi po programu (avtobus in lokalni vodnik, organizacija in vodstvo).

SPREMLJEVALEC SKUPINE: Jože Kopeinig

Prijave: najkasneje do 30. julija 1988. Število udeležencev je omejeno! Prijavljenč prejmejo še natančnejša navodila in informacije!

TEDEN MLADIH UMETNIKOV

Čas: od ponedeljka, 25. julija, do sobote, 30. julija 1988

Kraj: Mladinski center na Rebrci

Z otroki bodo delali, risali, pili, plesali... sledeči: Valentin Oman, Barbara Moseneder, Tanja Zgonc, Saša Kump, Rožica Pušnik, Ilse Möller, Drago Druškovič, Hermi Paulič, Marjanca Jemec-Božič, Janez Bitenc in Anica Fugger

Starost otrok: od 6. do 12. leta

Cena: 690,— šil. za polni penzion, stroški za material se posebej računajo

Prijave sprejemata: Mladinski center na Rebrci, 9133 Miklavčevo, tel.: 0 42 37 / 21 42 ali na Krščansko kulturno zvezo, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec tel.: 04 63 / 51 62 43

● **Železna Kapla**

16. POLETNA NOČ

Čas: sobota, 9. julij 1988, ob 20.00 uri

Kraj: pri občinskem kopališču v Železni Kapli

Prireditelj: SPD „Zarja“

Za ples igra: ansambel ŠIK

● **Žitara vas**

SPD „Trta“ v Žitari vasi vabi na **VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE**

Čas: v nedeljo, 17. julija 1988, ob 20. uri

Kraj: v ljudski šoli Žitara vas
Prisrčno vabljeni!

Vabilo na **IZREDNI OBČNI ZBOR**

Slovenskega atletskega kluba **30. julija 1988 ob 19. uri v Mladinskem domu (Mikschallee 4)**

Članom sporočamo, da osebnega vabila ne dobijo in da so po tej poti prisrčno vabljeni, da se udeležijo občnega zbora.

Vabi odbor

IZOBRAŽEVALNA DELAVNICA ZA DVOJEZIČNO KOMUNIKACIJO

išče sodelavko ali sodelavka za delo v pisarni (za eno leto)

Če si brezposeln/a, če obvladaš slovenščino in nemščino ter strojepisje in imaš smisel za kulturnopolitične in izobraževalne dejavnosti, potem se javi pri **KOKO (osebno od 9.00—12.00 ure ali pismeno).** Plača po dogovoru.

Kardinalplatz 1/I v Celovcu; tel.: (0463) 51 64 43.

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. **NAŠ TEDNIK** izhaja vsak petek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (04 63) 51 25 28.

**Janez Apovnik
60-letnik**

V Borovjah pri Pliberku je te dni praznoval svoj 60. življenjski jubilej Janez Apovnik. Jubilar je predsednik nadzornega odbora Posojilnice-Bank v Pliberku, ki mu je kot zvestemu združniku in velikemu narodnjaku bila vedno posebno pri srcu. Sicer je stopil Janez Apovnik pred letom dni v pokoj, kljub temu pa ima le malo časa za oddih. V skopo odmerjenem prostem času se bavi s čebelarstvom, kot splošno zelo talentiran rokodelca pa je svojo hišo spremenil v pravo vilo. S svojimi izkušnjami pa rad pomaga vsem svojim znancem, ki so prišli v velikem številu, da bi skupno praznovali in se poveselili. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika, ki jubilaru kliče še na mnoga zdrava leta.

**Edina šola s samo slovenskim napisom:
„Apno ni kos slovenskemu napisu!“**

Edina ljudska šola na Koroškem s samo slovenskim napisom stoji v Šmihelu. Slovenski napis so sicer pri zadnji renovaciji šole pozabili obnoviti, toda viden je še danes. Nemškega napisa pa na ljudski šoli v Šmihelu sploh ni, tako da bi ga morali v smislu dvojezičnosti pravzaprav zahtevati.

V Šmihelu pravijo, da bo občina dodala nemški napis šele, ko bo slovenski s časom izginil — a ta se po vsaki renovaciji sam spet pokaže izpod belega apna, ki očitno slovenskemu napisu ni kos.

V Mokrijah praznuje Ana Kuster, po domače Culehnerjeva mati, devetdesetletnico!!! Nadvse čili cerkveni pevki želijo vse najboljše in obilo božjega blagoslova domači, sosedi in pa domači župnik.

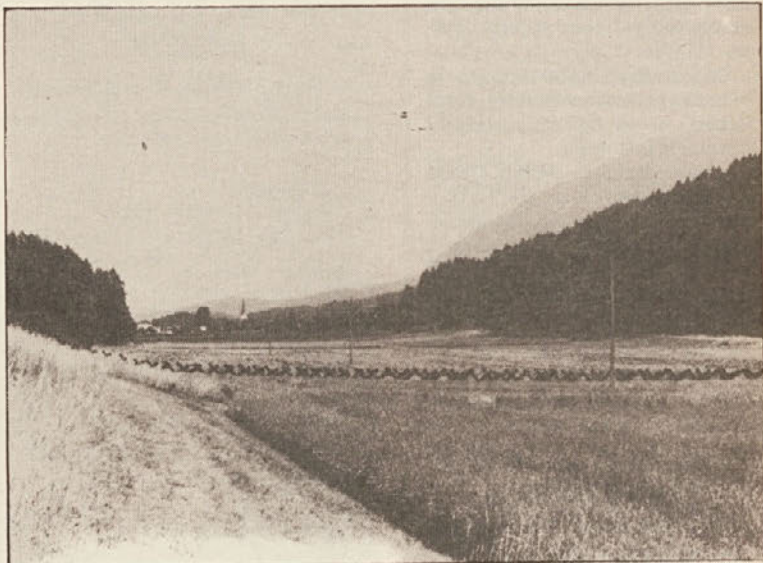
Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

Uslužbenec avstrijske državne policije in absolvent Slovenske gimnazije Hanzej Saler iz Konovec je te dni stopil na Dunaju v zakonski stan. Želimo, da bi s svojo izvoljenko Herto imel v novem stanu čim več zadovoljstva, sreče in naraščaja. Čestitkam domačih se rade volje pridružuje tudi uredništvo NT.

OPAZILI SMO. . .

Globasnica in Podjuna pregrajeni:

„Podjuna kmalu avtonomna?“

Avstrijska vojska je kratko malo pregradila polje med Globasnico in sosednjo vasjo Podjuno. Koga se avstrijska vojska tako strašansko boji, v Globasnici in tudi v Podjuni ne vedo čisto točno. Gostilničar v Podjuni je menda kar zelo pozitivno ocenil novo pregrajo, saj bodo Podjunčani zdaj še manj zahajali v sosednjo Globasnico in bodo pili

pivo v domači vaški gostilni. V Globasnici pa se na drugi strani — vsaj tako se je govorilo v gostilnah — nekateri boji, da bi se Podjunčani preveč osamosvojili in zahtevali avtonomijo ali kaj podobnega. Na vsak način zdaj vsi z zanimanjem opazujejo razvoj v obeh vaseh, Naš tednik pa bo o vseh dogajanjih seveda ekskluzivno poročal.

Piknik dobrolskega mladinskega zbora

Mladi pevke in pevci mladinskega zbora SPD „Srce“ v Dobrli vasi, zbor vodi Ljudmila Sturm, so se v soboto popoldne na posojilničinem vrtu odahnilli od številnih vaj in kon-

certov. Igrali so se, vmes pa se okrepčevali s klobasami, repico, čevapčiči in brezalkoholno pijačo. Čisto enostavno: poveselili so se v prijetni družbi.

ASKÖ Šmihel je pridobil napadalca **Johanna Feodorowa**, ki je igral preteklo leto v Wolfsbergu. Šmihelčanom pa se je priključil tudi njegov brat Gerhard.

V Šmihel se bosta verjetno preselila tudi dva igralca SAK. 18-letni **Kristijan Eberwein** in vratar **Janko Smrečnik** sta odigrala že prve tekme za šmihelsko moštvo.

Ker SVG Pliberk tudi v naslednji sezoni hoče v svojem moštvu **Kristijana Lopinskega**, Šmihel zahteva kot nadomestilo **Wriesniga**, **Grubelniga** in **Rosmana**. Šmihel pa bo na vsak način zapustil Drobesch.

Selani bodo naslednjo sezono igrali kar s tremi legionarji. Kako je to možno? Ker je **Matjaž Jakopič** javljen na Koroškem že 10 let, dobi avtomatično avstrijsko licenco. Isto velja tudi za legionarja **Goleca**, ki je igral za SAK in Selane. Tretji legionar pa bo verjetno **Zlato Ratajac** (prej SAK) ali igralec slovenske reprezentance **Pišek**.

Kot zglada, se bo preselil v Sele tudi igralec SAK „žongler“ **Manfred Luschnig**, ki je igral pol leta za Rikarjo vas. Luschnig je prepričan, da bodo Selani šli z njim v podligo, vrhu tega, tako Luschnig, pa so Selani vsi zelo prijetni ljudje.

Svojo nogometno pot pa je menda za vedno končal **Rudi Urban**, ki se bo zdaj posvetil študiju na Dunaju.

Vratar Selanov **Milan Oraže** pa hoče eno leto trenirati z vrhunskim vratarjem Dalanovičem in se zato hoče preseliti k SAK. V tem primeru pa bi se lahko vrnil **Silvert Užnik** iz Šmarjete, SAK pa je Selanom ponudil tudi svojega drugega vratarja Smrečnika.

Torek, 12. 7., ob 18.30 uri

Dinamo Berlin — ASKÖ Šmihel/SVG Pliberk na igrišču v Šmihelu!
Kombinirano moštvo iz Pliberka in Šmihela bo igralo proti pokalnemu zmagovalcu in deželnemu prvaku iz NDR.

Olimpija v 1-B ligi

Ker NK Koper ni uspel v kvalifikacijskih tekmah za 1-B ligo, bo Slovenijo zastopala v novi II. ligi Olimpija Ljubljana, ki bi drugače sicer izpadla iz II. zvezne lige.

Pretekli konec tedna je **Ani Müller** osvojila na avstrijskem prvenstvu v Schwechatu na Dunaju v teku na 3000 metrov svoj **32. avstrijski naslov**.

32. avstrijski naslov za Ani Müller

Ani Müller je pred 14 dnevi ležala že z angino v postelji in se ni mogla udeležiti mednarodnega mitinga v Bruslju. Še nekoliko oslajljena od bolezni je Müllerjeva potem nastopila v Schwechatu in kljub temu odnesla v teku na 3000 metrov avstrijski naslov. Skupaj (z mladinskimi in juniorskimi naslovi) je za Müllerjevo bil to 40. avstrijski naslov, pri članih pa 32. V teku na 1500 metrov Müllerjeva potem le ni nastopila, ker je še čutila pred kratkim prestalo bolezen. Lani je Müllerjeva tudi na tej distanci osvojila še 1. mesto.

Konec julija bo Ani Müller tekla v Innsbrucku na 10.000

metrov, limita za olimpiado pa gotovo ne bo mogla doseči. Limit je namreč tako visok, da bi morala Müllerjeva teči šestnajsti najboljši čas na svetu, to bi pomenilo, da bi morala biti kar za dve minuti hitrejša.

Trener Pepi Müller je dejal, da je limit vsekakor previsok, saj ga v Avstriji nihče ne bo mogel doseči. Pa tudi mednarodno je zahtevani limit enostavno previsok.

Müllerjeva se bo udeležila ta teden še teka v Kranju, v naslednjih tednih pa jo čaka še vrsta manj pomembnih tekmovanj, ki pa se ujema v program treninga.

20 let SV ASKÖ Bilčovs

Nogometni klub v Bilčovsu praznuje od 15. do 17. julija svojo 20-letnico obstoja.

Program:

Petek, 15. julija 1988

Parada muzikantov (ansambel Gorenjci, ansambel Lipa, ansambel Polanšek, Aichberg kvintet, Orig. Radlpaß-Echo, Liesertaler kvintet, Orig. Lavantaler in Carinthia kvintet).

Sobota, 16. julija 1988

Ples z „Goldried kvintetom“

Nedelja, 17. julija 1988

10.30 Počastitev zaslužnih članov.

Kolesarjenje: Wrolich se pripravljaja na koroško prvenstvo

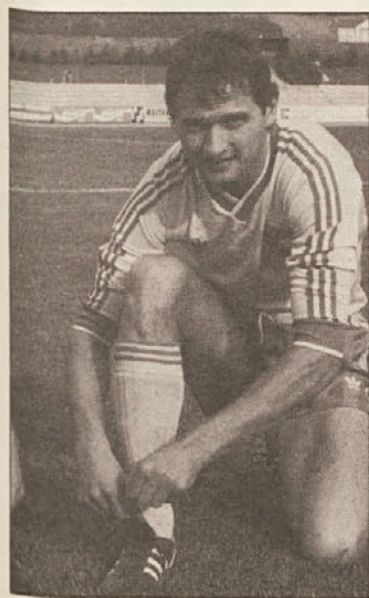
16. julija je na sporedu koroško prvenstvo šolarjev, na katerem si pričakuje Peter Wrolich iz Loč dobro uvrstitev. Mladi kolesar bo konec tega tedna sodeloval na kolesarski dirki v okviru športnih dni v Beljaku. Na startu bodo najboljši kolesarji iz Slovenije, Italije in Avstrije.

Sodniki so igrali

Koroški sodniki so preteklo soboto v Šmihelu odigrali svoj vsakoletni nogometni turnir. Izkazalo se je, da so sodniki sicer kar dobri nogometaši, na drugi strani pa le preradi tudi posnemajo navade nogometašev in komentirajo tekmo in odločitve sodnika. **Izid nogometnega turnirja:** 1. Velikovec, 2. Šentvid, 3. Celovec P-Z, 4. Beljak, 5. Celovec A-0, 6. Wolfsberg. Na sliki sodniki iz Celovca (skupina P-Z): trener Samrock, Teppan, Rupitsch, Valentinitich, Wukisewitsch, Smoliner, Paulitsch; (spredaj): Wurnig, Wieser, Podobnig, Schmid, Stemberger.

Pokal 88/89: SAK zadovoljen

V 1. kolu avstrijskega pokala igra SAK doma proti koroškemu ligašu Union Matrei. Z nasprotnikom je SAK zadovoljen, pa tudi nasprotnik v 2. kolu Alpine Donawitz je atraktivno moštvo. SVG Pliberk pa igra doma proti ATSV Wolfsberg.

Slovenski atletski klub trenira že od 29. junija naprej, od 11. do 17. julija pa so načrtovane v Celovcu oz. Grabštanju priprave. Spet pri klubu je Erwin Galo, z moštvo pa trenira tudi že novi igralec Michael Kunčič. Kot kaže, se bo iz Klopinja pridružil slovenskim atletikom tudi igralec Gorenšek, mogoče je tudi, da bo v naslednji sezoni igral za SAK Richard Urank, ki je igral lani za Alpine Donawitz. V primeru, da bi prišel Urank, je bodočnost Sterna nejasna, menda pa ima že vrsto ponudb iz podlige.

Zaradi Wölbla in Ramšaka je celotni odbor pretekli teden zadnjič sedel k mizi in sklenil, da oba igralca na noben način ne da Pliberku. V primeru, da

bi Pliberk hotel Wöblb, Ramšak lahko pride nazaj k SAK-u, ali pa eno leto pavzira kot igralec. SAK pa bi pozdravljal

SAK igra danes, v petek, ob 19. uri v Šentlipšu proti Žitani vasi!

rešitev, da bi ostal Ramšak v Pliberku, Wölbl pa pri SAK. Za Globašana so vprašali pretekli teden VÖEST, GAK, Austria in Spittal.

Gut aufgehoben
Stanko VERHNJAK

Grazer Wechselseitige Versicherung
9143 St. Michael/Šmihel, Hof/Dvor 23, Tel. (04235) 3260

Za kateri klub bo Wölbl obul čevlje? Kakor kaže, bo Wölbl šel v Pliberk, zato pa SAK dr. Ramšaku ne bo dal izpisnice. Pri SAK bi menda celo radi imeli Ramšaka kot igralca, saj eno leto Ivan gotovo ne bo hotel pavzirati.

Trener SAK
Lojze Jagodič:

„Ker igramo doma, sem z žrebom zadovoljen. Vrh tega pa čaka v 2. kolu atraktiven nasprotnik. Upam pa, da Matreia ne bomo podcenjevali, drugače nikoli ne bomo videli 2. kola. Priprave na prvenstvo polno tečejo, na pokal pa se ne bomo posebno pripravljali.“

Sekcijski vodja SAK
Albin Waldhauser

„Dodelili so nam dva atraktivna nasprotnika, SAK ima možnost, da ponovi lanski uspeh. Veljalo pa bo postaviti na noge močno moštvo, zato bomo zdaj skušali še pridobiti enega ali drugega igralca in obdržati naše lastne nogometaše. Sredi naslednjega tedna bomo predstavili že naše novo moštvo, ki bo atraktivno in bo na vsak način igralo boljši nogomet ko lani.“

Avstrijski pokal	1. kolo	2. kolo
	(30. Julij, 17.15) SAK — Union Matrei SVG Pliberk — ATSV Wolfsberg Breže/Friesach — Rapid Lienz Trg/Feldkirchen — FC Mölltal	(16. avgust, 17.15) Alpine Donawitz WAC zmagovalec Pinkafeld:Kindberg zmagovalec Rottenmann:Hartberg

SAK se že pripravlja na pokalno tekmo, ki bo že 30. julija v Celovcu v Annabichlu, kjer renovirajo igrišče. Če bi Velik res odšel v Trelbach, bi Miha Kreutz postal novi kapetan SAK. V tej funkciji je mlademu Čertovu kar pokazal, da brez dela ni uspeha. Upamo, da bodo mladi vzeli nasvet designiranega kapetana resno.

Zahomčani na odprtju skakalnice v Velenju

Zahomški skakalci so se pretekli teden udeležili v Velenju otvoritvene mednarodne tekme, na kateri je sodelovalo 80 skakalcev iz Madžarske, Jugoslavije, ČSSR, ZRN in Avstrije. Zahomčani letos še niso trenirali, v Velenju so nastopili praktično brez treninga. Trener Zahomčanov Franc Wielege je dejal, da bodo Zahomčani v teh dneh pričeli s treningom, velika hiba za Zahomčane pa je seveda, da nimajo lastne skakalnice s plastiko, to se je poznalo tudi v Velenju. Pred 10.000 gledalci je le Paul Erat skakal dobro, Franci Wielege in Norbert Mörtl pa nista zadovoljila zahomškega trenerja, ki je menil, da sta manjkajoči trening in nekoliko slabši material doprinesla svoje.

75-metrška skakalnica: 1. Lotrič 224,4; 2. M. Debeljak 215,5; 3. Zupan 206,9 (vsi Jug.); 18. Paul Erat, 19. Norbert Mörtl;

Nočna tekma/55-metrška skakalnica: 1. Lotrič 221,5; 2. Golob 213,0; 3. R. Kopač 211,1 (vsi Jug.); 5. Paul Erat 208,4; 6. Norbert Mörtl, 9. Franci Wielege;

Slovenski športniki v Škofji Loki

Pretekli teden je bilo v Škofji Loki 12. srečanje slovenskih športnikov iz Madžarske, Italije in Avstrije. Slovenska športna zveza je sestavila ekipe za posamezne panoge. V odbojki pa je nastopil SK Aich/Dob, pa tudi v namiznem tenisu je nastopila ekipa iz Sel.

Rezultati:

Nogomet: 1. Porabje (5), 2. ZSSD v Italiji (4), 3. Škofja Loka (3), 4. SŠZ (0);
Odbojka: Škofja Loka: SŠZ (SK Aich/Dob) 1:3
Šah: 1. Škofja Loka (10,5), 2. SŠZ (4), 3. Porabje (3,5);
Namizni tenis (ženske): 1. SŠZ, 2. ZSSDI, 3. Škofja Loka;
Namizni tenis (moški): 1. ZSSDI, 2. Škofja Loka, 3. SŠZ, 4. Porabje;

V posamičnem tekmovanju je v namiznem tenisu zmagala pri ženskah nova legionarka DSG Sele Alenka Nisavič pred Selanko Marto Oraže. Pri moških pa je dosegel Mirko Oraže 4. mesto.

Najboljši šahist Slovenske športne zveze pa je bil Lojze Gallob, ki je dosegel 8. mesto.

Športna agentura
ALBIN WALDHAUSER
Siebenhügelstraße 75
Tel.: 0463 / 25 448

Drese v najnovejšem designu
Tro-sport/Adidas/Berri

Izvečki priznanj iz časopisov

„... V zadnjem času je oktet zrasel in zorel v presenetljivo kvaliteto. Presenetil je s svojo ubranostjo, dikcijo, zlitostjo, predvsem pa s svojim izrednim mladostnim pevskim žarom...“

DELO, Ljubljana

„... Presenetljivo je, kako pejejo natančno in do zadnjega zvoka homogeno, kako so intonacijsko zanesljivi in kako glasove barvno med seboj prilagajajo... Oktet ima vrata v Zahodno Nemčijo odprta...“

Schwäbische Zeitung

„... Izbor programa ni pričal le o veliki prožnosti ansambla, tudi petje samo je bilo izredno: jasne, neprisliljene višine, lepi globoki basi, organsko oblikovana dinamika...“

Rhein-Neckar Zeitung

„... Ljubljanski oktet je razveselil svoje poslušalce s programom, ki je pokazal vso stilistično razsežnost ansambla: velik dinamičen obseg z najsubtilnejšimi otenki, dobro intonacijo in ritmično natančnost...“

Oberhessische Presse

„... Občudovanja vredna ni bila le izrazitost, marveč tudi polnost glasov. Temu se je pridružila inteligentna subtilnost in tenkočutnost, zlasti na področju dinamike, artikulacije in agogike...“

Ahachener Nachrichten

„... Ansambel je znal s sijanimi in izenačenimi glasovi razviti posebno učinkovito dinamiko, ki se ji je pridružila še odlična dikcija in je tako izpolnil vse pogoje odlične izvedbe... Oktet je povsem navdušil polni avditorij v Hyde parku...“

Doornse Courant

„... Ljubljanski oktet po pravici nosi naziv enega naših najbolj priznanih komornih sestavov...“

Vjesnik, Zagreb

„... Ljubljanski oktet je navdušil s svojimi nastopi v Avstraliji in prinesel slovensko pesem na visoki umetniški ravni...“

Messenger, Melbourne, Avstralija

„... izvrsten nastop, ki nas je očaral... bil je poln neverjetnih impulzivnosti in prefinjenega muziciranja...“

The Canberra Times, Avstralija

„Ljubljanski oktet je vsekakor značilen predstavnik v iskanju novih poti oktetnega petja, ujet v magnetno polje novejšega in pogumnejšega interpretativnega motrenja na ljudske izraznosti na eni ter z na stežaj odprto pripravljenostjo za obogatitev repertoarja s sodobno ustvarjalnostjo na drugi strani... umetniška praksa, ki jo sicer redko srečamo...“

Delo, Ljubljana

Danes, v petek, ob 20.00 uri v Modestovem domu v Celovcu

Ljubljanski oktet

Prireditelji: Slovensko kulturno društvo v Celovcu,
Slovenski pastoralni center v Celovcu in Naš tednik

LJUBLJANSKI OKTET je bil ustanovljen leta 1972 kot Študentski oktet v vrstah Akademskega pevskega zbora Tone Tomšič. V času svojega neprekinjenega in intenzivnega delovanja se je razvil v homogen umetniški ansambel in predstavlja danes enega najrepresntativnejših izvajalcev vokalne glasbe v slovenskem in jugoslovanškem kulturnem prostoru.

V svojo umetniško kroniko je LJUBLJANSKI OKTET, do-

bitnik nešteti nagrad in priznanj, zapisal nad 300 skladb domačih in tujih skladateljev od renesanse do moderne ter nad 800 koncertov po domovini in na tujem: po Italiji, Avstriji, Madžarski, Zahodni Nemčiji, Belgiji, Nizozemski, Danski, Finski, ZSSR, Kanadi, ZDA in Avstraliji. Umetniški dosežki so zabeleženi na številnih posnetkih radijskih in televizijskih hiš doma in na tujem ter več gramofonskih ploščah in kasetah.

LJUBLJANSKI OKTET je doslej prejel vrsto nagrad in priznanj; je večkratni zmagovalec na tekmovanjih radijskih posnetkov leta pri RTV Ljubljana, zmagovalec na mednarodnem pevskem tekmovanju „C. A. Seghizzi“ (Italija) v kategoriji vokalnih skupin (1985) ter dobitnik najvišjega priznanja za umetniške dosežke na področju vokalne glasbe — Gallusove plakete.

Ne zamudite edinstvenega koncerta, ki so Vam ga pripravili člani Ljubljanskega okteta.

Člani Ljubljanskega okteta, ki so včeraj navdušili tudi publiko v Dobrli vasi na povabilo SPD „Srce“

9. in 10. julija 1988 v Šentjakobu v Rožu

Praznik Našega tednika